ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM. САД 1.25 USD. Швајцарска 2.50 CHF.
Шведска 13.00 SEK. Аустрија 20.00 ATS.
Грчка 230 GRD. Енглеска 1.00 GBP

28. VI 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА: 35 ДИН. ● БРОЈ 2061

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА АМЕРИКА
10. КОЛО

Euro Disneyland

Ђирдеф

Веровали или не!

ПЛЕМИЋКА КУЋА РАДХОЛ

НЕДАЛЕКО ОД РОСА (В. БРИТ.), НАЛАЗИ СЕ НА МЕСТУ НА КОМЕ СЕ ГРАНИЧЕ 4 ПАРОХИЈЕ.

Дивље слонове

БУРМАНЦИ ХВАТАЈУ ЛАСОМ. ЛОВЦИ СТОЈЕ НА ДРУГОМ, ПРИПИТОМЉЕНОМ СЛОНУ, И ТАКО ПРЕЦИЗНО БАЦАЈУ ЛАСО ДА ЊИМЕ ЗАКАЧЕ ЗАДЊУ НОГУ ДЕБЕЛОКОШЦА.

МАНАСТИР САН ХУАН ДЕЛА ПЕЊА

КРАЉ УЕСКЕ (ШПАНИЈА), ПОДИГАО ЈЕ ВОЈНИК ПО ИМЕНУ ВОТО. ЗДАЊЕ ЈЕ ОМЕШТЕНО ГОД ОКОМИТОМ ЛИТИЈОМ НИЗ КОЈУ БИ СЕ ВОТО СУРВАО ДА СЕ ЊЕГОВ КОЊ НИЈЕ СЛУЧАЈНО САПЛЕО И ЗБАЦИО ЈАХАЧА НА ИВИЦУ ПРОВАЛИЈЕ.

ХУАН ПАРЕХА

(1606-1670) ЗА ЧИЈЕ СЕ СЛИКЕ ЧЕСТО ВЕРОВАЛО ДА СУ ВЕЛАСКЕСОВЕ, БИО ЈЕ РОБ ЧУВЕНОГ СЛИКАРА. КРАЉ ФИЛИП IV ШПАНСКИ ЈЕДНОМ ЈЕ ВИДЕО КАКО ХУАН КРИШОМ ДОВРШАВА ВЕЛАСКЕСОВО ГИЈАТНО, ПА ЈЕ УБЕДИО СЛИКАРА ДА РОБА ОСЛОБОДИ И УЗМЕ ГА ЗА УЧЕНИКА.

ГОРДИЈАНУС I

РИМСКИ ИМПЕРАТОР (159-238), ПРЕДВОДИО ЈЕ ЛОВЦЕ КОЈИ СУ КОПЉИМА И СТРЕЛАМА ЗА САМО ЈЕДАН ДАН УБИЛИ 1000 МЕДВЕДА.

МАЛИ ГЊУРАЦ

СА ЦЕЈЛОНА, КАД ПЛИВА, НОГЕ ОКРЕЋЕ У КРУГ КАО ПРОПЕЛЕР.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● један брачни пар из Сиднеја оптужен је за свирепост јер су им полицајци, на пријаву комшија, у кући нашли преко 200 мачака, 50 птица, две овце и једног пса. Овце и 40 мачака затекли су у дворишту, а све остале животиње биле су затворене у кући. У малом тоалету, рецимо, чувари реда открили су чак 36 мачака.

●●● позната лутка Барби и даље је омиљена играчка широм света. Годишње се прода 30 милиона ових лутки, а досад је укупно произведено чак 500 милиона.

●●● човек у току живота поједе од 6 до 9 вагона хране...

●●● градоначелник Њујорка одлучио је да себи и свим службеницима чија је годишња зарада већа од 70.000 долара плату смањи за пет одсто. Овим мерама биће обухваћено чак 3.800 запослених, што ће донети уштеду од 30 милијарди долара.

●●● у најновије издање Гинисове књиге рекорда уврштено је, поред „старих", три хиљаде нових рекорда и открића остварених прошле године...

●●● једна америчка фирма пустила је у продају уређај за развијање – натприродних способности. Ко хоће да постане екстрасенс, купи уређај на чијем се екрану без икаквог реда смењују разне боје, а његов је задатак да погоди која ће бити следећа. На крају вежбе апарат сабира поготке. Тренингом се, тврди фирма, проценат правилних одговора повећава.

Справа је скупа, тврде други, а исто то може се постићи и бацањем обичне коцкице од „Не љути се, човече!" и погађањем унапред шта ће да „падне".

●●● француска туристичка агенција „Интерсуб" од следећег октобра водиће своје путнике на одмор у подморници. За туристичке

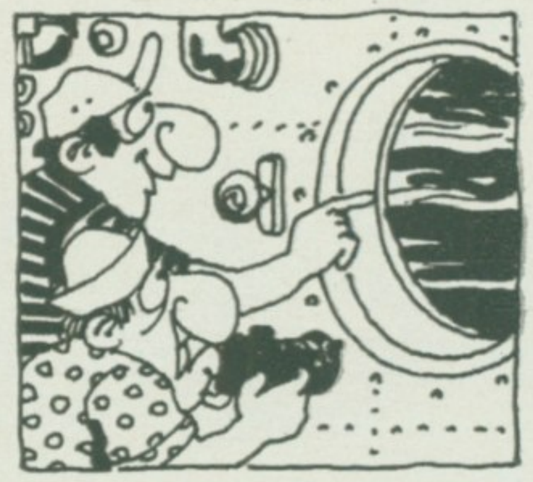

потребе наручене су две нарочито опремљене подморнице од по 46 места, а којим ће се морима крстарити засад остаје тајна.

●●● пре две године, приликом ослобађања талаца које је држала група криминалаца, убијен је и пас полицајца Леса Греја у држави Аризони (САД). Да се то не би поновило, Грej, кад год крене у патролу, навлачи свом псу панцирни прслук.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

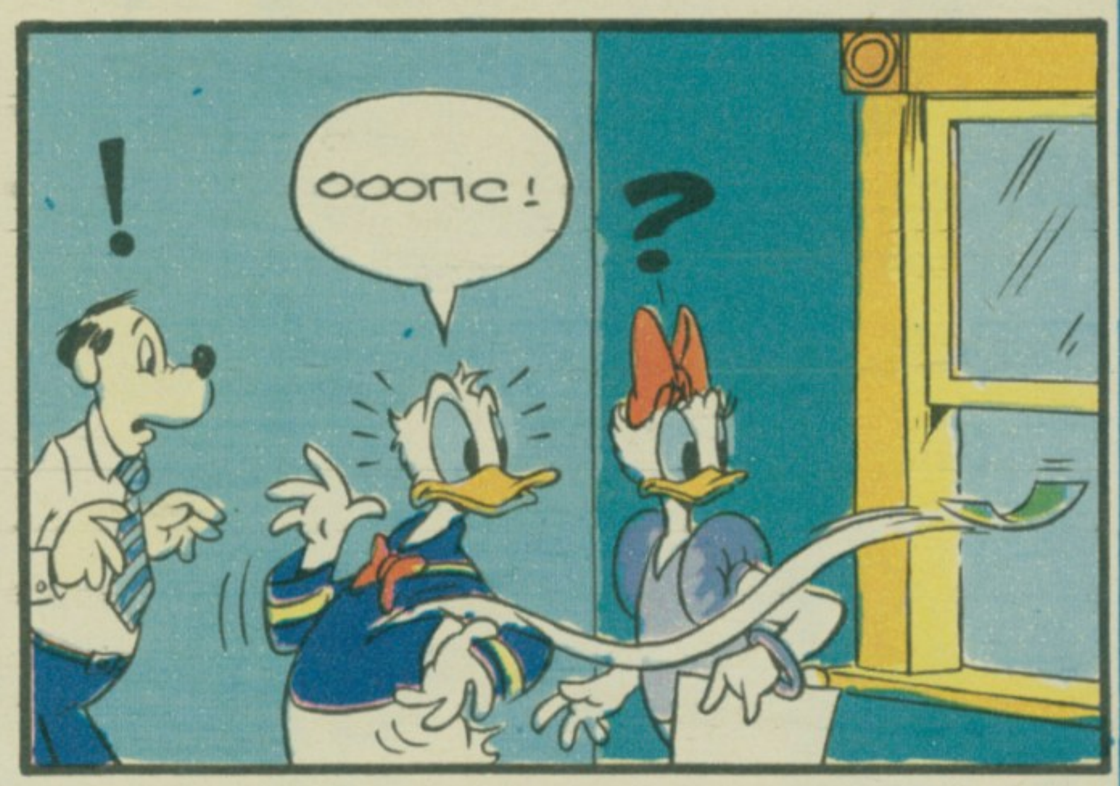

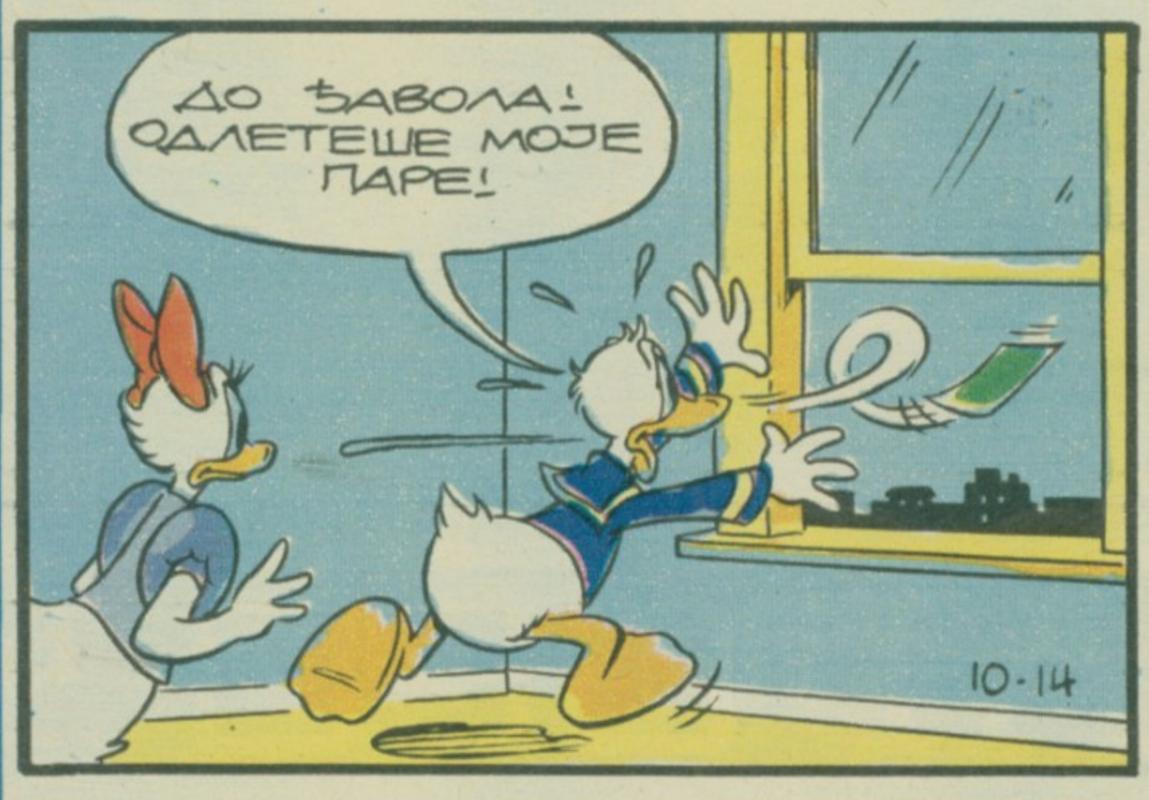

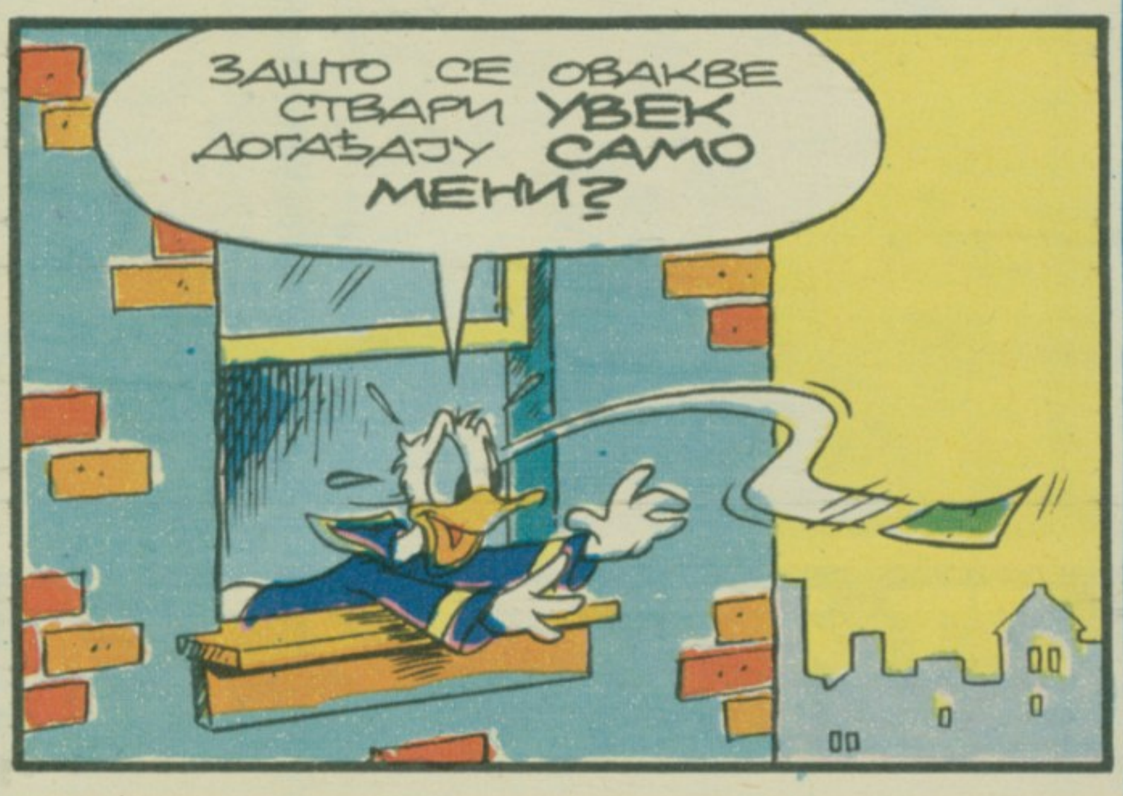

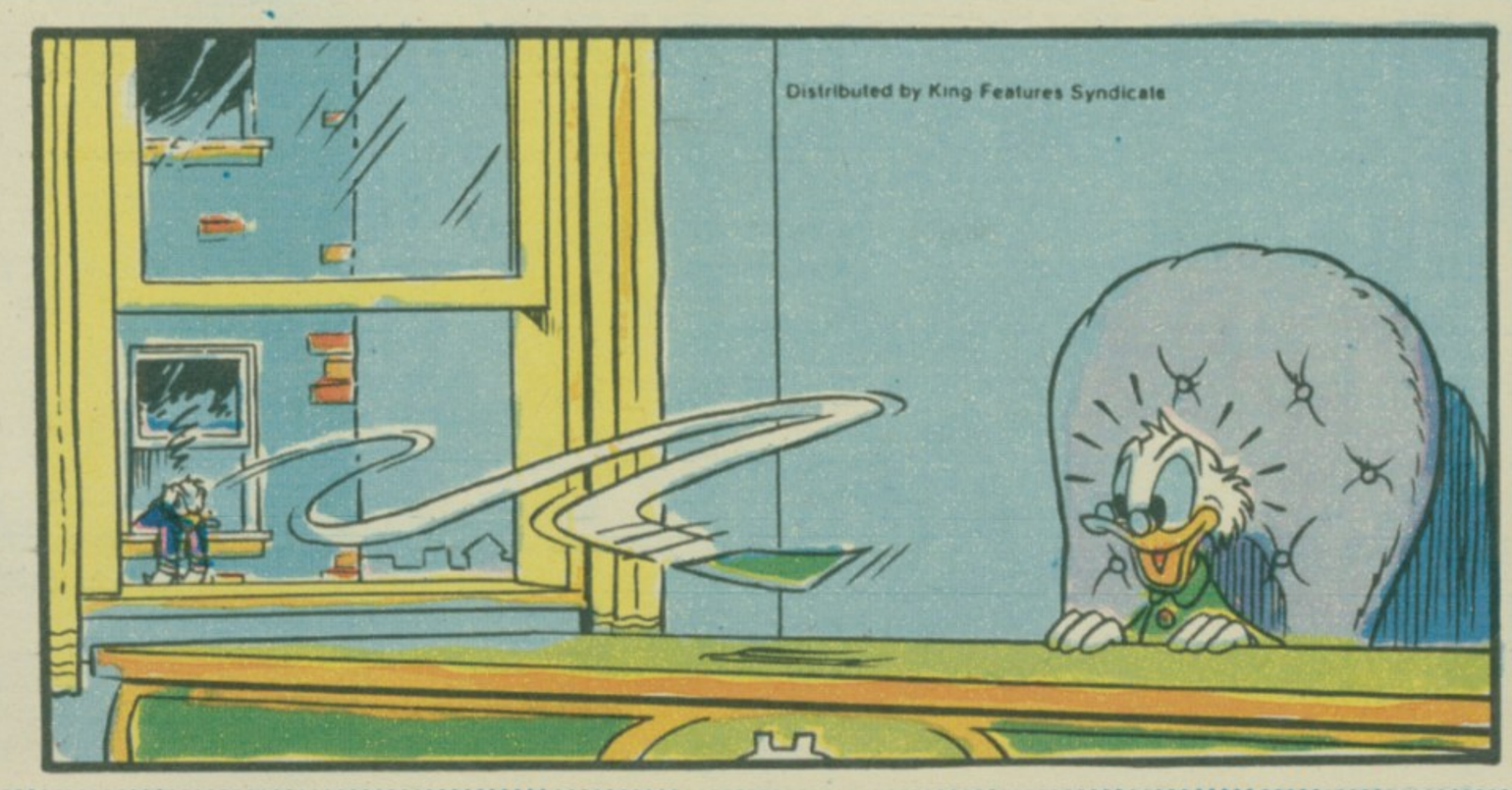

ДА ЛИ ЈЕ ФБИ НА ТРАГУ „КРАЉИЦИ НЕБА”?

Амелија Ерхарт, прва жена која је прелетела Атлантик, хтела је да буде и прва која ће обletети свет. Тај let до данас је остао загонетка

Панични глас којим је јављала положај свог авиона над Пацификом било је последње што се првог јула 1937. године у 8 сати и 30 минута чуло од „Краљице неба”, како су понекад називали неустрашиву Американку Амелију Ерхарт. После овог позива настао је мук који траје већ више од пола века.

Судбина Амелије Ерхарт и њеног сапутника, навигатора Фреда Ноонана, заокупљала је годинама, поред професионалних трагача, и многе писце, филмске редитеље и сценаристе. О њој је написано око 35 књига и снимљено неколико филмова у којима је свако имао своју причу о могућим узроцима нестанка њеног „локида”.

Да не падне потпуно у заборав и не остане легенда, што је и за живота била, потрудили су се чланови Међународне организације која се бави трагањем за несталим старим авионима значајним за историју ваздухопловства. Њихова упорност да нађу и најмањи траг исплатила се. На ненасељеном пацифичком острвцу Никумароро, које припада малој острвској држави Кирибати, нађени су

НИКУМАРОРО Ч

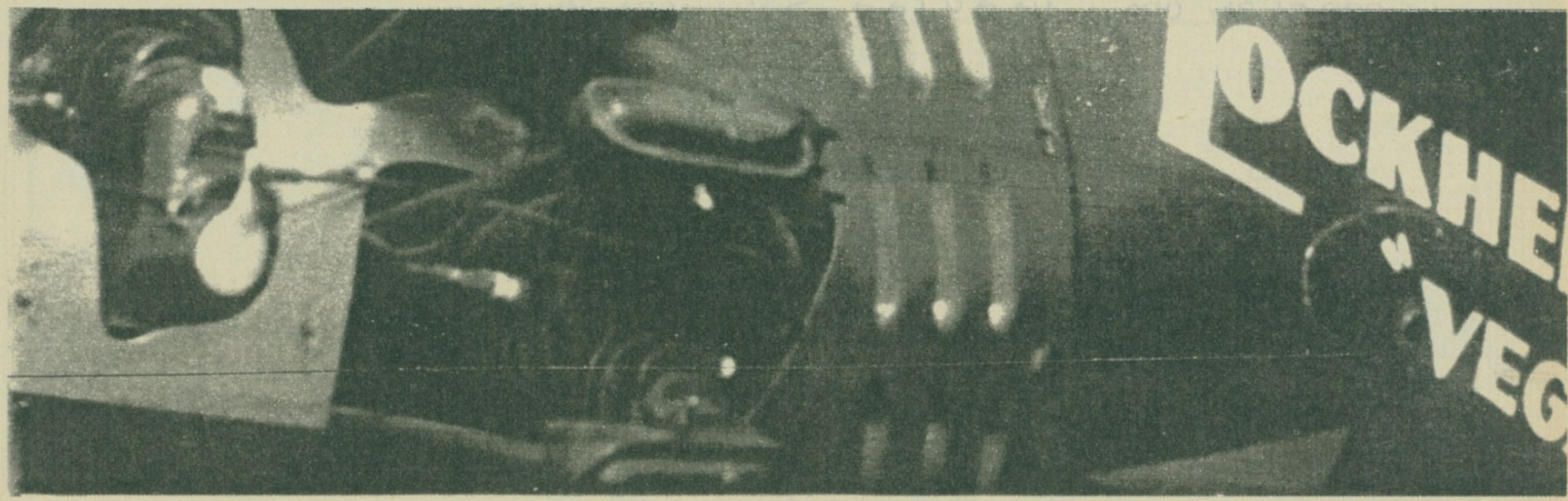

делови алуминијумског сандука и предати лабораторији америчког Федералног истражног бироа.

И, недавно се FBI огласио. „Проучавањем боја и других премаза на алуминијумском сандуку за чување географских карата и приручника за летење, непобитно је утврђено да су остаци сандука старији од пола века и да су из авиона „локид електра". То доказује и видљив део броја на једној страни сандучића".

Ко је била Леди Линди?

Изјава лабораторије FBI као да је била дуго очекивани знак да новине подсете своје читаоце на Амелију Ерхарт, прву жену пилота која је, као члан посаде, 1928. године прелетела Атлантик. Због овог подвига, а кажу и физичке сличности са славним Чарлсом Линдбергом, северноамеричким авијатичарем који је 1927. први прелетео Атлантик и без спуштања прешао пут од Њујорка до Париза, добила је надимак Леди Линди. Четири године касније, 1932, поново је прелетела Атлантик. Овог пута била је сама у авиону. Подвизи „Краљице неба" улазили су полако у легенду и упоређивани са онима Чарлса Линдберга. Она је, међутим, желела више: да буде прва жена која ће облетети Земљу. У својој 39. години, пуна искуства и снаге, није сумњала у успех. Пажња са којом су праћене њене припреме била је, можда, највећи медијски догађај 1937. године.

Са аеродрома у Окланду, у Калифорнији, Амелија Ерхарт, са навигатором Фредом Ноонаном, узлетела је 1. јуна у авиону „локид 10-Е електра". Лет који је требало да траје око пет недеља водио је преко Кариба до Јужне Америке и бразилског града Натала, одавде према Дакару у Африци.

Шестог јуна Амелија је прелетела Атлантик без већих невоља, а затим наставила преко Африке, Индије, Тајланда и Сингапура до далеке Аустралије.

Штампа и радио непрекидно обавештавају јавност која је већ убеђена да „Краљици неба" не може ништа да се догоди у њеној ваздушној пустоловини. У то су сви били сигурни кад се из Дарвина, на северу Аустралије, Амелијин „локид" сигурно спустио на Нову Гвинеју. До полазне станице, Окланда, имала је још два слетања. Прво је требало да буде на острву Холанд Исланд, на половини пута до Хаваја. Била је ово тешка и дуга етапа, па је Амелија ослободила авион свих ствари које јој нису биле неопходне. Олакшана летелица требало је да сведе потрошњу горива на најмању могућу меру.

Окланд је већ живео у грозници да дочека свог хероја. Још само једна недеља, пета и последња. Првог јула, тачно месец дана од поласка, Амелија Ерхарт и њен навигатор полећу са Нове Гвинеје. Након два сата лета, тачно у 8.30 јавила се. Очигледно узбуђена, успела је да саопшти положај „локида", а онда је завладао мук. На све позиве америчке Ратне морнарице из базе на Хонолулуу није било одговора. По примљеним подацима са „локида" установљено је да се у тренутку јављања авион налазио над Маријанским острвима у Пацифику.

Незапамћена потрага

Не мирећи се са оним што је логично могло да се претпостави, да су „локид" прогутале дубине Пацифика, америчка Ратна морнарица креће у до тада незапамћену потрагу са двадесетак бродова и авиона. Узалуд. Ни једног опипљивог трага који би улио бар мало наде свету који жељно очекује било какве вести о „Краљици неба". Уместо тога само претпоставке, до оних немогућих да су Амелију и њеног навигатора заробили Јапанци сумњајући да је њен лет изнад Пацифика само такмичарски.

Дани пролазе, од „локида" ни трага и нестанак Амелије Ерхарт полако пада у заборав. Тајна почиње да занима велике филмске компаније и писце. Снимају се филмови који, као ни многе од тридесетак књига написаних о томе, немају уметничку вредност. И филмови и књиге само су помогли да име Амелије Ерхарт постане легенда.

Ричард Гилеспи, директор Међународне организације која је нашла први траг, остатке алуминијумског сандучића са Амелијиног „локида", после трогодишњег трагања успео је са својим људима да расветли последње тренутке несталог авиона. Користио је старе географске карте, навигационе инструменте, радио-дневнике као и онај нађен у алуминијумском сандучићу.

После Амелијиног позива у 8.30 „локид" је нагло почео да губи висину, али је вешта посада успела да спусти летелицу на коралний гребен испред Никумарора. Амелија и навигатор докопали су се пустог и ненасељеног острва које је, да несрећа буде већа, и без воде. Авион „локид 10-Е електра", Амелијин понос, плима и таласи одвукли су у дубине Пацифика. Радио-дневник доказује безбројне упорне позиве који, ко зна зашто, нису стигли до спасилаца. Без хране и воде, двоје несрећника дочекали су лагану и стравичну смрт.

Претпостављајући да се „локид" налази на дубини од 600 метара, Гилеспи и његова екипа намеравају да га извуку из океана. Скуп и неизвестан подухват за који је потребно око пола милона долара. Компанија „Стедфаст", позната по успешном вађењу остатака васионског брода „Колумбија" који се 1986. године срушио приликом лансирања у Кејп Канавералу, понудила се да помогне у потрази за „локидом".

Да ли ће потонула летелица Амелије Ерхарт, уколико буде извађена, дати одговор на једну од великих загонетки 20. века?

Вито Недељковић

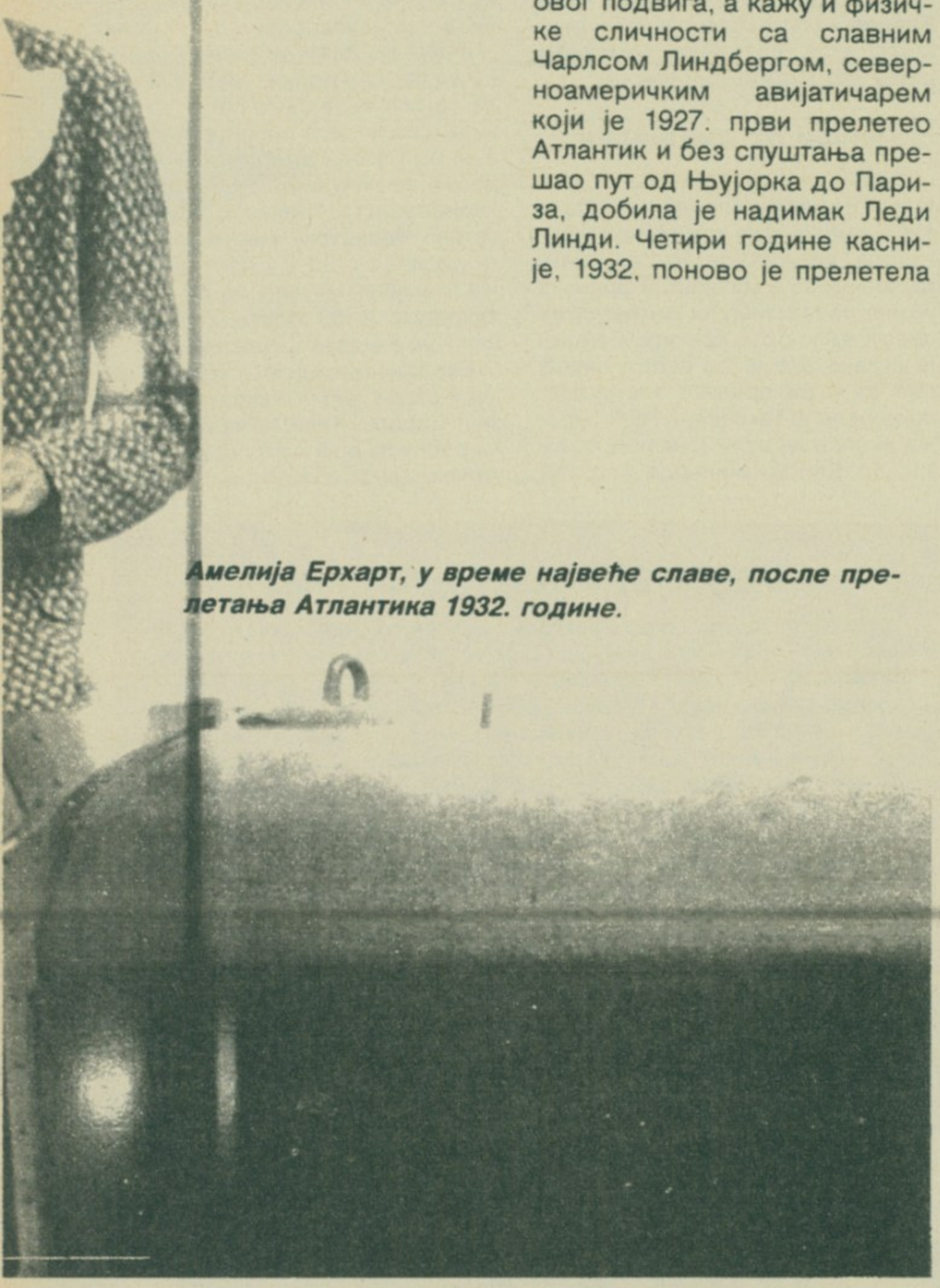

Амелија Ерхарт, у време највеће славе, после прелетања Атлантика 1932. године.

УВА ТАЈНУ

УСКОРО СЕ ОТВАРА

Euro Disneyland: ГДЕ

Све је предвиђено: од невиђених атракција, најсавршеније технологије до организације какву Европа није видела. Тако се зна да ће сви запослени сваке вечери слати своје униформе и костиме на хемијско чишћење, да мушкарци неће сметати да носе бркове и браду, а жене дубоке преклопе на сукњама и предугачке нокте, док је џинс и за једне и за друге једноставно забрањен

Прве грађевине Евродизниленда већ се помаљају из земље. Довршава се дворац за Успавану лепотицу. Уклета кућа из Хичкоковог филма страве „Психо", постављене су шине за Биг тандер маунтин, луди воз који се сурвава низ странице кањона да би улетео право у рудник злата, постављају се кабине које подражавају међупланетарни лет... Од првог ударца пијука пре три године, на висоравни 32 километара источно од Париза, ископано је четири милиона кубних метара земље и засађено преко 120.000 стабала и украсног жбуња. Прокопан је аутопут широк 35 метара и постављена пруга... Међутим, то је тек почетак за први Дизнијев забавни парк у Европи који ће, кад коначно буде готов, покривати 1943 хектара, односно заузимати површину као петина Париза!

11 милиона посетилаца прве године

Незадрживи миш Волта Дизнија, међутим, није чекао званично отварање предвиђено за април 1992. године и већ је заузео своје ново царство, четврто по реду у свету, после Лос Анђелеса, Орланда на Флориди и Токија. У Евродизниленду, у близини највећег градилишта Француске, већ могу да се виде непоновљиви Шиља, Мики, Мини, Паја Патак и његови сестрићи испред макете будућег парка што посетиоцима само наговештава чаролију фантастичног града који ће им ускоро отворити капије.

Очекујемо 11 милиона посетилаца прве године – изјавио је недавно новинарима Роберт Фицпатрик, директор Евродизниленда – и промет од 5–6 милијарди франака, рачунајући при том улазницу од 275 франака по особи, куповину сувенира и оно што се поједе уз пут. – Цифра од које су позеленели власници постојећих забавних паркова Француске: „Футуроскоп", „Биг Бенг Штрумпф" и парк „Астерикс" имали су сви заједно, 2.8 милиона посетилаца у 1989. години!

Они који стоје иза Микија потпуно су сигурни у успех. Јер, Дизнијева машина за прављење новца, усавршавана пуних 36 година (Дизниленд у Калифорнији имао је од 1955. године 300 милиона посетилаца, а за њим не заостају нио Орландо отворен 1971) јесте организација без и најмање пукотине. Њена девиза је: „Све се мора предвидети, све проучити, све прорачунати да би се сваки пут постигао пун погодак". Отуд није нимало случајно што је изабрана средишња покрајина Француске Ил д Франс, у ствари срце Европе са 310 милиона становника на које Дизнијева компанија циља као могуће посетиоце.

Лепши од америчког

Француска влада, која је уговор о Евродизниленду потписала 1987, после пуне три године преговора, уложила је до сада фантастичних 16,5 милијарди франака у овај посао знајући да ће јој се све то врло брзо вратити. Са своје стране она је до сада учинила све да парк привуче посетиоце: продужен је такозвани RER (мрежа експресних регионалних возова) до Евродизниленда, а биће изграђена и нова железничка станица за супербрзи француски „Те–же–ве" тако да ће из Лондона до парка у долини Марне моћи да се стигне за само сат и 10 минута! Гради се и један крак аутопута од Париза до Евродизниленда јер се рачуна да ће од 50 милиона туриста, колико је 1990. посетило Француску, многи пожелети да успут обиђу и парк. Дизнијевци иначе рачунају на 50 одсто Француза и 50 одсто странаца, највише Енглеза и Немаца.

Евродизниленд је прављен на јединствен начин какав није познат Европи. Неки ће ту долазити на распуст, други да проведу неколико дана са породицом после

ЏИНОВСКИ ШОУ БЕЗ КРАЈА

Највећи замак Евродизниленда, у баварском стилу, јесте дворац Успаване лепотице, али ту је и земља Петра Пана, Дамба, Пинокија и Снежане и седам патуљака, затим верна копија легендарне границе Дивљег запада, са лудим возом који се стрмоглављује у правалије, паробродима на лопатице, затим чувена Главна улица америчких градова с почетка 20. века са старинским аутомобилима и трамвајима. Следи свет авантура који нуди сусрете с гусарима, капетаном Куком, Робинзоном, Петком и осталима... Није прескочено ни путовање у будућност уз помоћ Жила Верна, експедиција у свемир у летећим машинама, овог пута инспирисаним нацртима Леонарда да Винчија...

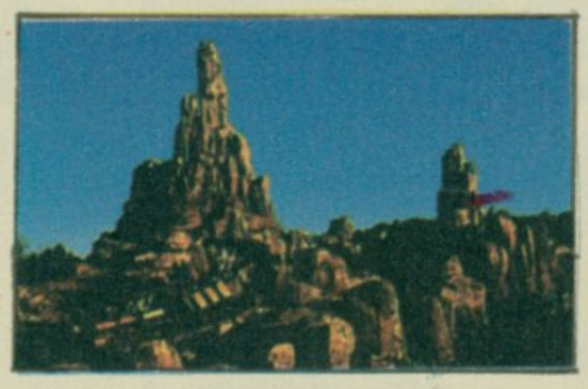

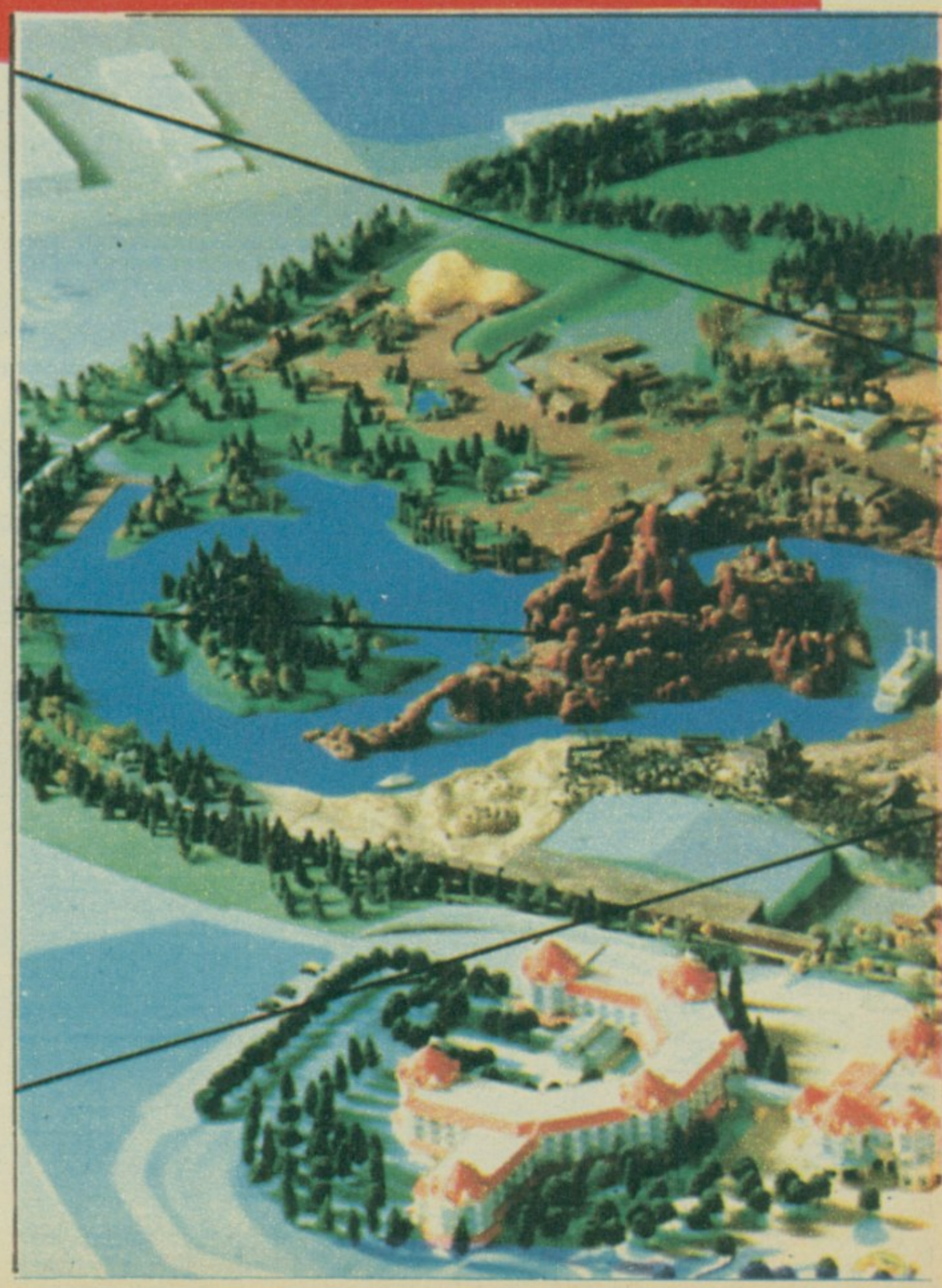

ЖИВИ МИКИ МАУС

Мики и Мини, које је Волт Дизни створио 1928. године, освојили су свет. Њихове ликове користи 2400 предузећа у свету што компанији доноси 60 милиона долара годишње.

посете Лувру, Версају или Граду науке. Иако ће парк бити европски, то не значи да ће бити мање дизнијевски, и то сто одсто. У њему, наравно, неће бити прескочене личности које су прославиле земљу домаћина, али америчко наслеђе остаје у првом плану. У ствари, творци Евродизниленда учинили су једини прави уступак европској култури тиме што су предвидели изградњу „Земље открића" према књигама славног Жила Верна.

Уз то, Евродизниленд ће бити најбољи забавни парк света јер ће искористити искуство три претходна а и велики технолошки напредак постигнут у међувремену. Лутке аутомати које већ фантастично личе на праве људе биће још савршеније. Механички Шиља, Мики и остали Дизнијеви јунаци, који су урађени на основу проучавања покрета живих глумаца, права су ремек–дела електронике. Сваки од њих снабде-

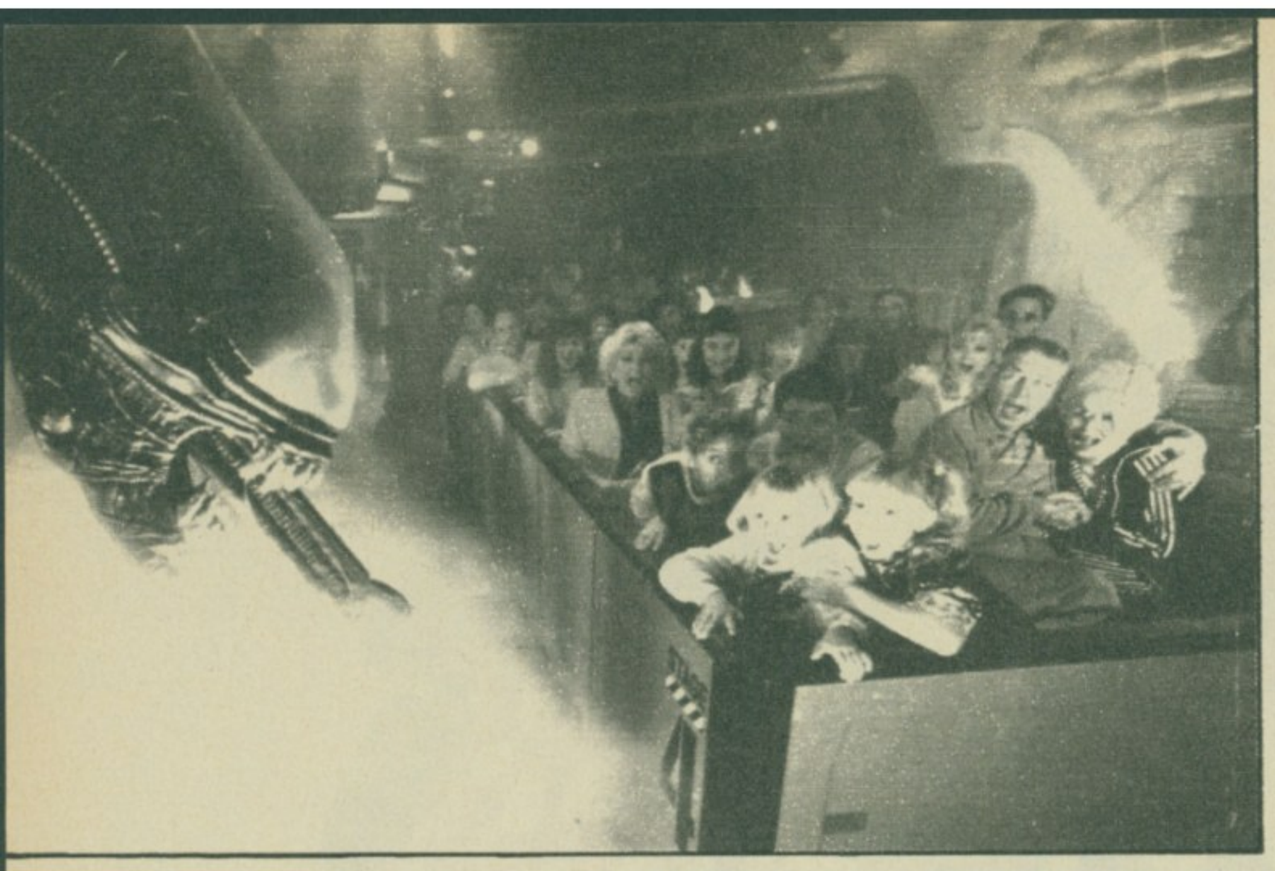

Највећа тајна читаве Дизнијеве компаније су идеје креатора који смишљају нова чуда као што је ова добра стара (електронска) аждаја. Они спајају технологију са маштом, а њихови аутомати запањујуће личе на жива створења јер су снабдевени меморијом која им омогућава да изванредно успешно ускладе покрете и бесконачно много пута понове своју улогу.

вен је меморијом која им омогућава да са изванредним успехом усклађују покрете уста и очију са изговореним речима и да своју улогу беспрекорно понове безброј пута.

Ипак, француски парк имаће и неке новине у односу на друге Дизниленде. Клима у долини Марне није иста као у Калифорнији или на Флориди, па ће, рецимо, чувена Мејн стрит, један од америчких митова (главна улица с почетка века са старим аутомобилима, трамвајима и трговинама) као и друге главне атракције имати покретне надстрешнице тако да се пролази за пешаке могу покрити у случају кише или снега.

Ниједна једина жвака на улици

– Дизнијев забавни парк је тродимензионални филм у коме уживо учествује сваки посетилац – каже Ричард Манис, председник „Волт Дизни знаменитости" који је надгледао уређење паркова у Орланду и Токију. – Ми желимо да они овде забораве на спољни свет, побегну од свакодневних брига и стекну незаборављив доживљај.

Међутим, многи продавци улазница за бекство од стварности имају исте жеље, али мало ко од њих успева да користи машту са таквим савршенством. У чему је тајна Микијеве машине?

Прича се да је Волт Дизни, почетком педесетих година, шетајући са своје две кћерке неким забавним парком, згрожен колико је место било прљаво и запуштено, одлучио да у свом парку највећу пажњу посвети управо детаљима. То ће постати, тако рећи, његова опсесија. И заиста, Дизнијев град постао је симбол савршеног уређења, реда, сигурности и чистоће. Сваке вечери костими и униформе свих запослених шаљу се на хемијско чишћење и у перионице да би сутрадан били беспрекорни, без иједне мрље, без иједне боре. Армија чистача крстари непрекидно алејама парка скупљајући папириће, опушке или штапиће од сладоледа које деца, на жалост, и овде бацају на земљу. Ноћу се цео парк опере и сатруже свака жвакаћа гума са улице!

У Дизнијевом седишту у Лос Анђелесу једини посао за десетине инжењера је да смисле што боље решење за паркинг, продају улазница и смање невоље са редовима посетилаца, и ево чега су се досетили. Да се посетиоци не би обесхрабрили, за сваку атракцију се објављује кад се отвара и, ако се време чекања при том намерно прецени на 30 уместо 20 минута, публика буде пријатно изненађена кад стигне до циља мало брже. А да би се избегла гужва, групе се одржавају у сталном покрету кривудајући између ужадима ограђеног простора и препрека. Оне се укрштају, препознају и постају део спектакла као и разне личности (пират са Кариба или Мики лично) које се сваки час појављују да забаве посетиоце.

Дизни има један једини циљ: да задиви публику. Због тога посебна служба стално проучава понашање публике, њихове жеље, предвиђа их, а њихов обилазак проверава до најситнијих детаља. Свет маште је у овом случају показао изванредан смисао за бизнис.

– Фасаде Главне улице – записао је славни италијански писац Умберто Еко – после посете Дизниленду – изгледају као код куће–играчке и буде у вама жељу да уђете унутра. Али, њихова је унутрашњост у ствари камуфлирани супермаркет у коме почињете махнито да купујете имајући утисак да само настављате да се играте. – Отуд није никакво чудо што у САД продавнице у Дизни парковима имају неупоредиво највећи промет по квадратном метру пословног простора. Мишљење посетилаца које се ослушкује сваке недеље у великој већини указује да су потрошили више него што су намеравали, али додају: „Нека! И вредело је".

Осим комерцијалне генијалности главно оружје Дизнијеве компаније је одабирање људи које ће запослити у парку. Већ сама реч „дизнијевац" потпуно искључује обичан најамни однос радника и газде и означава нешто као „члана трупе". Пре него што се запосле у парку они који положе разне тестове, морају да прођу кроз такозвани Дизнијев универзитет да би, по речима директора универзитета у Орланду, схватили „тежак посао да се људи забаве". У ствари, студије по америчком рецепту су пракса од два дана у току којих будући запослени упознају историју компаније, речник Дизнијевих јунака и слично.

Објашњава им се такође и Дизнијева филозофија: свако, чистач, хостеса или било ко од особља, непрекидно учествује у спектаклу. Довољан је један промашај, један гаф и чаролија се руши. Ако, рецимо, прва особа коју посетилац среће није љубазна, његов је доживљај упропашћен. Зато је прво правило дизнијеваца: игра је саставни до радног места. Код Дизнија је осмех обавеза. Никакво кисело лице не долази у обзир, ни говора о ружној речи јер је „идеални град" машинерија која производи радост и расположење.

Уградите осмех у – глас

Ни пука љубазност није довољна, дизнијевцима се препоручује да у свој глас уграде осмех, а и одећа запослених игра веома важну улогу. Ови строги захтеви, судећи по правилима која важе у америчким парковима, сматрају се једним од кључева успеха овог суперпредузећа. Мушкарци који носе браду или бркове морају пре но што се запосле да их обрију (значи ли то да би и сам Волт Дизни био отеран из свог царства због брчића?). Али, листа упутстава се тиме не завршава. На шест пуних страница, две за мушкарце и четири за жене, описано је све до најситнијих детаља. Тако се сазнаје да сваки запослени „мора одржавати тежину у складу са својом висином тако да стас остаје у границама које предвиђају костим или униформа, без икаквих елемената који би покварили смисао спектакла. Мушкарци морају бити тако подшишани да им коса оставља уши слободне, а залисци брижљиво обликовани и не смеју да прелазе доњи крај ушне шкољке". Женске особе морају такође да пазе на свој изглед: „прорези на сукњи, преклопи, закопчавање на дугмад или патент не смеју да буду дубљи од 12 центиметара рачунајући од средине колена. Нокти не смеју бити дужи од 7 mm изнад врхова прстију, а минђуше могу имати највише до 2 cm у пречнику".

За све запослене обавезна је употреба дезодоранса, а џинс је строго забрањен.

Новине, књиге, гаџети, ТВ

Успех Дизнијеве компаније не може се, наравно, свести на чисту умешност његових наследника. Они врло добро знају да само Дизнијев цртеж гарантује успех јер је он постао симбол тог света маште и чаролије. Од 1937. године студији у Калифорнији створили су безброј феноменалних цртаних филмова који се на ТВ екранима лансирају за нову годину освајајући одмах прва места на листи гледаности. И сви остали производи: стрипови, књиге, тв емисије, новине, „Микијев журнал", односно код нас „Микијев забавник" – само у Европи продаје се у тиражу од 17 милиона примерака, све то скупа, као и гаџети, чини џиновску копчу која код деце и њихових родитеља изазива жељу да виде свет маште у природној величини, жељу која се може свести на једну једину реченицу:

– Хоћу да видим где Мики живи!

Припремила ***В. Милићевић***

ГАЛАКСИЈА КОЈА ЧВРСТО СТОЈИ НА ЗЕМЉИ

Осим забавног парка Евродизниленд ће постати и прави град, туристички трговачки центар који ће покривати око 2.000 хектара! Кад буде сасвим готов 2017. године, овај Дизни град имаће 18.200 соба у хотелима, 700.000 квадратних метара пословног простора и трговачки центар од 90.000 m², 5.000 станова и кампинг за 2.000 места, студио за снимање филмова и касета као и пратећи парк на тему Дизни и MGM студио, посвећен филму, чије се отварање предвиђа већ 1994.

ЈЕДНУ ДЛАКУ, МОЛИМ!

Одавно је познато да се хемијском анализом елемената који улазе у састав човечије власи може утврдити да ли се у организму скупљају неке отровне материје штетне по здравље. Тај метод већ увелико користе лекари који се баве превентивом, криминолози и дијететичари. Међутим, стручњаци научно-медицинског центра „Елемент" из Москве открили су недавно да постоји много дубља веза између различитих обојења и присуства појединих елемената у власима косе као и да при том није толико важна количина појединих елемената већ однос, сразмера између њих.

Тако, на пример, повећан садржај бакра а смањена количина цинка и магнезијума поуздано указује на повећану осетљивост нервног система. Недостатак цинка је сигуран знак ослабљене отпорности. Овај метод врло често омогућава да се болест открије у раном стадијуму док се још није испољила: ако се у власи открије смањен ниво гвожђа, може се са сигурношћу очекивати појава једног облика анемије.

Суштина новог начина постављања дијагнозе састоји се у томе да се истовремено направи анализа и утврди количина садржаја у прамену косе пацијента више од 20 биолошки активних хемијских елемената, одреди њихово присуство и међусобни однос.

Метод има и многа друга преимућства: косу је лако узети на анализу, нису потребни никакви посебни услови да се узорци чувају или преносе, а поврх свега човек не ризикује да ће одсецањем 2-3 длаке зарадити неку инфекцију.

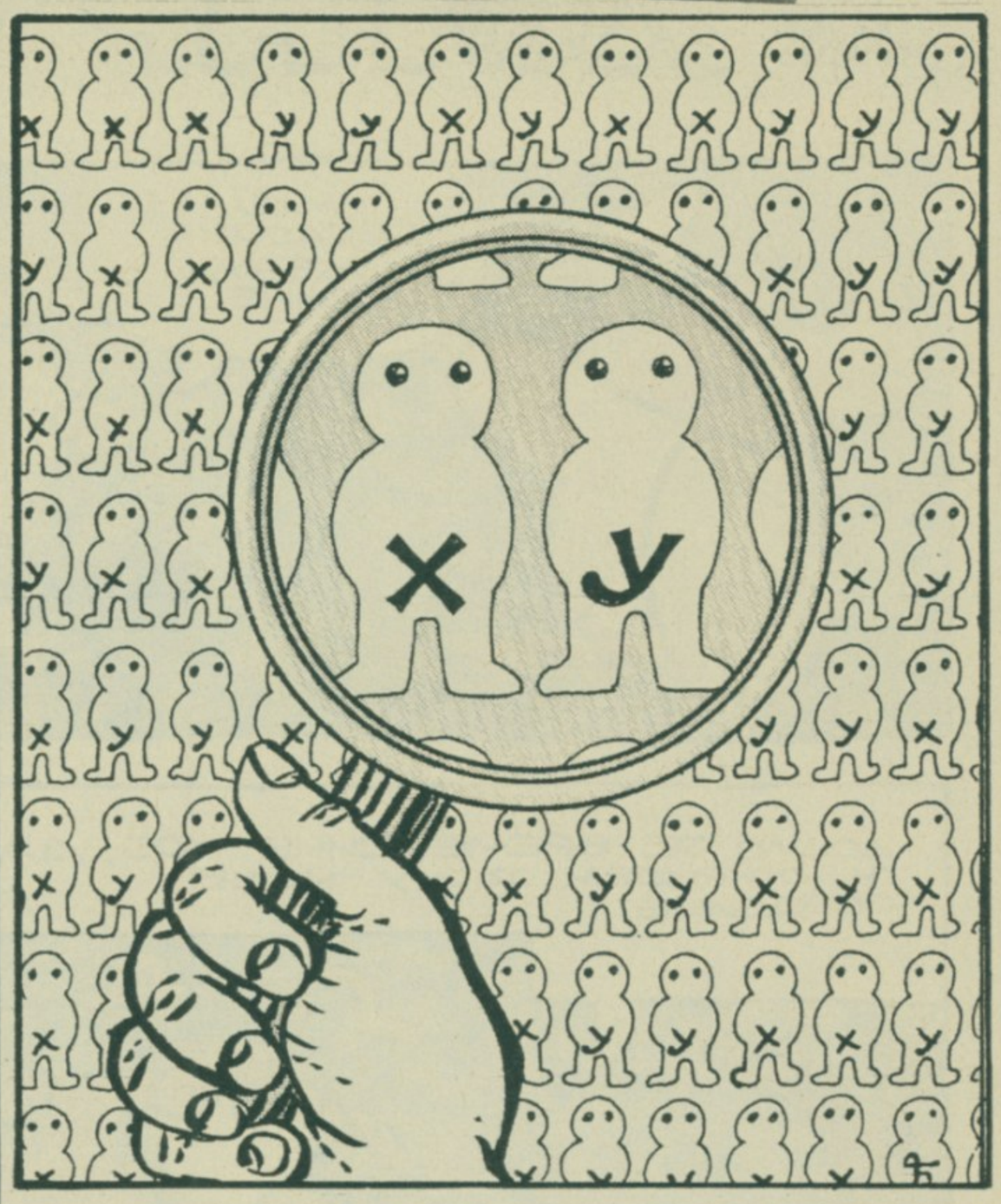

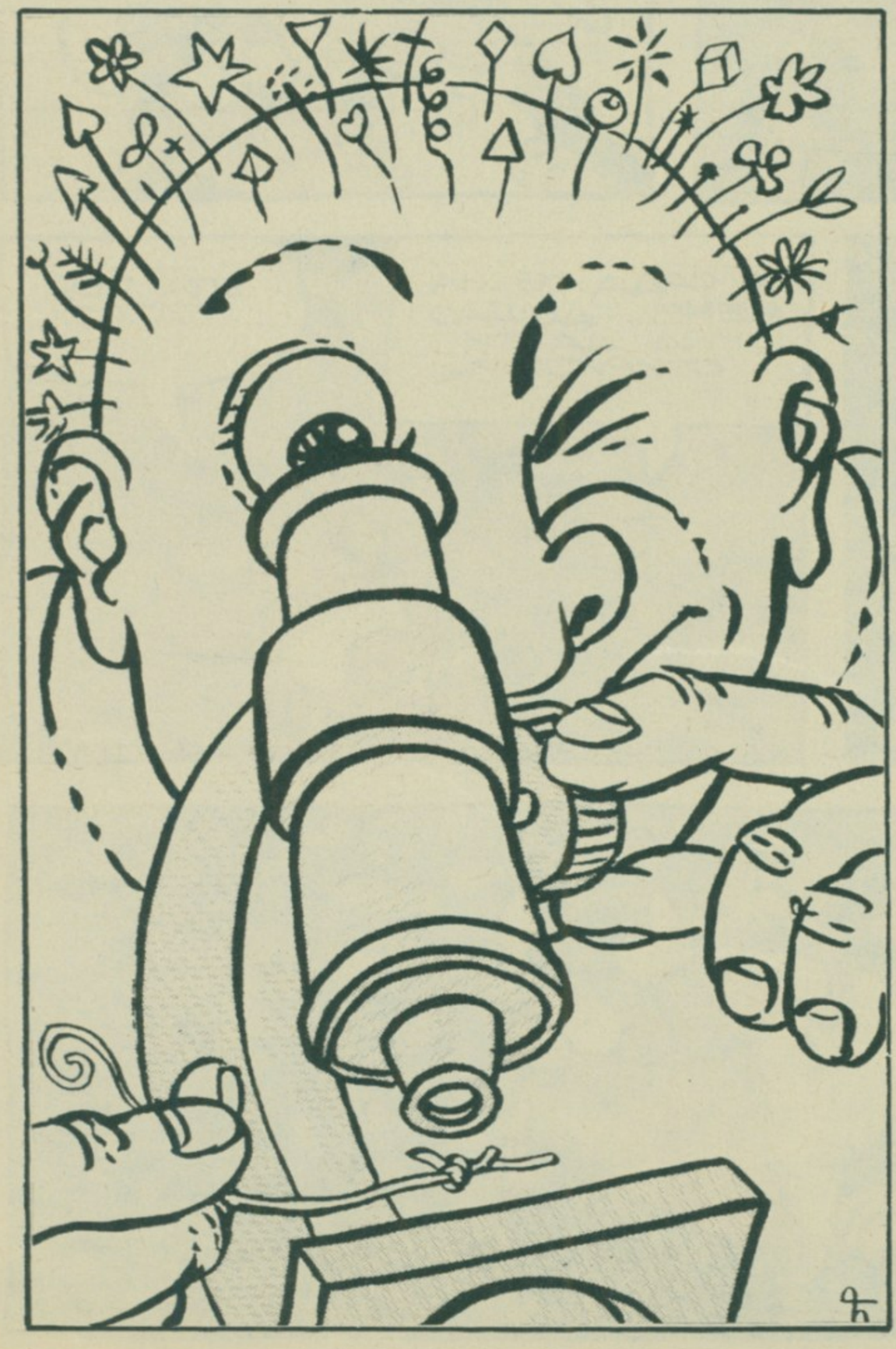

МУШКО ИЛИ ЖЕНСКО?

Да ли ће се родити дечак или девојчица, то понекад може имати много већу важност него хоће ли тиме бити испуњене жеље оца, мајке и остале родбине, чак и животну. Рецимо, неке наследне болести погађају само мушки пол, а ако се унапред зна ко ће доћи на свет, може се поузданије предвидети хоће ли новорођенче бити здраво или болесно. А што се то раније утврди, то боље. До сада се пол ембриона одређивао анализом плодове воде у материци и хромозома ћелија плода које се у тој течности налазе, али ова операција није безопасна ни за мајку ни за дете. Недавно је група научника са Оксфорда (Велика Британија) и из Милана (Италија) пронашла метод који омогућава да се дететов пол одреди пре рођења на основу анализе узорка од 7-10 милилитара крви узете из вене мајке, у трудноћи старој 9-11 недеља.

Има више од 20 година како је познато да се у крви мајке налазе појединачне ћелије ембриона. Ипак, њих је тако мало да би ловити их под микроскопом насумце било узалудан посао. Зато су лекари применили метод који је комбинација генетичког инжењеринга и имунологије. Познато је да се ћелије мушкарца разликују од ћелија жена присуством такозваног ипсилон хромозома. Ћелије издвојене из узорка крви трудница стављају се у хранљиву подлогу у којој се размножава само ДНК у-хромозома. Ако у узорку има ћелија са тим хромозомом, даље размножавање ДНК може се открити имунолошком методом – додају јој се претходно произведена антитела на њу и боја раствора се мења. Јасно је да се у крви мајке могу наћи ћелије са у-хромозомима само од ембриона мушког пола. Метод је толико осетљив да у лабораторији раде искључиво жене јер би иначе ћелије коже мушкарца које се стално љуште са руку могле да дају лажан позитиван резултат.

Новим методом досад је тачно утврђен пол будућег детета код 19 мајки родило се, како су научници и предвидели, 12 дечака и 7 девојчица. Али, систем треба још усавршити: за широку примену он захтева сувише рада а и скуп је.

В. М.

Илустровао: Растко Ћирић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World nghts reserved

Призор као на отвореном мору

Кад неко воли „амо амо илуна ка лау ока налу"

ЈЕДРЕЊЕ УЗ ВЕНТИЛАТОР

Уместо сунца – рефлектори

Вентилатори замењују ветар

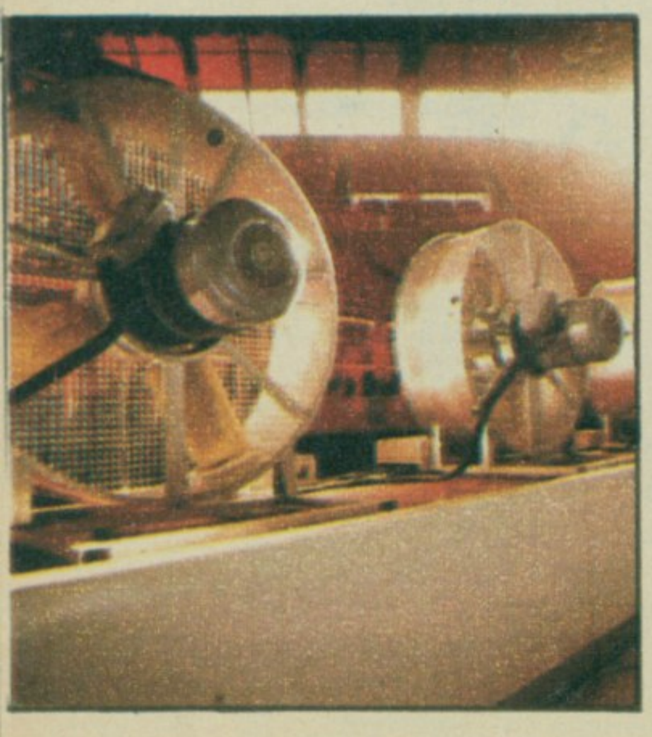

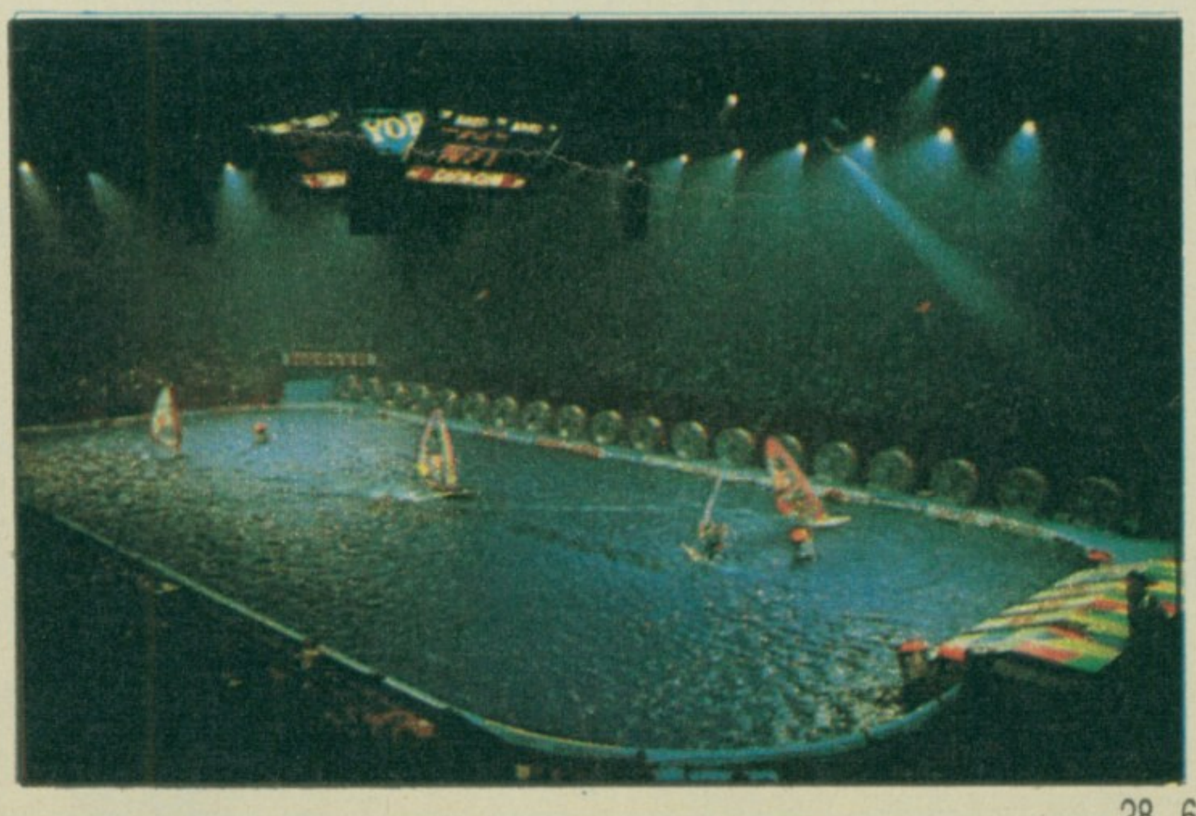

Идеја да се под кровом организују такмичења у једрењу на дасци рођена је у Европи, у париском предграђу Берси. Заслуга припада Фреду Бошену, праваку у „виндсурфингу" преко Ламанша. Иако многи сматрају да је та идеја сулуда и неприродна, јер једрење на дасци, како кажу, није задовољство ако нема правих таласа и ветра, Бошен је успео да се за њу избори из чисто практичних разлога. Као и многи други, сматра да у ветар не може да се поузда јер зна да изневери баш кад је најпотребнији.

Да би своју замисао спровео у дело, морао је да обезбеди одговарајуће услове – да велико игралиште у палати Омниспорт у Пари-Берсију претвори у базен. Дугачак 70 метара, широк 30 и дубок 70 центиметара, примио је 21.000 кубних метара воде која је, помоћу метилена, обојена у плаво.

По ивицама базена постављено је 20 огромних вентилатора од којих сваки тежи по једну тону, а служе да изазову таласање воде, као на некој тропској плажи... Рођено је једрење на дасци у затвореном. Крштењу је присуствовало више од 2000 гледалаца, а у такмичењу су учествовали светски шампиони Роби Неш, Бјорн Данкербек, Натали Симон и Натали Лелиевр. На води која је била загрејана до 15 степени изводили су акробатске скокове, летове и окретање. „Море" и „ветар" били су овог пута веома послушни.

Мало је познато да једрење на дасци није спорт новијег датума. Шарене неуништиве даске, савршени производи петрохемије, нису ништа друго до копије кануа какве је легендарни морепловац Џејмс Кук видео на Тахитију још 1771. Неколико година касније, 1779, један други истраживач и морепловац по имену Џејмс Кинг такође је први пут видео дрвене даске које су за једрење на таласима користили домороци са Хаваја. На језику тих народа име за даску дугачко је колико и она сама: „амо, амо, илуна ка лау ока налу". Од тада је требало да прође више од сто година па да на Западу открију „ваикики" будући „серф", а тек 1956. појавиле су се и прве пластичне даске.

О том протосерфингу Џејмс Кинг је написао да је изузетно опасан, али на свој начин изванредан – изненађујући, невероватан! Ко зна шта би написао данас да може да завири под кров палате Омниспорт у Пари-Берсију.

С. И.

Где тражити Гластнберијску опатију?

УБИЦА И УБИЈЕНИ У ИСТОМ ГРОБУ

Човеку који се прославио брзим проналажењем затрпаних остатака најзначајнијег енглеског хришћанског светилишта у послу су помагали духови монаха мртвих четири стотине година

Сан археолога и архитекте Фредерика Блаја Бонда испунио се када му је 1907. године поверен задатак од прворазредне важности: да отпочне ископавање несталих остатака прастаре Гластнберијске опатије, најзначајнијег енглеског хришћанског светилишта.

Али, пред њим се налазио веома тежак посао јер нико није знао тачно место где се првобитна опатија налазила пре него што је здање саграђено касније сравњено са земљом 1539. године за време енглеске реформације. А новац одобрен за ископавање ни издалека није био довољан да се покушава на више места. То је било или отпрве или никада.

И, противно свим очекивањима и зебњама, Бонд је током једанаест година открио темеље и остатке ове велике древне грађевине. Тачност његовог копања била је просто невероватна, али је имао исто тако невероватну помоћ: сами монаси опатије Гластнбери, покојни готово четири стотине година, говорили су му где треба да се копа и још много више.

Загонетка капеле Едгар

Фредерика Бонда је спиритуализам – призивање духова и општење с њима – веома привлачио, али више као необична појава у оно време у великој моди него као нешто у шта треба без резерве веровати.

САМ СЕБЕ – НА ТАНАК ЛЕД

Алек Луис живи у веома лепом крају поред реке Делавер, на северозападу Њу Џерсија. Кад је једном приликом одлучио да приреди забаву за своје пословне партнере, синула му је јединствена идеја: пошто је зима, изнеће сав намештај из дневне собе на лед, насред реке. Гостима је препоручио да се топло обуку и да понесу клизаљке ако знају да клизају.

Сви су били одушевљени идејом јер оваквом пријему, наравно, нико никада није присуствовао... Кад су се око поноћи гости разишли, домаћини су. онако уморни, одлучили да оду право у кревет и тек сутрадан да унесу намештај.

Али, следећег јутра од намештаја није било ни трага: време се у току ноћи пролепшало, лед је почео да се топи и све је „прогутала" река... ■

СВЕТЛА БУДУЋНОСТ

За уметника који покушава да освоји своје место под сунцем свака мрвица утехе је драгоцена, о чему сведочи и овај дијалог који се чуо на једној изложби:

– Јеси ли продао неку од својих слика?

– Нисам, али осећам се веома охрабрен; неко је украо једну. ■

Догодило се да му је његов пријатељ капетан Џон Ален Бартлет показао неколико занимљивих „аутоматских текстова", у ствари порука које су писали духови покојника руком живог медијума, особе која с њима може да успостави везу.

Новембра 1907. Бонд и Бартлет су, не баш сасвим озбиљно, одлучили да се мало поиграју призивања духова не би ли они помогли Бонду да се остаци опатије што брже нађу. Припремили су све што је потребно за спиритистичке сеансе и прво питање које су поставили духовима гласило је: „Можете ли нешто да нам кажете о Гластнберијској опатији?"

Обојица су остали без даха не само зато што су се духови заиста огласили већ и зато што су од њих добили обиље података. И, у шта су се касније уверили, сви су били крајње прецизни.

На тој првој сеанси добили су решење, на латинском језику, о једној од највећих загонетки опатије: месту такозване капеле Едгар, грађевине која је додата опатији, и, касније, срушене и нестале без трага и гласа. Да је уопште постојала знало се само из записа.

Врата на источном зиду

Дух монаха који се представио као Јоханес Бријант и рекао да је рођен 1497. а умро 1533. године радо им је дао тачне податке о месту где се капела Едгар налазила и њене димензије, а описао је и унутрашњу декорацију. Јоханесов дух им је скренуо пажњу да су на источном зиду капеле била врата што, иначе, није било уобичајено и самим тим мало вероватно.

Фредерик Бонд је послушао Јоханесова упутства и 1908. године без грешке ископао остатке капеле Едгар која јесте имала врата на источном зиду. А имала је и азурноплаве витраже (нарочито обрађена стакла) на прозорима – опет сасвим неуобичајено – баш како им је Јоханесов дух рекао. И украси таванице у длаку су одговарали опису мртвог калуђера.

И следеће сеансе призивања мртвих душа уродиле су сјајним плодом. Јоханес је саопштио да „танки зидови и слаби темељи" карактеришу касније дозидана здања опатије. И ово се показало као тачно.

Оба костура историјске личности

Други монаси су на спиритистичким сеансама поменули неку крипту која се сама срушила. Бонд је, по њиховим упутствима, ископао степенице које су у њу водиле и двоструке држаче за руке које су мртви монаси описали. Они су му описали и појединости о бојама унутрашњости опатије као и о украсима на олтарском зиду. Све се то показало као тачно када је Бонд наставио са ископавањем.

Бонд је, током копања, нашао два људска костура од којих је један своју сломљену лобању држао између ногу. Овај чудноват начин сахрањивања га је збунио и, заједно с капетаном Бартлетом, питао је духове калуђера могу ли појаву да му објасне.

Добио је одговор да лобања припада Ивулфу, саксонском племићу из 11. века кога је убио Норман по имену Радулфус. Убијени и убица грешком су сахрањени у истом гробу.

Бонд је из историјских списа сазнао за постојање Радулфуса, норманског благајника опатије, али нигде није ништа нашао у Ивулфу. Почео је да претражује древне хронике Гластнберијске опатије и у два веома стара рукописа нашао неког Инулфа. Из оба рукописа видело се да су тај Инулф и Ивулф кога је поменуо дух погрешивши у једном слову имена, једна иста особа.

Боље да је чувао тајну

Фредерик Бонд никада није сасвим поверовао да су он и Бартлет заиста у вези с духовима мртвих калуђера. Он је сматрао да је, у ствари, он сам преко своје подсвести открио универзално памћење с којим духови нису имали никакве везе.

Ипак, у страху да ће бити исмејан, он је, заједно с Бартлетом, као највећу тајну крио начин на који је постигао свој сјајан археолошки успех по коме се прочуо широм света. Али, није издржао и 1918. године објавио је све. Боље да није.

Резултат његовог признања био је по њега катастрофалан. Блистава археолошка каријера му је упропашћена, лични углед уништен. Убрзо је склоњен с даљих радова на ископавању Гластнберијске опатије, а његова архитектонска радионица више није добијала никакве поруџбине.

Човек који је доказао, а Фредерик Бонд није био никакав пробисвет и преварант, да извор знања може да постоји и изван наших нормалних чула остао је до краја живота изгнаник из друштва.

Припремила
Б. Дожић

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ДОБРО ЈУТРО, КОМШИНИЦЕ!

Брајан Кептор и његова супруга, из Пасадене, у Калифорнији, управо су пребројавали кутије, вређе и кофере разбацане по кући кад се зачуло звоно на њиховим вратима. Била је то нека жена која је Брајану рекла да живи у истој згради и да је дошла да им пожели срећу у новом дому:

– Знате – рекла је она – у овом граду људи су се толико отуђили да сусед не познаје суседа. Али, на срећу, у овој нашој згради то није случај. Ми живимо као једна велика породица.

– Лепо од вас, али ми се управо селимо, госпођице! – узвратио је домаћин. ■

ДЕЦА ДЕЦА, Е ПА ШТА ЈЕ!

Изгледа да се одрасли жале на децу због истих ствари откако је света и века, што се види и из следећих цитата:

„Држава све више пропада, мито и корупција су обична појава, деца више не слушају родитеље, смак света је очигледно близу."

„Деца су данас потпуно разуздана: понашају се ружно и не поштују власт. Противрече родитељима, брбљају пред гостима, халапљиво једу и малтретирају своје учитеље."

Први цитат је са асирских камених таблица из 2800. године старе ере, а други се приписује Сократу који је живео у 5. веку пре нове ере. ■

СКЛАДИШТЕ

У мају 1976. лекари Метрополитен болнице у Њујорку извадили су више од 500 предмета из стомака једног душевно болесног пацијента. Нађено је око 300 металних новчића, 15 џепних ножева, 20 кључева, као и неколико десетина металних ланчића, сломљених термометара, отварача конзерви, дугмади и других предмета. Операција је трајала два сата. ■

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

Еурека!

ТРАБАНТОЖДЕРКЕ

Како се што пре ослободити и последњих земних остатака „трабаната", познатих источнонемачких аутомобила пластичне каросерије? Као што је познато, недавно је, после уједињења Немачке, престала производња тих возила која ни по изгледу, а ни по томе што загађују околину, сада нису достојна немачких друмова по којима треба да језде искључиво ко-

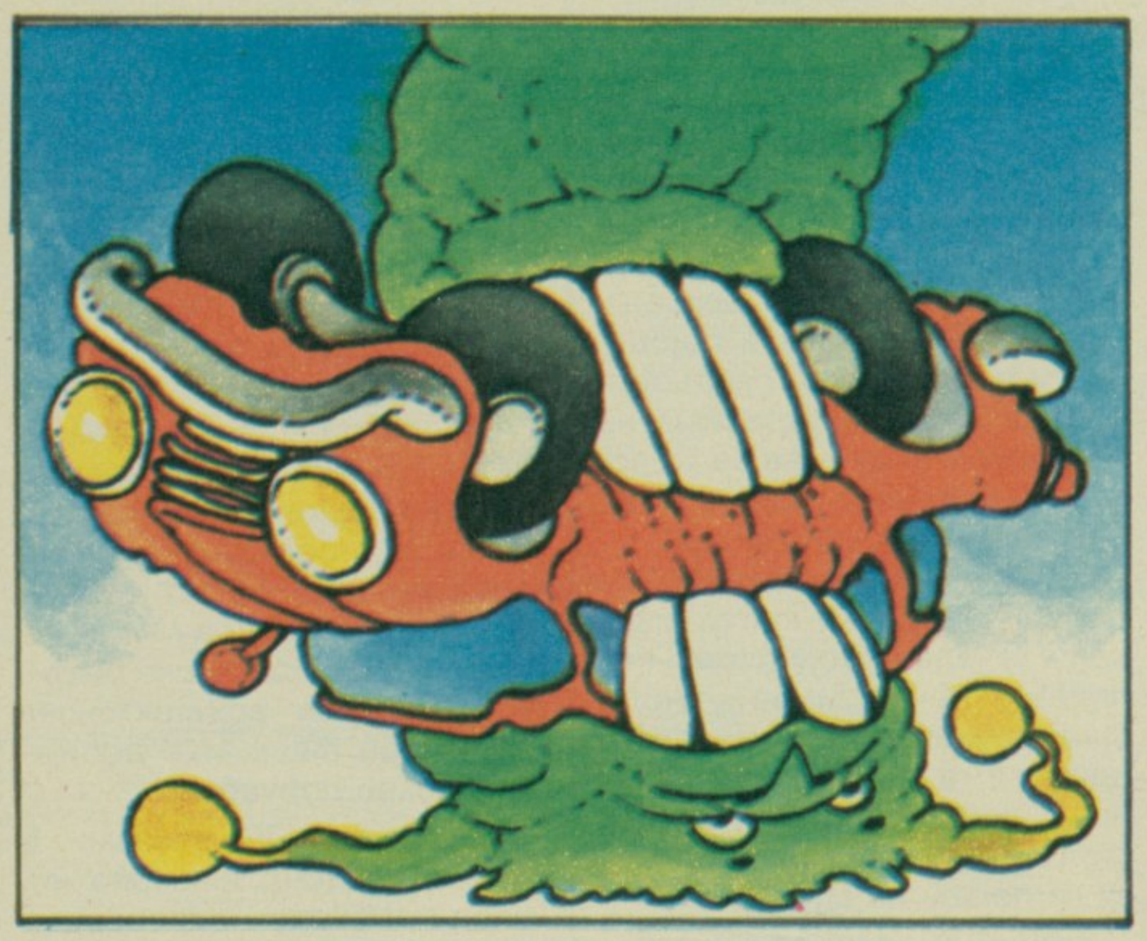

ла од „голфа" до „мерцедеса".

Двојица биолога Петер Лиц и Франц Вајсенбах доскочила су „трабантима" на начин који задивљује и... изазива тиху језу. Они су, како се каже, успели да издвоје – не каже се из чега! – бактерију коју су назвали трабицила. То име може да се преведе тачно као у нашем наслову, а лако се наслућује да је добијена генетским „мућкањем" у лабораторији.

Трабицила има просто невероватан апетит за биће које се види само под микроскопом, а храни се, погађате, управо каросеријама „трабанта"! Тих 650 килограма тврде пластике, додуше нешто исецкане под машинама, бактерије пождеру за двадесет дана и не само што пождеру него и сваре претворивши оно што је некада било аутомобил у биомасу тешку десетак килограма.

Можда најјезивије звучи крај приче. Ове халапљиве бактерије једу без престанка све док има „хране", а кад све докрајче – угину! Значи, као код савршеног злочина (ако га има): нема леша, нема трагова, извршилац смакнут...

КОНФЕТЕ ОД ЖИТА

Карневали, нове године па и рођендани прилике су за просипање мора конфета. Па кад се замислимо колико је таквих прилика на свих пет континената, јасно је зашто су се они што брину о природи и будућности Земље забирнули због овог додатног загађења, а о арчењу папира да се и не говори. Генијално решење већ се нашло, а смислили су га у Британији. Тамо су већ почели да производе конфете од брашна!

За сада се ове „пахуљице" производе само у две боје, белој и розе. Њихове су предности над папирима бар у две ствари: посластица су за врапце и остале птице које зачас почисте место славља, а и оно што остане непокљуцано распада се и враћа у природу. Ове еколошке конфете добиле су и поетичан назив који све казује: „Птичији сан"...

КРОМАДАЈЗ ИЛИ ПАРАДАМПИР?

Одиста, није лако одлучити се који од ова два назива боље одговара новоствореном повртњу, а реч је о хибриду парадајза и кромпира!

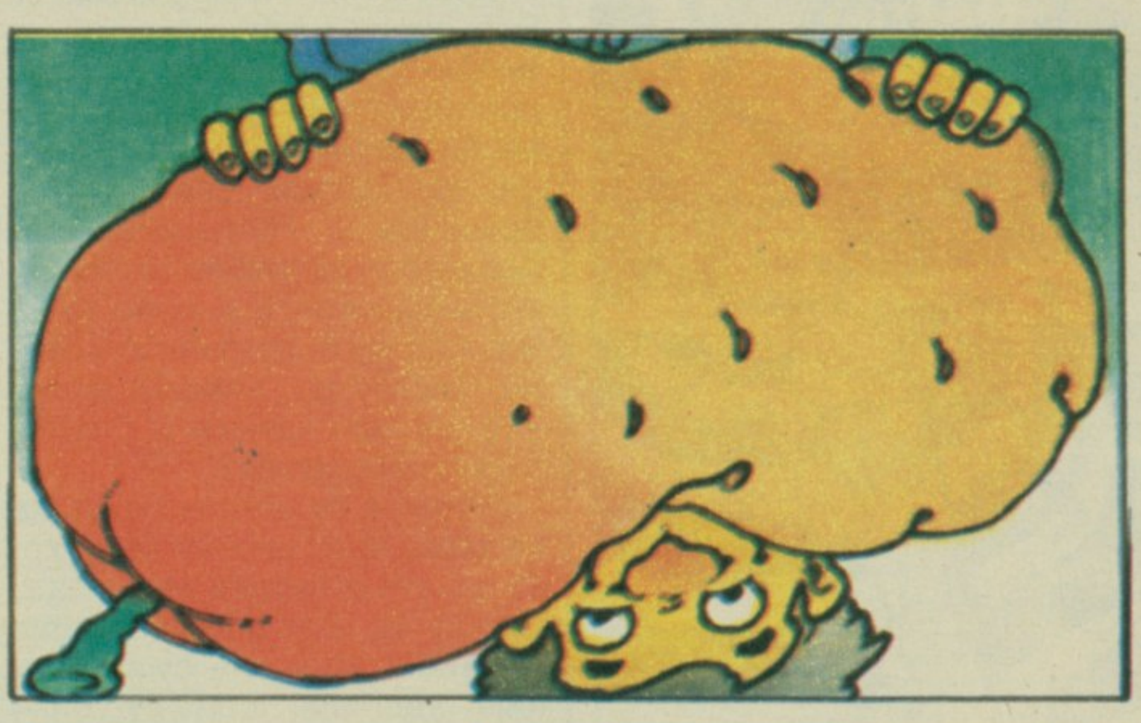

Овај плод „љубави" која би у природи била потпуно немогућа створен је у генетским лабораторијама, али није изазвао одушевљење. Напротив, неки су научници чак подигли глас против насиља ове врсте.

Тако Жан Мари Пелт, угледан француски биолог има само речи гнушања за ову најновију „победу" науке! Не само што је „помат", како је на француском назван тај тек створени плод, грозног укуса, него још и отвара ужасавајући пут којим је наука кренула. Тако овај научник упозорава:

„Зашто не бисмо укрстили дуван и миша, па да добијемо папир за цигарете?!"

Није уопште смешно. научници попут Пелта сматрају да генетски експерименти који се обављају над биљкама које немају начина да се томе саме супротставе, водека сазнањима и „успесима" који ће једнога дана омогућити да се пређе и на људе.

Шта је – ту је. Ако на ваш сто ових дана доспе салата или јело од кромадајза или парадампира, замислите се мало пре него што пробате.

РОБОВИ БУДУЋНОСТИ

Четири ноге, две руке и пар очију, све тешко осамсто килограма, ето најновијег чудовишта јапанске производње намењеног да обавља послове у нуклеарним централама и то у зони високог зрачења! Реч је о роботу из најновије генерације који настаје у Удружењу за истраживања у авангардној технологији.

Поред овог, већ су урађени прототипови за још два „радника" намењена опасним, прљавим и, уопште, погибељним пословима. То је мајушна подморница са четири руке – или, ако више волите крака – која треба да послује по морском дну, као и шестонога машина отпорна на температуре до осамсто степени Целзијуса спремна да спасава из пожара све што буде могла.

Крај прошле године Јапанци су дочекали са „војском" од 250.000 робота који су запослени највише у аутомобилској индустрији. То још није ништа у Земљи излазећег сунца где влада непрекидна несташица радне снаге, па се планира да до краја века армија робота нарасте до готово милион! При том будућност припада

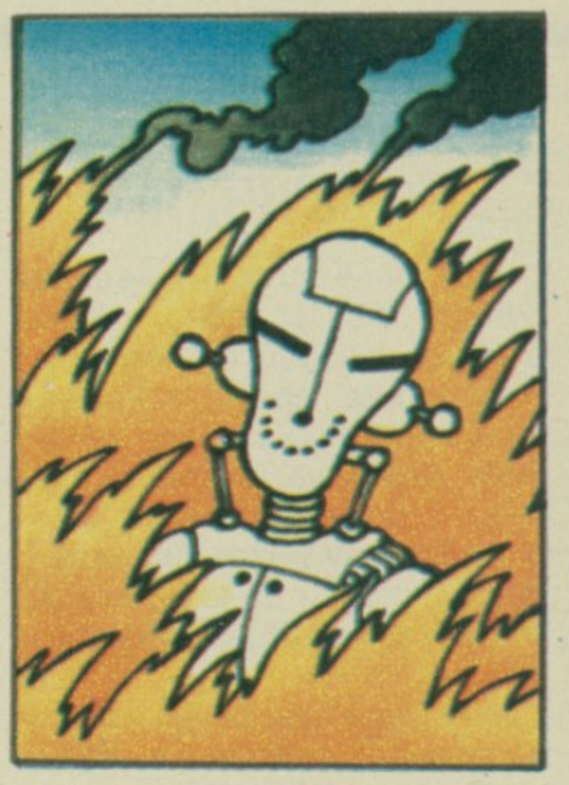

оним „интелигентним" који ће обављати не само опасне и прљаве, него и разне друге послове.

Припремила: ***М. Крстуловић***

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

Полуделе године 1982. и 1983.

КАД СЕ ОТКАЧИ ЕЛ НИЊО

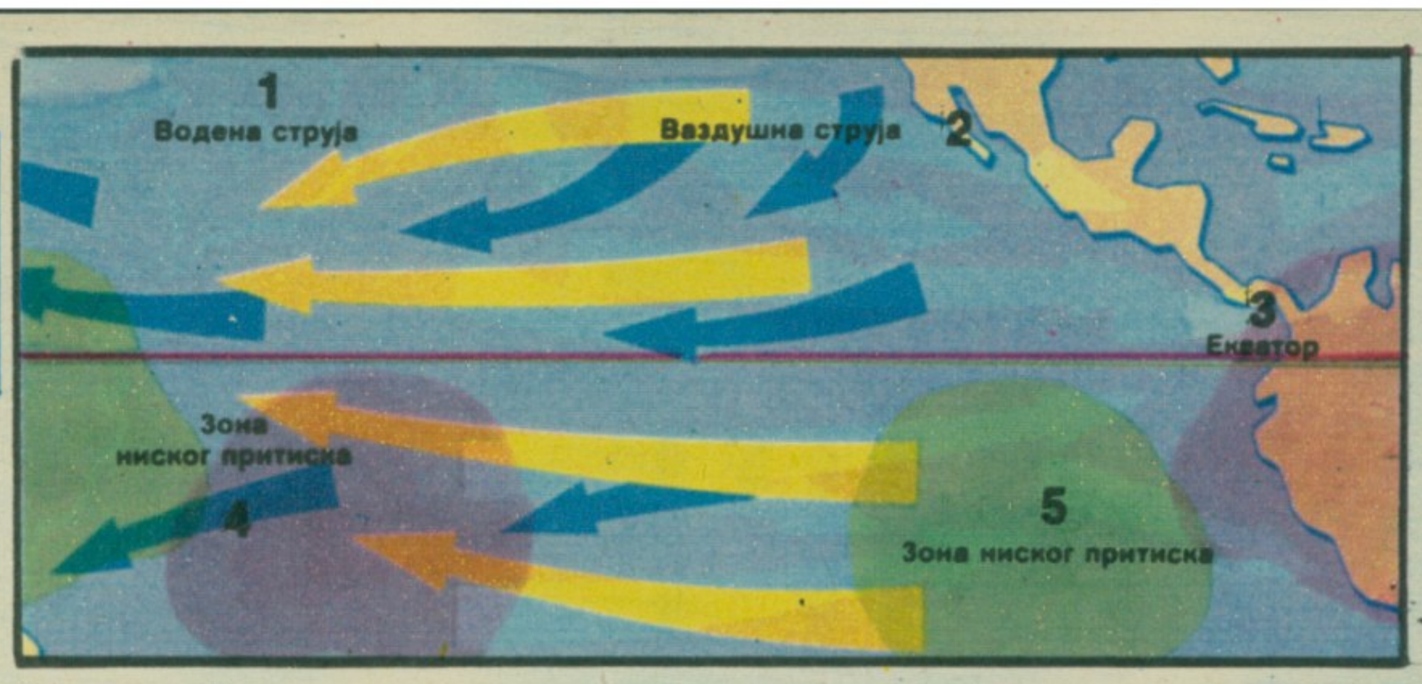

Када су на Тихом океану временске прилике нормалне, зона ниског атмосферског притиска на западу јужног Пацифика привлачи ветрове из зоне ниског атмосферског притиска на истоку јужног Пацифика. Тада струје топле океанске воде теку према западу као што је приказано на слици.

Али, ова временска шема повремено се мења. Зона ниског атмосферског притиска помера се према истоку слабећи зону високог притиска. Топле водене струје онда мењају правац и теку у правцу истока. Ова сасвим нормална појава, која се зове Ел Ниньо, понекад може да има катастрофалне последице на време и живот и у мору и на копну широм наше планете.

Злослутних предзнака било је на све стране, али се нико није сетио да их повеже и протумачи. А онда је дошло до катастрофе широм планете

Природа као да се узнемирила. Суптропске рибе баракуде пливале су атлантским океаном према Портландском заливу, америчка држава Охајо, далеко од свог родног и природног станишта. Црвени ракови појављивали су се на плажама Сан Дијега у Калифорнији где им место није. На Стеновитим планинама у Сједињеним Америчким Државама измерен је рекордни снежни покривач.

Јужније, у латиноамеричкој држави Еквадору, тропске кише лиле су у сушном периоду као из кабла и однеле са собом осам стотина кућа, два аутопута и два моста и уништиле родове пиринча и банана. Рибари у Перуу седели су скрштених руку јер су из приобалних вода океана ишчезле рибе. Морска вода је ту била изузетно топла.

И поред свих тих природних упозорења, ове необичне појаве нико није повезао нити био свестан шта ће се тек догодити. А догодило се дванаест месеци касније.

У Африци је од глади изазване незапамћеном сушом помрло на хиљаде људи. У Аустарлији је највећа суша овога века поморила стоке у вредности од две и по милијарде долара и у црно завила фармере. На све стране беснели су пожари и једно село је, са својих седамдесет пет житеља, прогутала ватра. Разуларени урагани десетковали су куће и становништво на острвима у Тихом океану.

Немирно Божићно дете

Ово нису сцене из неког филма страве већ статистички подаци из 1982. и 1983. године када је време полудело. Кривац је био Ел Ниньо, сложено међусобно дејство ваздушних струја, односно ветрова, и воде у Јужном Пацифику.

Ел Ниньо, што на шпанском значи дете, у овом случају односи се на Исуса Христа када се родио. То је име које су рибари наденули једној природној појави: благом расту топлоте океана до кога сваке године баш око Божића долази северно од Еквадора и Перуа.

Та промена у температури воде јавља се када хладну такозвану Перуанску морску струју која се креће према северу потисне топлија морска струја идући у правцу југа. Тада се рибе, нарочито туне и инћуни, привремено удаљавају из топлих приобалних вода, где их иначе рибари лове, јер је планктону, којим се хране, за живот неопходна хладна вода па се и он сели даље од обала.

Судари на јужном Пацифику

Ово померање океанских струја везано је за два центра атмосферског притиска. Један се налази код Ускршњег острва на истоку јужног Пацифика, други изнад Индонезије и северне Аустралије на западу јужног Пацифика.

Услед високог атмосферског притиска на истоку јужног Пацифика тамо је топло и суво време док низак атмосферски притисак изазива на западу јужног Пацифика влажнију и хладнију климу. А између те две зоне источни ветрови терају топлу воду из приобалних делова Јужне Америке.

Када се ветрови, звани пасати, појачају, разлика у атмосферском притиску између источне и западне зоне се изједначава. Тада ветрови слабе и топла вода – Ел Ниньо – почиње да запљускује обале Перуа и Еквадора. И то је сасвим нормална појава.

Клима избачена из равнотеже

Али понекад, и сасвим непредвидљиво, Ел Ниньо се „откачи" и добија огромне размере с катастрофалним последицама широм света.

Баш то се и догодило 1982. и 1983. године. Ел Ниньо није сачекао да пасати дуну снажније и метеоролози нису били у стању да предвиде изненадно изједначење високог и ниског атмосферског притиска и, према томе, нагли и велики пораст температуре океана до кога је муњевитом брзином дошло на истоку.

Ова нагла промена била је тако моћна да је избацила из равнотеже климу на готово целој нашој планети. Погодила је чак и северни део Атлантског океана где су се санте леда повећале и озбиљно угрозиле постројења за вађење нафте из морских дубина код Њуфаундленда.

Прави узроци непознати

Научници, који су одувек сматрали да је Ел Ниньо стална и уједначена природна појава само понекад мало јача, што се може на време и лако предвидети, после ових година с лудачком климом морали су, мада нерадо, да признају како су прави узроци Ел Ниња у ствари прилично тајанствени и непознати.

Одмах се нешто предузело и десетогодишњи програм проучавања ове тајне још увек траје. Али, нема баш много наде да ће се загонетка решити пошто су и атмосфера и океани међусобно нераздвојиво везани и крајње променљиве и непредвидљиве ћуди.

Баш као што је један од водећих светских океанографа мало горко али духовито рекао: „Време је увек абнормално!"

Б. Дожић

Живот пише драме

СМРТ СТИЖЕ ПРЕД-ВЕЧЕ

Ако је, како каже једна пословица, смрт број који сви извуку у лутрији живота, ти бројеви су се на невероватно трагичан начин поиграли са троје чланова породице Зекановић...

Број 13

Тринаестогодишњи Момир Зекановић враћао се с групом дечака из школе у оближњем месту Милићи, шест километара од свог села Заклопаче. Била је јесен, предвечерје, година 1980. Детињи смех наткрилио дужину пута. Још мало па ће преко моста, до куће у селу под брдом Бирачем. Магистралним путем Зворник – Власеница покаткад би промакла возила. Уз громогласне поздраве љубопитљивих школараца. Ходали су десном страном коловоза повремено се осврћући када иза себе чују звук аутомобилског мотора. Да се на време склоне, устреба ли.

Са супротне стране, кад су већ били сасвим близу моста који води у село, наишао је аутобус. Дечаци су се радознало окренули да махну шоферу и путницима. Истог тренутка, као избачен из катапулта, иза аутобуса је излетео аутомобил. Све ближи и све већи. Огроман...

У њему је, запењен од налета љубоморе готово полегао по волану, био Момир Мазић, ни пуних осамнаест лета. Бесомучно је притискао педалу гаса у жељи да престигне аутобус. У њему је седела његова девојка Маја с којом се нешто споречкао на аутобуској станици у тада већ седам километара удаљеној Власеници. Хтео је да пре аутобуса стигне у Милиће, да се још једном објасне...

Два дана касније Момир Зекановић стигао је на мало гробље одмах подно Бирача. Његов вршњак Расим оперисан је у најближој болници. Момир Мазић је седео у притвору. Маја је јецала у ћошку своје собе...

Број 75

Седамдесетпетогодишњи Ђорђије Зекановић, уморан од година и тегобног живота, лешкарио је поред друма, недалеко од куће коју је недавно подигао. Помагао је својој кћери Стојанки да припази на овце, да не одлутају под точкове. Тиха језа пробијала би старчевим телом кад год би зачуо шкрипу гума. То је било последње што је, ни стотинак метара одатле, чуо његов Момир, седмо од дванаесторо деце из три брака. Била је јесен, предвечерје, година 1984.

Из правца Власенице према Зворнику кретао се мали камион претоварен сеном. На врху је била свезана стожина, да сено поново може у стог. Шофер је журио да пре мрака стигне на одредиште, у Милиће.

У тренутку кад је камион пролазио поред Ђорђија Зекановића пукао је конопац којим је стожина била учвршћена за страницу камиона. Дрво се усправило, превртнуло на другу страну, закачило саобраћајни знак и полетело попут копља. Право у леђа човека који је лежао поред друма.

Ђорђије Зекановић се два дана доцније придружио свом сину Момиру, горе, одмах подно Бирача...

Број 48

Четрдесетосмогодишња Милица Зекановић је радо, посебно откад су деца отишла својим друмовима, одлазила на поподневну кафу код комшинице Милене Ђурић. Одмах прекопута. Делио их је само магистрални пут Зворник–Власеница. Онај исти на коме су јој страдали син Момир и муж Ђорђије.

Сиротовала је и раније, али након смрти Ђорђија неретко се дешавало да заноћи гладна. Ваљало је одвајати за децу која су тамо далеко веровала да је ближа светла будућност.

Била је јесен, предвечерје, година 1986.

Милица Зекановић се добрано испричала с комшиницом Миленом и кренула кући, преко пута цесте. Неколико пута се обазриво и с уздахом – тим парчетом пута не дужем од стотинак метара заувек су јој отишли Момир и Ђорђије – осврнула лево и десно. И застала. Из правца Власенице стизао је аутобус. Споро мичући уснама, успела је да прочита: „Бокситтранс" Милићи. Боље да сачека, па ће онда лагано преко друма, кући.

У моменту када је аутобус стиго поред Милице Зекановић, отворио се пртљажник. Ни јаук се није чуо.

После два дана никла је свежа хумка, горе, одмах подно Бирача. Син, отац и мајка.

Бела кућа покрај пута је празна већ пет година. Посебно с јесени, у предвечерје. Мештани је заобилазе. Старији, полушапатом, кажу да су се некада давно ту састајали духови. И они се, онда, уплашили проклетства и некуд изгубили...

(Бројеви подвучени сивим означавају годину живота у којој је смрт стигла по Момира, Ђорђија и Милицу Зекановић. У лутрији живота.)

Петар Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

У овој кући поред пута становали су чланови породице Зекановић. Сада је настањују духови и приче.

Може се догодити и у 15. години...

ИСКУШЕЊЕ У БЕЛОМ

Пресудан утицај на појаву седих власи имају: раса, наследне особине и неке болести. Седом косом не морате да се поносите, али због ње не треба ни да тугујете, поготову ако се зна да већ постоји начин како да јој се врати природна боја

Сви желе да изгледају старији! – рекла је једном приликом нека дама на двору Луја XIV – у време кад су у моди биле напудерисане перике као „доказ" да се испод њих налази мудра глава. Међутим, данашњи свет, заљубљен у сопствену младост, троши милијарде и милијарде на средства за бојење косе. Велики број жена и све већи број мушкараца одлучује се да промени боју косе, најчешће у намери да сакрије седе власи.

Иако коса углавном почиње да бели у такозваном зрелом добу, седе власи могу да се појаве још у 15. години. У тридесетој се код четвртине мушкараца и жена већ примећује сивило, али и поред тога

ИСКУШЕЊЕ У БЕЛОМ

коса потпуно побели само код малог броја људи. Има и таквих – иако мало – којима се у животу не појави ни једна једина седа влас.

Мртва природа – у боји

Пресудни утицај на појаву „иња" у коси има раса којој неко припада. Према професору Џерому Литу, асистенту на катедри за дерматологију при Универзитету Кејс Вестерн Ризерв, у Кливленду (Охајо), људи беле расе почињу да седе у просеку око 34. године. За свој 50. рођендан свака стота особа беле пути нађе се у прилици да закључи како јој је половина косе већ побелела. Код црнаца се белило на глави појављује тек после 44. Осим тога, важан и често одлучујући чинилац од кога зависи појава седих власи је и наследност: врло је вероватно да ће вам се догодити да вам коса посиви у исто време и на исти начин као што се то догодило вашим родитељима.

Иако у својој разнобојности делује веома животно, коса је у ствари „мртва" материја чији су главни састојци рожасте творевине (кератински протеини) од којих су начињени и нокти. Три месеца пре рођења свака длака већ има своје место на глави – њих око 140.000 за оне који ће имати плаву косу, 108.000 за смеђе и 90.000 за риђе. При дну корена длаке налази се такозвана главица, а у њој квржица с крвним судом који храни длаку.

У расту косе учествује на хиљаде „пакетића" обојене материје, такозваног пигмента. Ћелије које се зову меланоцити производе и мешају само две врсте „основне боје" да би створиле читаву палету од око 50 различитих природних боја косе. Један од два пигмента назван еумеланин даје коси тонове од сасвим црне до браон, док други, феомеланин, боји косу у плаво, светлосмеђе и црвено. Боја заправо зависи од количине, облика и густине пигмената.

Оптичка варка

Многи од нас роде се с плавом косом која касније потамни зато што меланоцити појачавају своје деловање. Ова промена боје косе често се наставља и после пубертета, па светла коса из детињства најчешће постаје смеђа с црвенкастим одсјајем.

Око тридесете године меланоцити успоравају своју активност, коса задржава само малу количину пигмента и полако почиње да седи. Кад меланоцити престану с радом, коса наставља да расте без пигмената и добија белу боју природног протеина који учествује у њеном стварању.

То што нам се чини да је коса сива последица је оптичке варке коју ствара мешавина обојене и беле косе. А да би се добио утисак да је коса сива, потребно је да побели више од половине длака. Прве седе власи више се примећују код особа тамне пути, али је зато могућност да потпуно побели већа код особа које по природи имају светлију боју косе.

И неке болести могу да буду разлог појаве седих власи. На пример: херпес зостер, тифус, маларија и грип. Нестанак пигмента у коси могу да изазову и велике трауме, као што је излагање одређеној врсти зрачења, али на то могу да утичу још и невоље са штитном жлездом, шећерна болест, улцерозни колитис, малокрвност и неухрањеност.

Чувајте се стреса

Догађа се и да коса „преко ноћи" поседи. Ту причу сте сигурно већ чули. Да бисмо вам објаснили о чему се, заправо, ради, рећи ћемо вам прво како коса расте.

У првој фази свог развоја длака расте око 13 милиметара месечно. После периода раста, који траје од две до шест година, наступа застој од неколико недеља, а онда, готово три месеца, длака остаје у фази у којој се врши њено одвајање од главице из које је израсла. Кад крене нова развојна фаза, длака која израста избацује ону стару...

После неког великог стреса (страха или туге) долази до ракције у медицини познате под именом alopecia aerata која погађа корен косе у фази развоја. Ако особа која је доживела стрес има више тамних него седих власи, болест може да проузрокује опадање старе и тамне косе и то за само неколико дана, тако да на глави остане већи број светлијих власи. То је разлог што се некима учини да су преко ноћи поседели.

У прошлости се веровало, а и наука је то потврђивала, да коса више никада не може да добије своју природну боју. Последња истраживања, међутим, показују да успавани меланоцити могу да се подстакну на рад чиме би се коси повратила природна обојеност, а у неким случајевима и потпуно иста боја коју је раније имала. Осим тога, белило које је последица болести или недостатак хранљивих материја, према речима Лита, може да се уклони одговарајућом терапијом. Ако су у питању малокрвност и недовољна исхрана косе, за повратак природне боје довољан је, кажу, витамин Б-12.

Кроз неколико година почеће да се користи производ који ће хемијским путем изазвати проток природних пигмената и искоришћавње природног меланина. Боја ће бити боља од сваке вештачке, а моћи ће и да се добију нијансе.

* * *

Шта је најбоље да се уради кад коса почне да бели? Многима се таква коса не допада, а у ствари иза тога се крије недовољно самопоуздања. Они који успевају да одоле искушењу да обоје косу спадају међу спонтане особе које се свуда добро осећају. У сваком случају, онај ко жели да држи под контролом боју своје косе данас има на располагању бројне могућности. Најзад, седа коса није ни благослов ни проклетство. Она ће расти без обзира на то да ли неко хоће да је прихвати или не. Једна пословица каже: „Док има снега на крову, има и ватре у камину".

Припремио: ***Диего Варагић***

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

ФАРАОН

Hulet Duchâteau

ДОСЈЕ АНТИ II ДЕО

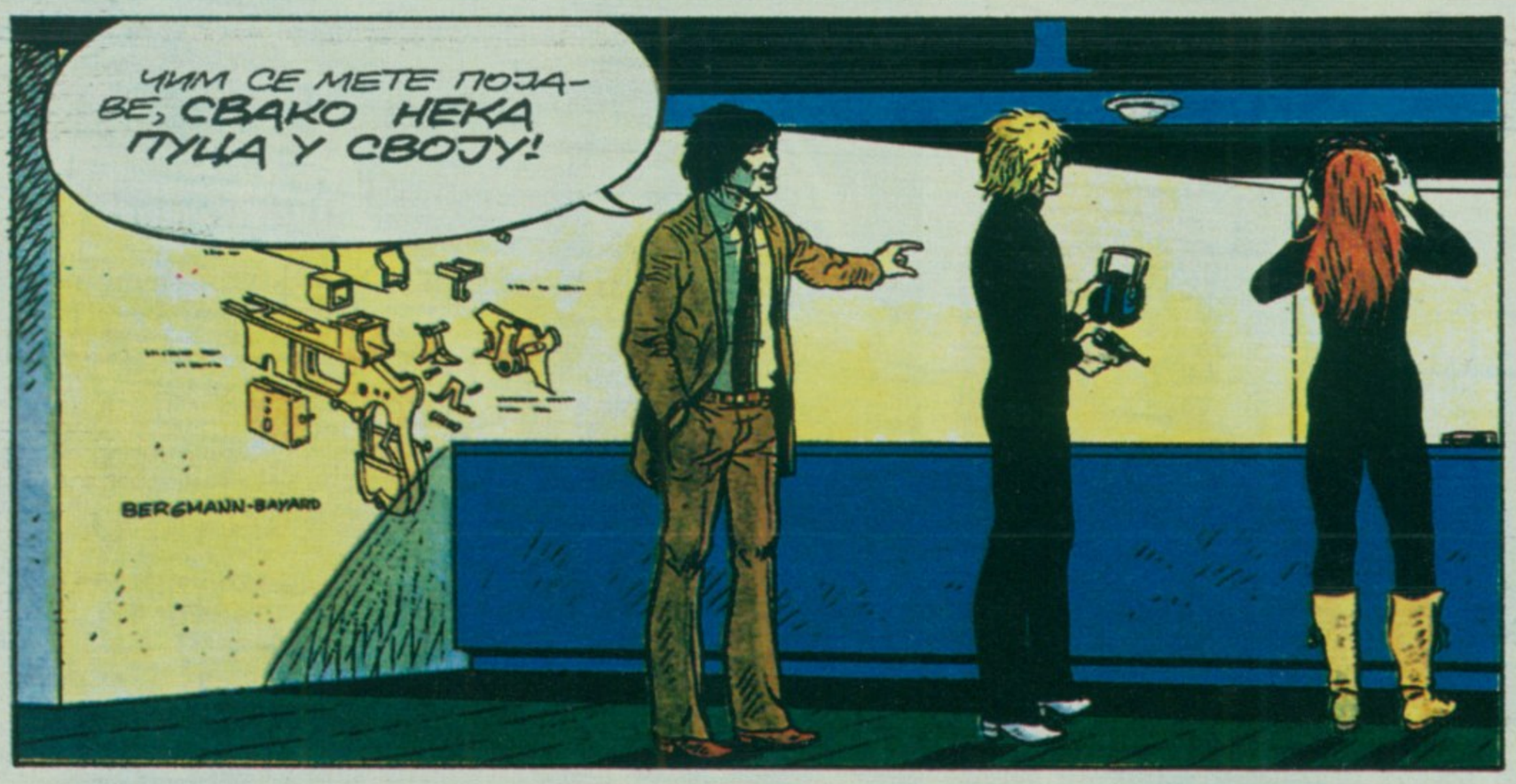

БЕНГ! БЕНГ! БЕНГ! БЕНГ! БЕНГ! БЕНГ! КЛИК! КЛИК!

ВРЛО ДУХОВИТО! БИЛО БИ ЈОШ СТИМУЛАТИВНИЈЕ **СА ТОБОМ И АДМИРАЛОМ!**

О, ДА!

ДА, АЛИ БИ БИЛО СУВИШЕ ЛАКО! НЕМАМ ВИШЕ ВАШУ СПРЕТНОСТ, ДЕЦО!

ЈЕСУ ЛИ ОВЕ МЕТЕ ВАШ ИЗУМ, АДМИРАЛЕ?

СКАНДАЛОЗНО! ДЕБЕЛА САМ!

ОВО ЈЕ ПСИХОЛОШКИ ТЕСТ КОЈИМ СЕ ИСПИТУЈЕ ВАША СПРЕМНОСТ **ДА ЈЕДАН ДРУГОГ УБИЈЕТЕ!**

АЛИ ЗАШТО?

МОЖЕ ДОБИ ДО ТАКВЕ СИТУАЦИЈЕ КАДА ЋЕ, У ИНТЕРЕСУ СЛУЖБЕ, **ЈЕДАН ОД ВАС БИТИ ПРИНУЂЕН ДА ЕЛИМИНИШЕ ОНОГ ДРУГОГ!**

ОДЛИЧНО СТЕ РЕАГОВАЛИ! БРАВО!

ОДЛИЧНО, КУРТЕ! ВОЛИШ ДА ПУЦАШ У СИЛУЕТЕ СВОЈИХ ПРОТИВНИКА?

A

B

КАД ЋУ У АКЦИЈУ, „ГОСПОДИНЕ"?

УСКОРО, АЛИ СВЕ МОРА БИТИ ДИСКРЕТНО!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...

ШТА ГЊАВИ ОВАЈ КАМИОНЏИЈА?

ТРУУУ!

УФ! АДМИРАЛ И ЊЕГОВИ ПСИХОТЕСТОВИ! БАШ МАШТОВИТО!

А И ОВАЈ МИ СЕ ЗАЛЕПИО ОТПОЗАДИ!

УФ! КАМИОН ЈОШ УСПОРАВА!

КЛАНГ!

ШКРИИП!

БОНН!

ЕВО КРИСТЕЛ, ЏОНС!

ХОЋЕШ ЛИ ЈОЈ ОТВОРИТИ?

ДА, ЕВО! ООХ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЈЕ ЛИ СВЕ У РЕДУ, ЏОНСЕ?

ДА, ПОВЕРОВАО ЈЕ ДА ЈЕ КРИСТЕЛ ЗА ВОЛАНОМ!

ДОК ЧЕКАМО ФАРАОНА, ПРИПРЕМИЋЕМО СЦЕНУ! МОГЛИ СМО ИХ ОБОЈЕ КАШИРАТИ, АЛИ ШЕФ ЈЕ ИМАО БОЉУ ИДЕЈУ!

ПОМОЋ!

УМАЛО НИЈЕ УПОЗОРИО ФАРАОНА!

СТИЖЕ!

ПРВИ САМ СТИГАО! ПРИПРЕМИЋУ СЕ!

НЕМА КВАЗИМОДА! АХ, ЕВО ГА! ПРИПРЕМИО ЈЕ МЕТУ!

УПОМОЋ! УПОМ...

АДМИРАЛ ЈЕ, ИЗГЛЕДА, УСАВРШИО „ТЕСТ"! РАЗУМЕО САМ И НЕЋУ ГА РАЗОЧАРАТИ!

ПОМОЋ!

БАМ! БАМ! ААХХ!

КАКВА ПРЕДСТАВА! ЈЕСИ ЛИ ЧУО, КУРТ?

АХА! ТО ЈЕ УПРАВО ОНО ШТО ЈЕ „ГОСПОДИН" ХТЕО! МОЖЕМО ДА КРЕНЕМО!

ФАРАОН УБИЈ КРИСТЕЛ И ТАКО СЕ МОРАЛНО УБИЈЕ КОБРИН АГЕНТ БР.1!

ВРУУМ!

У ШТАБ!

КАСНИЈЕ...

ВРРР!

ВРУУУМ!

КАКО ЈЕ БИТИ МРТВА, КРИСТЕЛ?

ЗАР МОЈА АГОНИЈА НИЈЕ ДЕЛОВАЛА ПРИРОДНО?

ЗАХВАЉУЈУЋИ ДВОСТРУКОМ АГЕНТУ „АНТИЈА," ЏОНСУ, ОТКРИЛИ СМО ЊИХОВ ПЛАН!

И СИТУАЦИЈА СЕ ОКРЕНУЛА! ТРЕБА СТИЋИ У ЊИХОВ ШТАБ ПРЕ ЊИХ!

КАСНИЈЕ, У ШТАБУ „АНТИЈА"...

ЗАДАТАК ИЗВРШЕН, КУРТ?

ДА, „ГОСПОДИНЕ!

ЏОНС ЈЕ ОВИМ ОТКРИО СВОЈУ УЛОГУ У „КОБРИ"!

ЗАТО ЈЕ И ДОШАО СА МНОМ!

ОДЛИЧНО! УВЕК ТРЕБА УНИШТИТИ КОМПРОМИТУЈУЋЕ ТРАГОВЕ!

А ТО СИ САДА ТИ, ЏОНС!

НЕ, ЧЕКАЈТЕ!

У ЗАМЕНУ ЗА МОЈ ЖИВОТ... **ПРЕВАРЕНИ СТЕ!** КРИСТЕЛ НИЈЕ МРТВА! ОНА И ФАРАОН СУ СЕ УВУКЛИ У ШТАБ!

ТО САМ И МИСЛИО!

НАЂИТЕ ИХ И **УБИЈТЕ!**

НЕМА НИКОГ У ОСТАВИ!

НИ ОВДЕ!

B

ПОСЛУЖИЛИ СМО СЕ ЊИХОВОМ ИДЕЈОМ!

БЛИЗУ СМО ЦИЉА, КРИСТЕЛ! ОВАЈ ПУТ БЕМО УХВАТИТИ ШЕФА „АНТИЈА"!
БРЗО!

ЕВО ГА!
НЕ ПУЦАЈТЕ! ПРЕДАЈЕМ СЕ! БАЦИО САМ ПИШТОЉ!

БУМ!

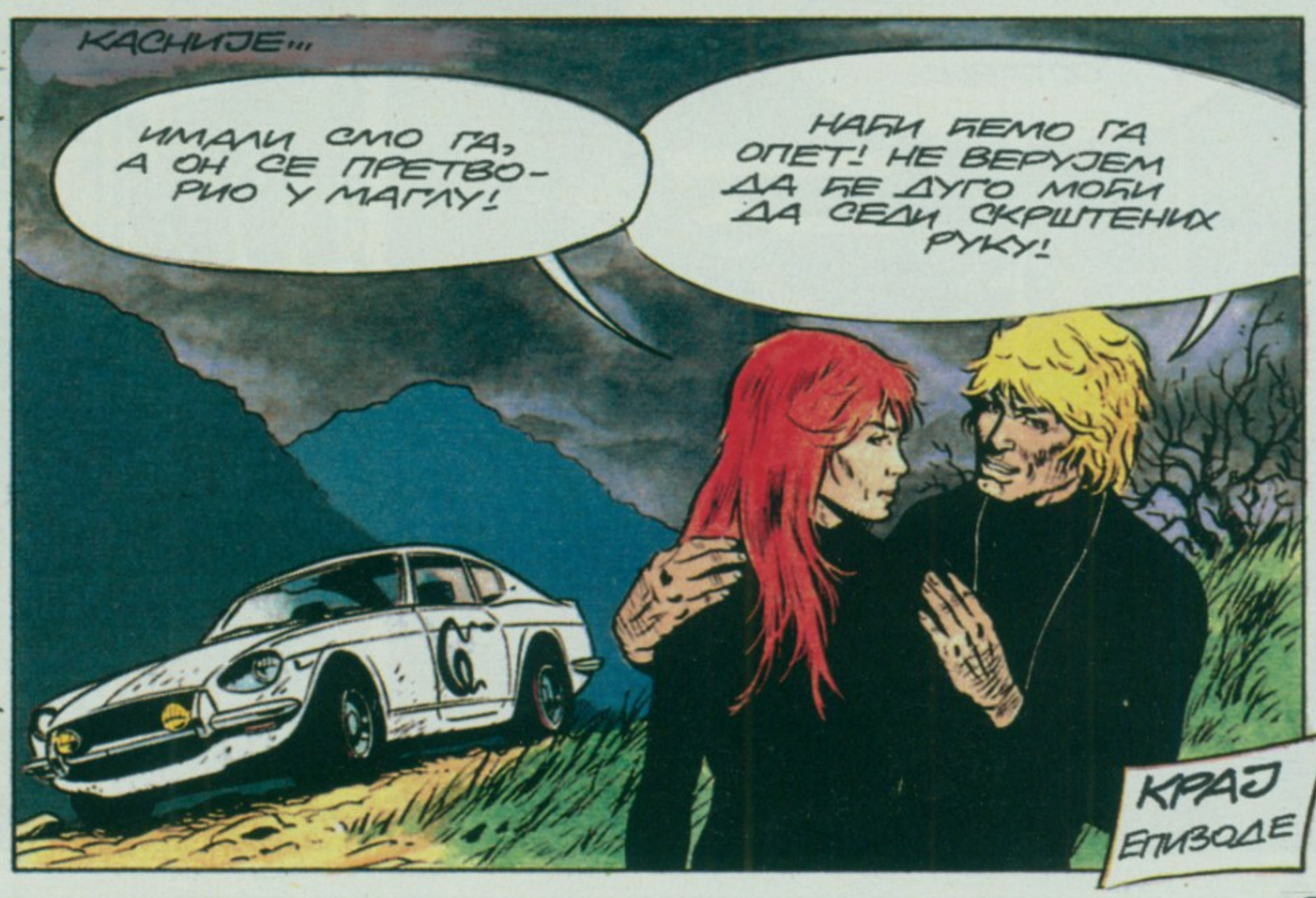
КАСНИЈЕ...
ИМАЛИ СМО ГА, А ОН СЕ ПРЕТВОРИО У МАГЛУ!
НАЋИ ЋЕМО ГА ОПЕТ! НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ДУГО МОЋИ ДА СЕДИ СКРШТЕНИХ РУКУ!
КРАЈ ЕПИЗОДЕ

BALTIC
BALTIC
КРЦ!
БЕНГ!
БЕНГ!
НЕ! НЕ!

КАКАВ ГРОЗАН ПРИЗОР!

ДА!

ЈАДНИ БОРИС!

МОЈ ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ, БОРИСЕ!

УБИЈЕН ЈЕ ПРЕ НЕКОЛИКО ДАНА И ДОНЕТ ЈЕ ОВАМО! ИПАК... НЕ!

ШТА ТИ НИЈЕ ЈАСНО?

НА ПЕСКУ ИМА НЕЗНАТНИХ ТРАГОВА КРВИ! ЗНАЧИ, УБИЛИ СУ ГА ОВДЕ, ОДНЕЛИ И ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ДАНА ОПЕТ ВРАТИЛИ! ПИТАМ СЕ ЗАШТО?

МОЖДА НИЈЕ БИО МРТАВ! ОВО ЈЕ „АНТИЈЕВО" ДЕЛО! ИСПИТИВАЛИ СУ ГА НА ДРУГОМ МЕСТУ, А ЗАТИМ...

„...ЗАТИМ...

СТРАШНО!

ШТА ТИ ЈЕ?

ТО НИСУ ЊЕГОВЕ ОЧИ! ВЕШТАЧКЕ СУ!

КАКВО МУЧЕЊЕ!

ДА, ДА БИ НАМ ПРКОСИЛИ!

БИО МИ ЈЕ СКОРО ПРИЈАТЕЉ! КАЖЕМ СКОРО, ЗАТО ШТО СПЕЦИЈАЛНИМ АГЕНТИМА НЕ МОЖЕШ НИКАД САСВИМ ВЕРОВАТИ!

MERMAID BAR

ЈЕДНОГ ДАНА МИ ЈЕ РЕКАО: АКО УМРЕМ НАСИЛНОМ СМРЋУ, ПОПИЈ У МОЈЕ ИМЕ ЧАШУ НАЈЖЕШЋЕГ ПИЋА! ТО ЋЕ МИ ДОНЕТИ СРЕЋУ НА ОНОМ СВЕТУ!

ДА! ДА!

ПЛАВИ МОМАК И ДЕВОЈКА! ТО СТЕ ВИ?

ОДГОВАРАМО ОПИСУ!

ПЛАВИ ОВДЕ!

ИМАМ НЕШТО ЗА ПРОДАЈУ! СКУПО! КУПАЦ ИЛИ НЕ?

ЗАВИСИ ОД РОБЕ!

РАДИ СЕ О СВЕДОЧЕЊУ У ВЕЗИ ЈЕДНОГ НАСИЛОА! РАЗУМЕШ?

ПОШТО?

ЈЕФТИНО!

ДВЕСТА ХИЉАДА...

...ДОЛАРА! СПРЕМИТЕ ПАРЕ! ВИДИМО СЕ УСКОРО!

КРИСТЕЛ, ПЛАТИ ПИЋЕ!

АЛИ...

?

КЛАК!

НЕМА НИКОГА! АЛИ...

ОХ! ШТА ТО...

РАЗ-БИЈЕНА АМПУЛА! ГАС!

Нилет

ПИЋЕ ТИ БАШ НИЈЕ ПРИЈАЛО!

НЕ УЛАЗИ У КАБИНУ... ГАС...

ИСПАРИЛО ЈЕ! ИНТЕРЕ-СУЈЕ ME ОНА КАСЕТА!

ЈЕ ЛИ БОЉЕ?

ДА! НЕ ГУБИ-МО ВРЕМЕ! ЧИТАЧ КАСЕТЕ!

БОРИСОВ УБИЦА ЈЕ ФОТОГРАФИСАН! ДОБИЋЕШ СЛИКУ ЗА ДВЕСТА ХИЉАДА ДОЛАРА! ДОЋИ САМ НА СТЕНУ ПРЕКОСУТРА УВЕЧЕ!

ОВО ЋЕ ИИНТЕРЕСОВАТИ АДМИРАЛА! АЛИ, ЗАШТО ОТРОВНИ ГАС?

ОПРЕЗА РАДИ! ТИП ЈЕ ПРЕТПОСТАВИО ДА ЋЕШ ОДМАХ ЗАВИРИТИ У ТЕЛЕФОНСКУ ГОВОРНИЦУ, ПА ЈЕ ХТЕО ДА БУДЕ СИГУРАН ДА ГА НЕЋЕШ ПРАТИТИ!

СЛАЖЕМ СЕ СА ТОБОМ, ФАРАОНЕ! МОРАМО ВРАТИТИ УДАРАЦ „АНТИЈУ"! ЗА ОСВЕТУ ЋЕМО СВЕ ЖРТВОВАТИ!

НИЈЕ ВАЉДА!

ШТЕТА ШТО НИСИ УСПЕО ДА УПЕЦАШ СВЕДОКА! ДОБИЋЕШ НОВАЦ И ПАМЕТНО ГА УПОТРЕБИТИ!

СВАКАКО, АДМИРАЛЕ!

ШТА АКО ЈЕ ЗАМКА?

МОРАМО РИЗИКОВАТИ! ВИДИМО СЕ КАСНИЈЕ!

ОДЛИЧНО! НЕМОЈТЕ ИЗИГРАТИ МОЈЕ ПОВЕРЕЊЕ!

АКО ХОЋЕ ДА МИ УЗМУ ПАРЕ, МОРАЋЕ ДА МИ ОДСЕКУ РУКУ! НА ШТА ЋУ ЛИЧИТИ САКАТ! АЛИ, ИОНАКО ЋЕМО УМРЕТИ ЈЕДНОГ ДАНА, САКАТИ ИЛИ НЕ!

АКО ЈЕ ЗАМКА, УБИЋЕ МЕ, А „КОБРА" ЋЕ ИЗГУБИТИ ЛОВУ! КАО ОБИЧНО, БЛЕСАВО ТРГОВАЊЕ!

НЕ ОКРЕЋИ СЕ!

ДОБРО!

ИДИ НА ПЕСАК И КЛЕКНИ!

ДА НЕЋЕШ ДА МИ ДАШ КОФУ И ЛОПАТУ?

И, ШТА САД?

ТРАС!

АХ!

ЖАО МИ ЈЕ! ТИ СИ СВЕДОК?

ДА! МОРАЛА САМ ДА БУДЕМ ОПРЕЗНА!

И ЈА! КО СИ ТИ?

ЗОВЕМ СЕ ТАСНИЈА! НОВИНАРКА САМ!

ИМАШ ИЗУЗЕТНО ГРУБ ГЛАС, ТАСНИЈА!

ДА! КАД РАЗГОВАРАМ ТЕЛЕФОНОМ, СВИ МИСЛЕ ДА САМ МУШКАРАЦ!

ЗНАЧИ, ДА БИ ПОБОЉШАЛА СВОЈЕ ФИНАНСИЈЕ, МАЛО СЕ БАВИШ ШПИЈУНАЖОМ?

НЕ БАШ! САМО КАД МЕ МОЈ НОВИНАРСКИ ПОЗИВ СТАВИ У ТАКВУ СИТУАЦИЈУ! ИМАМ СВЕДОКА! АКО ИМАШ ПАРЕ, МОЖЕМО ДА СЕ ТРАМПИМО!

А, НЕ! ЈЕСИ ЛИ ЧУЛА ЗА „АНТИ"? ДА НИСИ ЊИХОВА?

НЕ!

ЛЕПА КОСА! ДОЗВОЉАВАШ?

ХА! ЧУДНА УКОСНИЦА!

ПА ШТА! ЗАР МИСЛИШ ДА САМ ТОЛИКО ГЛУПА ДА ТИ ПОВЕРУЈЕМ?

МОГЛА СИ! ИМАМ НОВАЦ! КО ЈЕ СВЕДОК?

САМ БОРИС!

ЛУДА СИ! УМРО ЈЕ!

ПОГЛЕДАЈ!

Huet

КО ЈЕ ТО?

ЕВА КАН! УБИЦА! „АНТИЈЕВ" АГЕНТ КОЈИ ЈЕ УБИО БОРИСА, А СВЕДОК ЈЕ САМ БОРИС!

У СВЕТУ СЕ ВРШЕ ЕКСПЕРИМЕНТИ У ЦИЉУ ФОТОГРАФИСАЊА ПОСЛЕДЊЕ СЛИКЕ УРЕЗАНЕ У МРЕЖЊАЧУ ОНОГ КОЈИ ЋЕ УМРЕТИ! „АНТИ" ЈЕ ДАЛЕКО ДОГУРАО СА ИСТРАЖИВАЊЕМ!

БОРИСОВЕ ОЧИ? ВЕШТАЧКЕ!

ДА! ПОШТО ЈЕ УМРО, ИЗВАДИЛИ СУ МУ ОЧИ И ФОТОГРАФИСАЛИ ПОСЛЕДЊУ РЕГИСТРОВАНУ СЛИКУ! ТО ШТО САМ ТИ ДАЛА ЈЕ ДУПЛИ КЛИШЕ!

УКРАДЕН?

НЕЋУ НИШТА ВИШЕ ДА КАЖЕМ БИТНО ЈЕ ДА ЗНАШ КО ЈЕ УБИЦА! КУПУЈЕШ ИЛИ НЕ? ЖУРИМ СЕ!

ХОЋУ ЈОШ ДА ЗНАМ, ТАСНИЈА!

ВЕЋ САМ ПУНО РИЗИКОВАЛА! ЗАДРЖИ СЛИКУ И ДАЈ МИ ПАРЕ!

ПЛАШИШ СЕ? У ПРАВУ СИ! БИЋЕ ТИ ПОТРЕБНО ПУНО ПАРА ДА ПОБЕГНЕШ „АНТИЈУ"! ЗНАШ КАКО КАЖЊАВАЈУ ИЗДАЈИЦЕ! ПОМОЗИ МИ И УДВОСТРУЧИЋУ ЦЕНУ!

ШТА ЈОШ ХОЋЕШ?

КАКО ДА ДОПРЕМ ДО „АНТИЈА"! НЕМАШ ИЗБОРА! ЧЕТИРИСТО ХИЉАДА ДОЛАРА ЗА СИГУРНОСТ!

ДА РАЗМИСЛИМ...

НЕ! ОДМАХ РЕЦИ, ИНАЧЕ ПОНУДА НЕЋЕ ВИШЕ ВАЖИТИ! ХОЋУ ЕВУ КАН И ШЕФА!

ПОЖУРИ, ЈЕР ТВОЈЕ ОЧИ МОГУ ФОТОГРАФИСАТИ СЛИКУ ТВОЈЕ СМРТИ, А ТО БИ БИЛА ШТЕТА!

ДОЂИ!

ВРУУМ!

ЗАР ИДЕМО НА ОНАЈ БРОД?

ДА! ТО СИ ХТЕО, ЗАР НЕ?

Hulet 91

ИЗВУЋИ ЋЕМО СЕ, ТАСНИЈА! ОБЕЋАВАМ ТИ ДА ЋЕМО ТЕ ЗАШТИТИТИ ПОСЛЕ ОВОГА!

КАД ДОБИЈЕШ ОНО ШТО ХОЋЕШ, ЗАБОРАВИЋЕШ НА МЕНЕ! ИПАК, ХВАЛА!

НЕ ПРИБЛИЖАВАЈ СЕ СУВИШЕ! ЗНАЧИ, ТО ЈЕ...

...ЊИХОВА НОВА ЛОКАЦИЈА!

РЕКАО САМ ТИ...

НЕ МОГУ ДА ГА САВЛАДАМ! ПРИВЛАЧИ НАС!

АЛИ, ШТА ТО РАДИШ?

А ТИ, ТАСНИЈА?

ВРУУМ!

ВРУУМ!

ПЛЮС!

КЛИК!

ЭРРР!

БРУУМ!

?

ЗБОГОМ, ЕВА КАН!

ВРУУМ!

ПОК!

ОХ!

ОДЛИЧАН ПОСАО, ФАРДОНЕ! „АНТИЈЕВА" ЈАХТА ЈЕ ОЗБИЉНО ОШТЕЋЕНА ЕКСПЛОЗИЈОМ, И ДОСТА ЉУДИ ЈЕ ПОГИНУЛО! НА ЖАЛОСТ, ШЕФ - „ГОСПОДИН" ЈЕ ОПЕТ УМАКАО!

МОЖДА СЕ ПРИДРУЖИО ЕВИ КАН!

ДОБРО ИЗРЕЖИРАНО! БОРИСОВИМ УБИСТВОМ ХТЕЛИ СУ ДА ВАМ ЗАДАЈУ ЈОШ ДВА УДАРЦА: ДВЕСТА ХИЉАДА ДОЛАРА И МОЈА ГЛАВА!

ЕВА КАН ЈЕ ЛЕПО ОДИГРАЛА УЛОГУ ТАСНИЈЕ! ПОЗОРИШТЕ ЈЕ ИЗГУБИЛО ДОБРУ ГЛУМИЦУ, А МОРЕ ДОБИЛО ЈОШ ЈЕДНОГ МОНСТРУМА!

МИСЛИЛА ЈЕ ДА ЈЕ НЕЋЕШ ПРЕПОЗНАТИ, ЈЕР ПОСЛЕДЊА СЛИКА РЕГИСТРОВАНА У БОРИСОВИМ ОЧИМА ЈЕ ПРЕДСТАВЉАЛА СУБЈЕКТИВНИ ПРИКАЗ КОЈИ ЈЕ ОН ИМАО О ОВОМ УБИЦИ!

ЈОШ ЈЕДАН ДОСЈЕ ЗА АРХИВУ! ЈОШ ЈЕДНА ПОБЕДА... АЛИ ТРЕБА ЗАИСТА МНОГО ДА БИ СЕ „АНТИ" ДЕФИНИТИВНО УНИШТИО!

КРАЈ

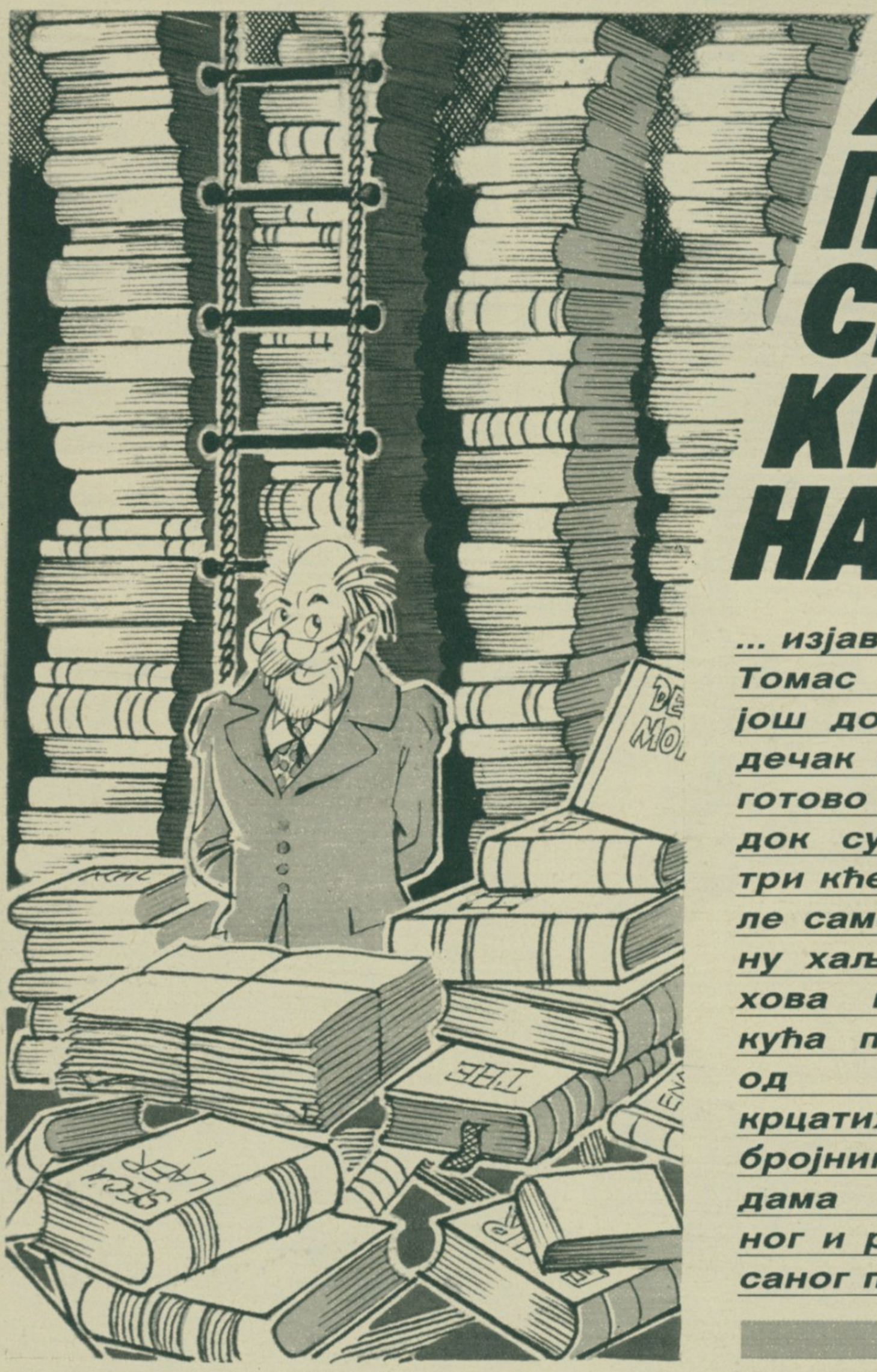

ЖЕЛИМ ПРИМЕРАК СВАКЕ КЊИГЕ НА СВЕТУ!

... изјавио је сер Томас Филипс још док је био дечак и у томе готово успео. И док су његове три кћерке имале само по једну хаљину, њихова племићка кућа пуцала је од сандука крцатих безбројним хиљадама штампаног и руком писаног папира

Богати енглески земљопоседник и племић сер Томас Филипс имао је више сасвим необичних манија. Оне су се кретале од запошљавања послуге са истим презименом као што је његово, до забране да се у кућу унесе трунчица сира или кап сирћета.

Имао је и две велике мржње: Римокатоличку цркву – био је убеђен да му калуђери из реда исусоваца краду пошту – и свог зета Џејмза Орчарда Халивела, мужа најстарије кћерке.

Али, све то није било ништа у односу на његову преку потребу и циљ његовог живота да набави и прикупи све могуће ране рукописе и ретке књиге.

Сер Томаса, рођеног 1792. године, још од детињства неодољиво је привлачило дословно све што је било руком написано или штампано на папиру укључујући и бачену хартију која се продавала на килограм и досадне инвентаре трговаца, нарочито продаваца књига.

„Желим да имам примерак сваке књиге на свету!", изјавио је још као дечак једном свом другу. И у томе је готово успео. Његова збирка расла је и расла све до више од сто хиљада књига и најмање шездесет хиљада рукописа. То је у оно време било много више него што су имале заједно све библиотеке чувеног Универзитета у Кембрицу.

У мртвачким сандуцима због пожара

Као последица толиких непрекидних куповина сер Томас Филипс налазио се стално на рубу банкротства и у скривању од поверилаца. Али, манија га није напуштала. И, док су његове три кћерке имале само по једну хаљину, њихова велика племићка кућа Мидл Хил била је препуна, до тачке пуцања, кутија и сандука књига који су непрекидно пристизали.

Било их је толико да с њима више није могло да се иде укорак. Постало је готово немогуће и распаковати их и видети шта је у њима јер су сваког часа пристизале нове. Учени људи са свих енглеских универзитета лудели су проводећи недеље и месеце а трагању за неким ретким текстом усред прашњавих гомила којима је била испуњена свака соба.

Пошто се сер Томас, не без разлога, ужасно плашио пожара, већи део његове непрегледне збирке смештан је у ковчеге налик на мртвачке с ручкама тако да, у случају ватре, могу брзо да се изнесу на сигурно.

Омрзнути зет једини наследник

И, како је сер Томас неуморно следио зов своје страсти која се зове библиоманија (од грчког: вивлион – књига и маниа – усхићење), кућа је почела да попушта и подови да се угибају под теретом стотина тона папира. Али, сер Томас је кућу занемаривао и с предумишљајем.

Његов главни животни непријатељ, као што је већ поменуто, био је Џејмз Орчард Халивел за кога се његова најстарија кћерка Хенријата удала против очеве воље. Халивел је, у очима свог таста, припадао најодвратнијој врсти криминалаца – багри која краде књиге и из јавних библиотека и од својих најрођенијих.

А пошто није имао мушке деце, сер Томас по закону није могао да спречи Халивела ни у наслеђивању његове

Илустровао: Ивица Кољанин

племићке титуле а ни у наслеђивању имања па и књига. Е, то је сер Томаса изједало и, да би Халивелу остало што мање, одлучио је да дивна племићка кућа Мидл Хил потпуно пропадне.

У томе је отишао толико далеко да је наредио да се до корена посеку и продају као грађа вековима стари храстови који су на дужини од једног и по километра водили уз величанствену алеју до самих врата палате.

Од дворане до дворане на коњу

Године 1863. сер Томас је смислио да се пресели да би нашао бољи и пространији смештај за своје књиге и рукописе. Уз помоћ сто шездесет радника сто троја крцата кола која је вукло двеста тридесет коња некако су се пробила од Мидл Хила до оближњег Челтнема у коме се налазила његова друга кућа Трлстејн Хаус. Па ипак је на хиљаде ретких и драгоцених књига остало у Мидл Хилу.

Прича се да су годинама потом поља и шуме куда је прошао овај „конвој" биле пуне остатака кола која су се уз пут распадала под тежином „Филипсове колекције", како се званично зове сер Томасово књижевно благо.

У Трлстејн Хаусу сер Томас је, пре него што су књиге унете и размештене, детаљно прегледао сваку дворану, од пода до таваница покривену полицама, јашући на коњу од једне до друге.

Он је чврсто одлучио да постигне свој животни циљ и наставио је да пуни и ову другу кућу – библиотеку књигама све до смрти 1872. у осамдесетој години.

Иронијом судбине ова највећа приватна библиотека на свету коју је сакупио само један човек, никада није могла да буде смештена тако да сви који то желе имају у њу приступ. Сер Томасови бурни преговори и уговори с водећим британским библиотекама запетљали су ствар и ниједна од њих није имала законског права да је преузме и изложи јавности. Остало је да се сама породица ратосиља колекције. Наравно, уз добар новац.

Али, та збирка била је толико велика да, мада су поједина дела или читави њени делови продати приватно или преко најчувенијих аукцијских кућа, „Филипсова колекција" још није распродата иако је прошло више од једног века откако њен власник лежи под црном земљом.

Током распродаја откривено је да „Филипсова колекција" крије многе бисере. Године 1964, на пример, део одавно изгубљеног јединственог средњовековног рукописа „Метаморфоза" старог римског песника Овидија појавио се из те несрећене гомиле. Прикључен је својој другој половини и данас се налази у колеџу „Магдален" у Оксфорду.

Такве драгоцености за које данас нема цене спасла је од уништења, пошто се сматрало да је то безвредан папир, опсесија сер Томаса Филипса, највећег библиоманијака свих времена.

Припремила ***Б. Дожић***

Све у цифрама

ОНО ШТО НЕ ЗНАМО О СЕБИ

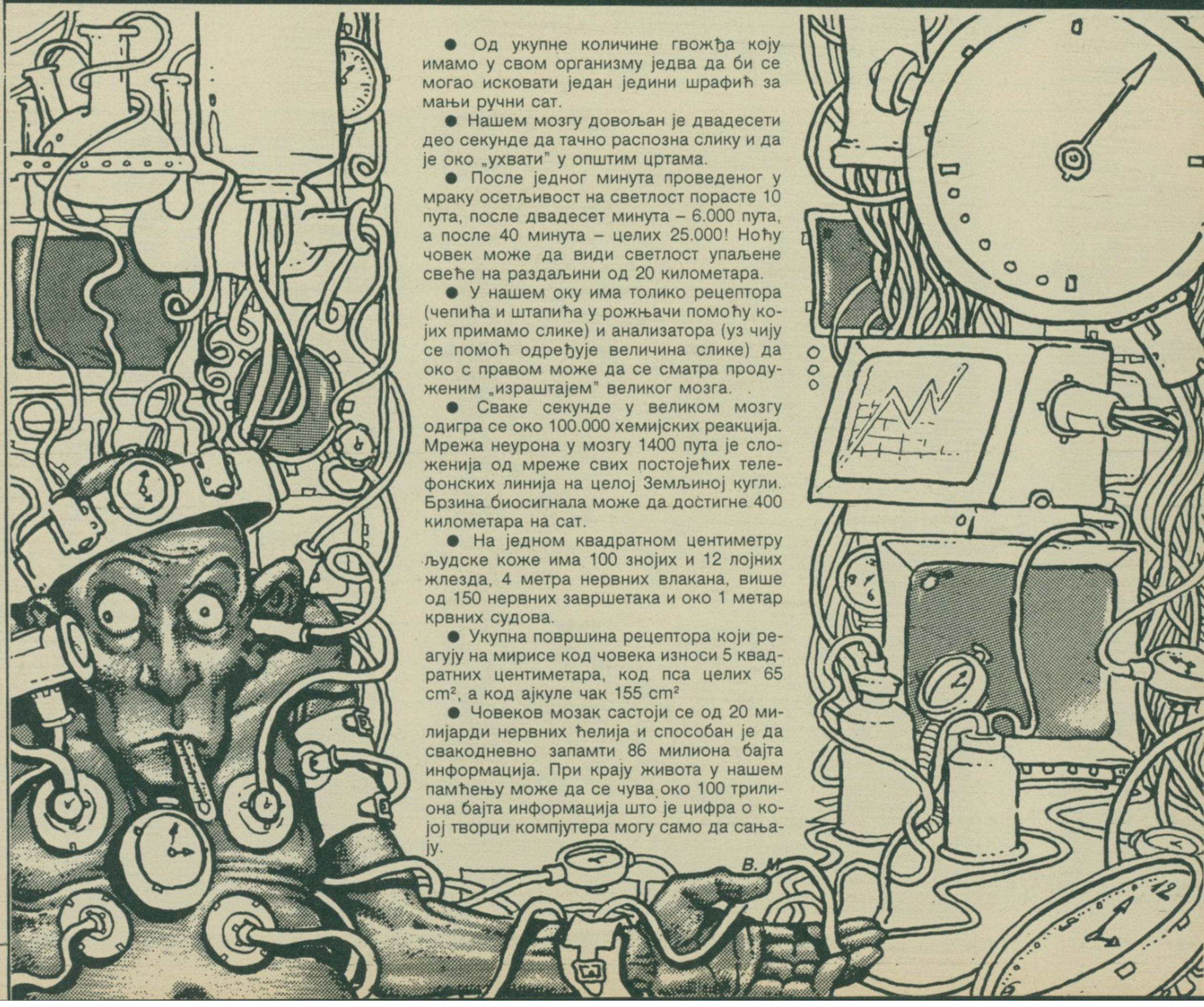

● Од укупне количине гвожђа коју имамо у свом организму једва да би се могао исковати један једини шрафић за мањи ручни сат.

● Нашем мозгу довољан је двадесети део секунде да тачно распозна слику и да је око „ухвати" у општим цртама.

● После једног минута проведеног у мраку осетљивост на светлост порасте 10 пута, после двадесет минута – 6.000 пута, а после 40 минута – целих 25.000! Ноћу човек може да види светлост упаљене свеће на раздаљини од 20 километара.

● У нашем оку има толико рецептора (чепића и штапића у рожњачи помоћу којих примамо слике) и анализатора (уз чију се помоћ одређује величина слике) да око с правом може да се сматра продуженим „израштајем" великог мозга.

● Сваке секунде у великом мозгу одигра се око 100.000 хемијских реакција. Мрежа неурона у мозгу 1400 пута је сложенија од мреже свих постојећих телефонских линија на целој Земљиној кугли. Брзина биосигнала може да достигне 400 километара на сат.

● На једном квадратном центиметру људске коже има 100 знојих и 12 лојних жлезда, 4 метра нервних влакана, више од 150 нервних завршетака и око 1 метар крвних судова.

● Укупна површина рецептора који реагују на мирисе код човека износи 5 квадратних центиметара, код пса целих 65 cm^2, а код ајкуле чак 155 cm^2

● Човеков мозак састоји се од 20 милијарди нервних ћелија и способан је да свакодневно запамти 86 милиона бајта информација. При крају живота у нашем памћењу може да се чува око 100 трилиона бајта информација што је цифра о којој творци компјутера могу само да сањају.

В. И.

КАКО МАШИНА ЛЕЧИ МАШИНУ

Откровље једне куће на Душановцу у Београду било је овог пролећа (од 8. до 19. априла) претворено у клинику за лечење фотоапарата чувене јапанске марке „Никон". Да је будућност већ почела, уверили смо се посматрајући како машина лечи машину.

Чудесну болницу дванаест дана су опседале стотине фоторепортера и фотографа... Улаз је био слободан и за радознале. У чекаоници није било гужве, „пацијенти" су примани и без упута, тежи „болесници" задржавани су на лечењу неколико дана... Све је било бесплатно. Домаћин, приватно предузеће „Рефот Б", чији је оснивач и власник Слободан Вукадиновић, ликовни уметник фотографије и члан УЛУПУДС-а, обезбедио је простор, помоћно особље и резервне делове. Тројица „Никонових" лекара,

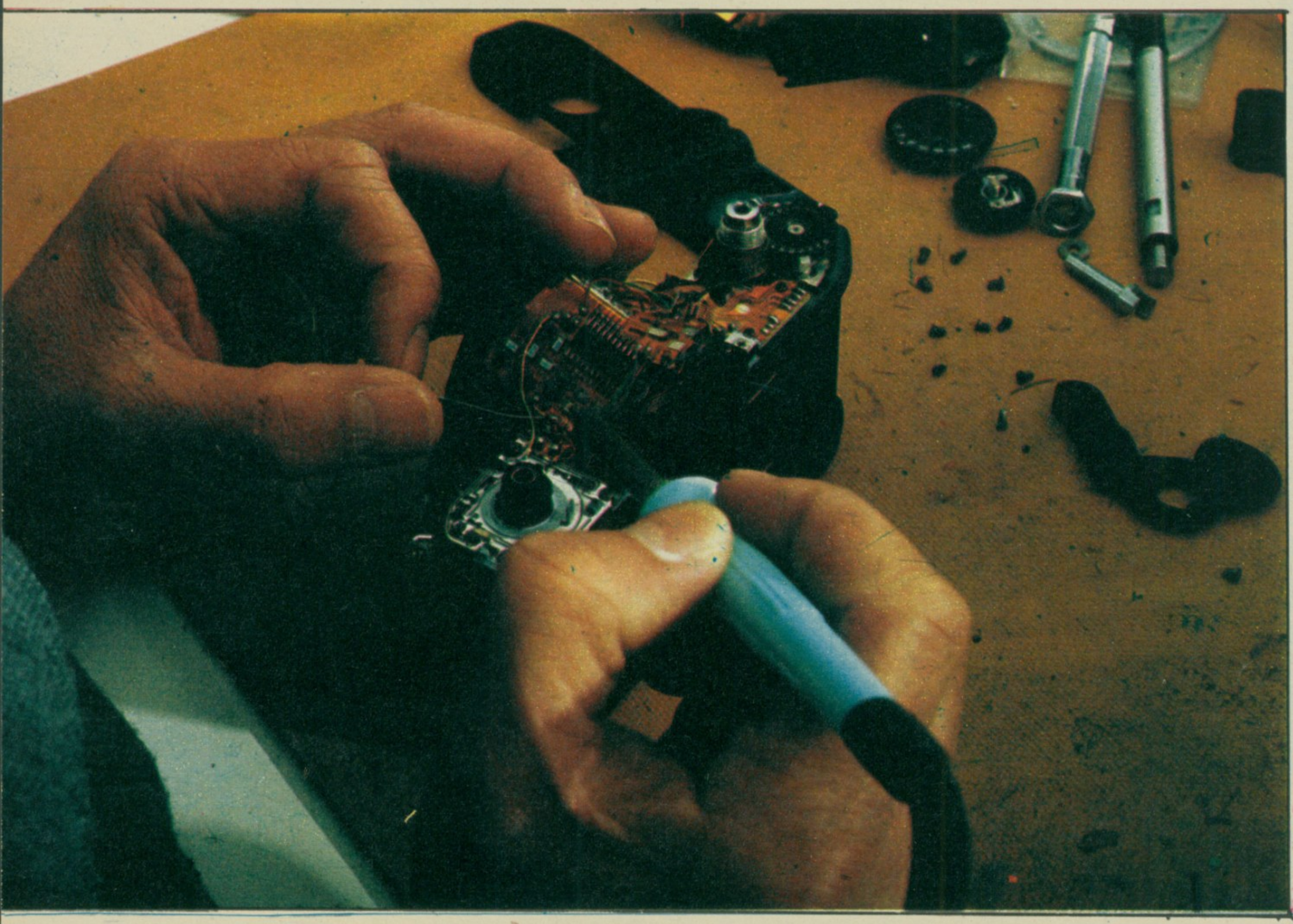

или мајстора Јапанаца, радили су марљиво, стрпљиво, успешно и дуго као да су у својој земљи. Уосталом, однос Јапанаца према послу добро је познат.

Сусуну Катаока, вођа овог тима, стари је „Европљанин" и један од инструктора своје фирме за наш континент, док су Акио Ишикава и Акира Асакава у Београд допутовали из Токија и ово им је био први боравак у Европи. Очевици кажу да су се чак и Јапанци помало уплашили кад су видели колико је апарата донето. Игор Михајлов из „Рефота Б", који је радио на пријемном одељењу ове необичне болнице, каже да му је један од мајстора поверио да је највреднији у каријери био једном у Кореји када је за два дана успео да оправи 60 фотоапарата. У Београду, априла 1991. године, овај рекорд је вероватно оборен.

Срећан док ради

– Имамо доста посла и срећан сам због тога. Још се није догодило да не успемо да поправимо фотоапарат, па се надам да ће тако бити и у Београду – рекао је Сусану Катаока који већ 21 годину оправља „Никонове" производе. Невољно али искрено, господин Катаока додао је да професиналци у Јапану и другим земљама обично боље одржавају фотоапарате него у Југославији.

Сусуму Катаока приказао нам је како машина лечи машину. Он и његов тим никада не раде без компјутера у коме се налазе програми за проверу здравља читавог фотоапарата. Сви новији „Никонови" апарати такође су мали компјутери. Кад се фотоапарат прикључи на компјутер-детектор, врло брзо открива се сваки квар.

Најлакше је проверити исправност „никона F4", модела који је проглашен камером године 1989. и 1990. Ова компјутеризована машина за снимање тренутно је најпопуларнија и најтраженија међу нашим фоторепортерима. Наши фоторепортери признали су нам да не знају, а многи вероватно никада неће ни открити, све могућности „четворке". Једна његова особина ипак им се није допала: фотоапарат је фабрички програмиран да при премотавању читав филм увлачи у касету. Компјутер је под командом јапанских мајстора за неколико секунди репрограмирао апарате свих који су то желели, па ће наши фоторепортери убудуће моћи лако да извуку филм из касете.

Компјутер непогрешиво проверава детаљ по детаљ фотоапарата. Задивљујуће и, зашто не бити искрен, помало и застрашујуће. Да, будућност је стварно већ почела.

Ускоро стални сервис у Београду

„Никон", једна од јапанских легенди, од 1948. године до данас произвео је и продао милионе камера, фотоапарата, објектива, блицева и остале фотоопреме. У нашој земљи међу професионалцима су најпознатији, најцењенији, најомиљенији модели из серије F, која је ову фирму прославила у свету, а први „Никон F" појавио се на тржишту 1962. године.

Предузеће „Рефот Б" постоји тек годину дана, а овог пролећа постало је ексклузивни увозник и дистрибутер „Никонових" производа за Југославију. Једна од обавеза предузећа је и отварање сталног специјализованог сервиса.

Значи, ускоро ће у Београду бити отворен и стално ће радити сервис за проверу и оправку „Никонових" производа. Први наш човек који ће постати мајстор за оправку „никона" зове се Александар Радош. Јапанци кажу да брзо учи и да је овог априла на тавану на Душановцу, као њихов асистент, положио пријемни испит и оверио карту за пут у Амстердам на озбиљније школовање.

Д. Ч.

УЗБУЂУЈУЋА ЧЕТВОРКА

„Никон" рекламира свој тренутно најпопуларнији модел (F4) у Југославији, а можда и на свету, слоганом: „Наша животна филозофија је: стварати узбуђујуће нове камере".

Следи да је „никон F4", „једноока рефлексна камера која улази у историју", резултат дугогодишњих истраживања и развоја, чврстог партнерства са професионалним фотографима и њиховог стрпљења да се све доведе на највиши ниво фотографске технологије...

Потребно је много времена и простора да се опишу и објасне све особине овог фотоапарата. Зато поменимо само неке његове могућности: уграђен мотор за велике брзине снимања омогућава 5,7 снимака у секунди; ултракратка експозиција од 8-хиљадитог дела секунде и 250. део секунде као најкраћа експозиција при снимању електронским флешом; систем премотавања филма, односно шум рада мотора, готово је нечујан (уз „буку" испод 10 децибела) што га сврстава у камере погодне за шпијунажу; тело камере израђено је од ливеног и пресованог алуминијума, што омогућава максимум чврстине; окидач је тестиран и издржао је 150.000 окидања; има додатни окидач за снимање сцена вертикалног формата...

Произвођач тврди да подаци о мерењу, изоштравању и контроли рада механичких делова представљају највећи компјутерски систем до сада уграђен у 35 mm једнооку рефлексну камеру.

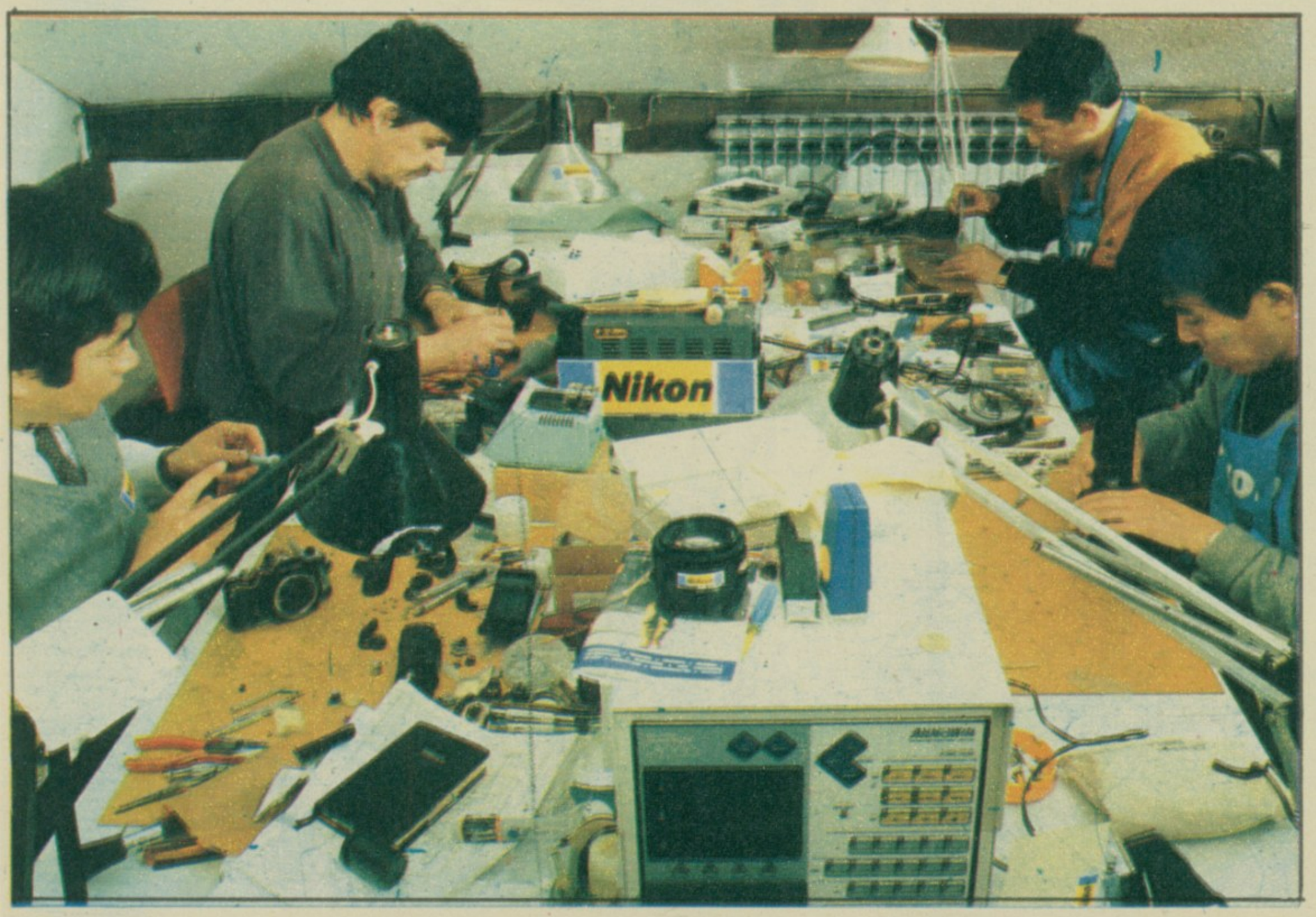

Занимљива наука

КАКО НОС ЗАМЕЊУЈЕ МОЗАК

Иако је наше чуло мириса најједноставније од свих пет чула, много тога у вези с носем све донедавно било је тајна. Познато је, наиме, да нос човека може да разликује око 10.000 различитих мириса, а нос неких животиња и много више. Одавно се зна да је мољац, на пример, веома осетљив на неке честице хормона званог феромон и да може да нањуши партнера и на удаљености од једног километра. Међутим, све до пре неколико месеци научници нису знали тачно да објасне начин тог деловања.

Кад је мирис у питању, нос је сложенија лабораторија од мозга

До новог открића, које ће по свој прилици отворити потпуно нове видике у науци о мирисима, дошла су двојица истраживача са Колумбија универзитета у Њујорку – Ричард Ексел и Линда Бак. Они су изоловали нешто што би, бар они тако верују, били први познати рецептори мириса – гени који делују само у носу и ни у једном другом делу тела. И још нешто, тек откривени молекули изгледа да су део велике породице гена везаних за мирисе, можда највеће на дугачкој скали ДНК, иначе преносиоца наследних особина. Утврђено је постојање више стотина ових гена, а верује се да их има и хиљаду. Око, на пример, користи само три типа рецептора – један осетљив на црвену светлост, други на зелену и трећи на плаву, а преко обраде података у мозгу успева да разликује неколико хиљада нијанси!

Према овим најновијим открићима испоставило се да чуло мириса ради на сасвим другачији начин. Честице мириса, које се крећу између милиона сићушних трепљи смештених дубоко у носној шупљини, изгледа да се увлаче у такозване рецепторе мириса као кључ у браву. Чињеница да је откривен толико велики број различитих врста мирисних рецептора говори да се одређени хемијски процеси обављају у самом носу. Сигнали из тих рецептора преносе се до коре великог мозга али, пошто то обавештење прво прође кроз рецепторе мириса у носу, мозак, према најновијем открићу, не мора много да се труди да би закључио да је нешто чешањ белог лука а не ружа.

Иако човек сматра да је чуло вида изнад осталих чула, науци је добро познато да се примитивне животиње, да би преживеле, више ослањају на чуло мириса него на чуло вида. Осим тога, њихов мозак је мали, па су и могућности за обраду већег броја података код њих ограничене. Зато и јесте неопходан велик број нарочитих ћелија које би имале улогу препознавалаца, што се може сматрати директном потврдом открића Експела и Бакове.

С. И.

Забавникова ПОЛИТИКА

НИСУ ЗА ПОСЛАНИКЕ

Чланови Британског парламента нису довољно здрави да би могли да се баве тако одговорним послом! Овај категоричан закључак, за грађане изненађујући, а за саме посланике крајње непријатан, објавио је, недавно, угледни лист „Санти телеграф". Неугодно за чланове највишег законодавног тела Велике Британије, али и – истинито.

Ево доказа.

Анкета међу 200 чланова Парламента, коју је по налогу листа обавио Галупов институт, показала је: половина посланика пати од вишка килограма, тек сваки шести бави се било каквом физичком активношћу да би смршао и изгледао пристојније, а готово сваки десети дневно попуши више од 24 цигарете! За крај и једна пикантерија: министар за здравље Кларк „четврти је по реду од оних који су у Доњем дому најмање здрави".

ВОЋАРСКА 97

Кућа са овом адресом у њујоршком кварту Лоуер –Ист–Сајд ни по чему се не разликује од осталих. Шестоспратница с локалима у приземљу. На осталим спратовима су по четири мала комфорна стана, врло скромна. Па ипак, баш овој кући било је суђено да постане Музеј...

За Америку кажу да је прави „тигањ" у коме су се претопиле многе нације. И заиста, нарочито откако су северњаци победили у грађанском рату, преко океана су похрлили људи из целог света. Улица Орчард (Воћарска) у Њујорку постала је једно од уточишта емиграната. Сама кућа бр. 97 саграђена је 1863. и у свом веку променила је многе станаре свих могућих нација: Немце, Италијане, Ирце, Русе, Кинезе, Јевреје, Пољаке, афричке Црнце, Скандинавце... Досељаци су живели буквално на гомили, просечно по 11 људи у малом стану, али по правилу без сукоба и свађа. Сада је ова кућа званично постала „Музеј станова за изнајмљивање Лоуер–Ист –Сајда", али је сви краће зову Музеј заједничког живота.

ГЛИСТА ЈЕ СПАСЛА ГРАД

Нема правила за излазак из економске кризе, али ево једног од најнеобичнијих рецепата.

Црв дугачак више од 3,5 метара који производи звуке који личе на клокотање воде док истиче из каде, тешко да би се могао убројати у објекте привлачне за туристе. Па ипак, управо је ова џиновска глиста спасла пропасти један аустралијски градић у Гипсленду, на крајњем југоистоку континента.

Кад је морао да буде затворен локални рудник угља а за њим и творница уља, становници градића Корумбара са 2800 становника окренули су се јединому извору који им је преостао: гигантском црву који жубори (Megascolides australis), који живи једино ту и нигде више на свету.

У излозима градића почели су да се појављују разнобојни црви од жвакаће гуме и, мало–помало, постали заштитни знак Корумбара. Кренули су и живописни фестивали са парадом и избором краљице глиста што је привукло велики број туриста.

Међутим, сада се испоставило да је и самом црву потребна помоћ. Аустралијска влада већ је издвојила суму од 11.000 долара да би помогла да преживи ово јединствено биће које је извукло цео град из економске кризе.

КОЛИКО КО РАДИ?

Према подацима Међународне организације за рад извесне категорије радника у Норвешкој раде мање од 25 сати недељно, док у Јужној Кореји радна недеља просечно траје 54 часа! Земљама које имају радну недељу дужу од 45 сати припадају још и Шри Ланка (51,5), Сингапур (49,2) и Перу (47,4).

Ни у индустријски развијеним земљама радна недеља није увек краћа од 40 сати. У Великој Британији, рецимо, рудари и још неке друге категорије радника проведу на послу просечно 43,1 сат недељно, у Швајцарској по 42,4 сата, у САД – по 41 сат.

Међутим, у другим земљама исте групе, овај показатељ је испод „подеока" 40. У Белгији, на пример, радна недеља износи 33,5, у Француској – 39,1, Канади – 32 часа.

Међу земљама Источне Европе најдужу радну недељу имају Румуни – 48 сати. У Бугарској постоје две варијанте: 46-часовна шестодневна радна недеља и петодневна од 42,5 часа. У Чешкословачкој

се ради 42,5, Пољској – 42 и СССР – 41 час.

Код нас у Југославији запослени у државним предузећима и установама раде 42 сата недељно, односно 182 месечно. Званично.

КО СЕ КОЛИКО ТРЕСЕ

Једно врло опсежно истраживање које је спровео Универзитет у Манчестеру (Велика Британија) требало је да да одговор на питање која је професија највише изложена стресовима. Дуготрајна посматрања пружила су материјал на основу којег је направљена скала од десет степени угрожености у коју је сврстано близу 150 професија.

Као критеријуми за степен оптерећености узети су: број срчаних инфаркта, алкохолизам и друге болести, разводи, саобраћајне несреће. Ево шта је утврђено.

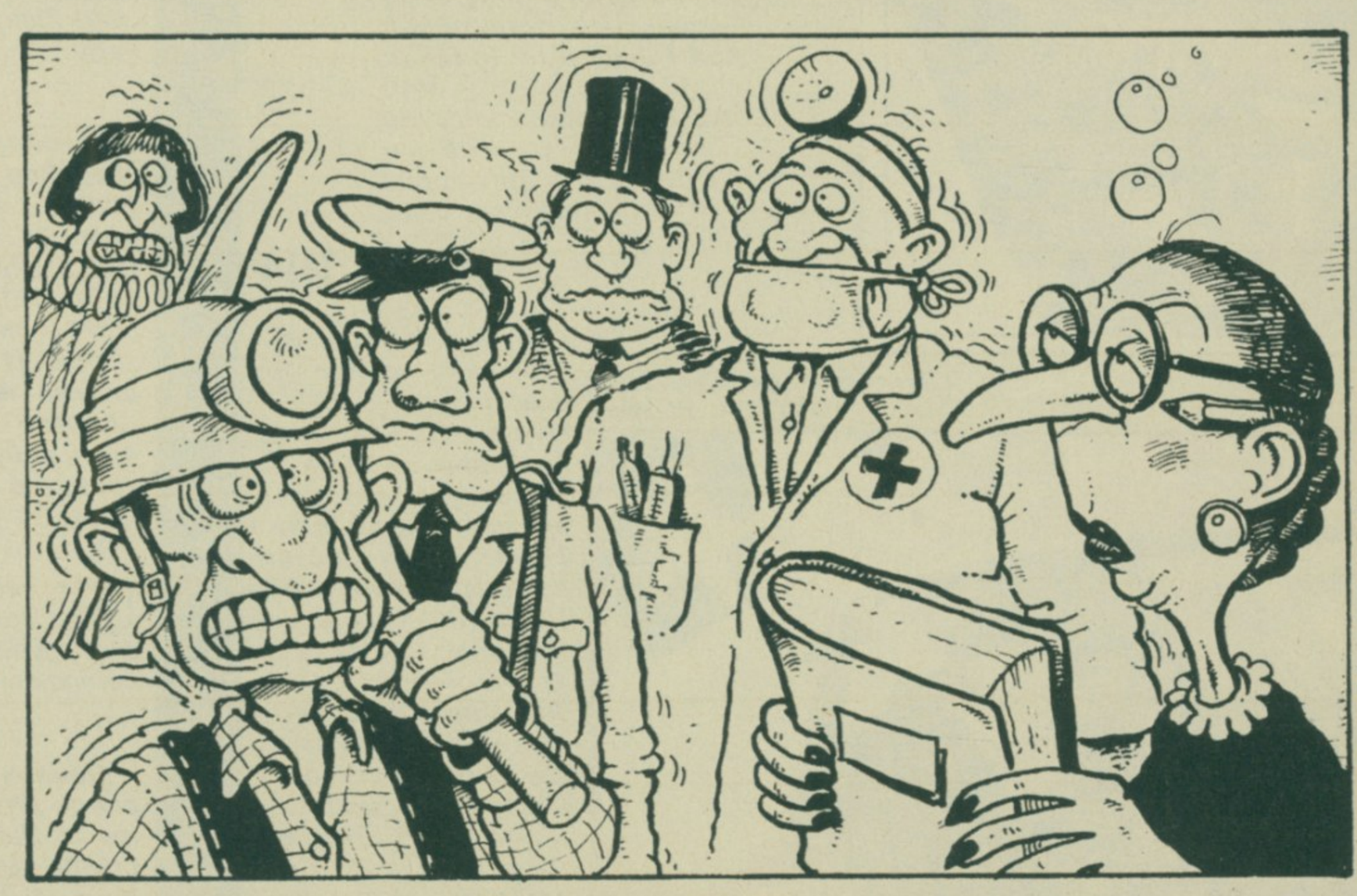

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Стресу су највише изложени рудари у подземним коповима – 8,3 степени. Следе полицајци – 7,3 степени, глумци – 7,2, политичари – 7,0, лекари – 6,8. У средње угрожене професије спадају возачи аутобуса – 5,4 степени, дипломати и сељаци – по 4,8. На дну табеле су најнеугроженији, они који раде у библиотекама и музејима – 2,8 степена.

Припремила ***В. Милићевић***

ЗВЕЗДЕ ЗАЈЕДНО

Мадона и **Мајкл Џексон** ушли су у студио да би заједно снимили песму која ће се највероватније, појавити на новом Џексоновом албуму „Dangerous".

У исто време о Мадони је снимљен нови документарни филм под опширним називом „Истина или трач: На путу, иза сцене и у кревету са Мадоном". У овом филму на необичан начин говори се о многим тајнама из њеног приватног живота против чега Мадона, очигледно, нема ништа јер се појавила на Канском филмском фестивалу да би помогла представљање документарца.

Иначе, као најаву за нови албум Мајкл Џексон је објавио сингл са песмама „Heal The World" и „Black And White" која је, по осећању, сродна познатој „Ebony And Ivory" Пола Макартнија и Стивија Вондера.

Текст и музика:Chris Isaak
Изводи: Chris Isaak

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

WICKED GAME

The world was on fire and no one could save me but you
It's strange what desire will make foolish people do
I never dreamed that I'd meet somebody like you
I never dreamed I'd love somebody like you
I don't want to fall in love
No I don't want to fall in love with you
What a wicked game to play
To make me feel this way
What a wicked thing to do
To let me dream of you
What a wicked thing to say
You never felt this way
What a wicked thing to do
To make me dream of you
And I don't want to fall in love
No I don't want to fall in love with you
This world is only gonna break your heart

ОПАКА ИГРА

Свет је био у пламену и сем тебе нико ме није могао спасти
Чудно шта чежња нагони будаласте људе да раде
Никад нисам ни сањао да ћу срести неког теби налик
Никад нисам ни сањао да ћу волети неког теби налик
Не желим да се заљубим
Не, не желим да се у тебе заљубим
Због опаке игре коју водимо
Да се овако осећам
Каква опака ствар
Пустити ме да сањам о теби
Каква опака ствар рећи
Да се никада тако нисам осећала
Терати ме да сањам о теби
И не желим да се заљубим
Не, не желим да се у тебе заљубим
Овај свет ће ти понако сломити срце

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ *Драги Забавниче,*
Напиши ми право Стингово име, објављене албуме и адресу.

Мирјана из Скопља

Право име му је Гордон Самнер, са саставом „Полице" објавио је ове албуме: „Ouatlandos D' Amour" (1987), „Regatta De Blanc" (1979), „Zenyatta Mondatta" (1980), „Ghost In The Machine" (1981), „Sinchronicity" (1983) и компилацију „Every Breath You Take – The Album" (1986). Његове соло плоче су „Brimstone

STING

and Treacle" (1982), „The Dream Of the Blue Turtles" (1985), „Bring On The Night" (концертни, дупли 1987), „Nothing Like The Sun" (1987) и „The Soul Cages" (1991). Приватне адресе популарних музичара је, наравно, немогуће сазнати и то је једина жеља коју не можемо да ти испунимо.

✉ *Здраво,*
Колико албума је издала група „Led Zeppelin" и где код нас могу да се нађу?

Влада из Мраморка

Дискографија групе „Led Zeppelin" је „Led Zeppelin" (1968), „Led Zeppelin II" (1969), „Led Zeppelin III" (1970), „Led Zeppelin IV" (1971), „Houses Of The Holy" (1973) „Physical Graffiti" (1975), „Presence" (1976), „The Song Remains The Same" (1976), „In Through The Out Door" (1979), „Coda" (1982), а ту је и већи број соло албума њихових чланова. Код нас је „Југотон" поново објавио њихов четврти албум и то је једина плоча која тренутно може да се нађе у продавницама.

✉ *Ћао,*
Волела бих да објавите дискографију групе „UB 40" и да назначите на којој се плочи налази песма „Red Wine".

Дијана из Сенте

Почели су плочом „Singing Off" (1980), следе „Present Arms" (1981), „Present Arms in Dub" (1981), „The Singles Album" (1982), „UB 44" (1982) „Live" (1983), „Labour Of Love" (1983), „Geffery Morgan" (1984), „Baggariddim" (1985), „The UB 40 File (1985) „Rat In The Kitchen" (1986), „More Music" (1986), „Best Of" (1987) „Labour Of Love II" (1989). Песма „Red red Wine" налази се на албуму „Labour Of Love".

Лична карта:

Крис Ајсак

Рођен: 26. јуна 1956. у Калифорнији
Висина: 1,75 m
Дискографија: „Silver Tone", „Chris Isaak", „Hardship World" и „Wicked Game"
Адреса његове дискографске куће у Немачкој: WEA, Arndtstr. 16,2000 Hamburg 76

ИГРЕ ВАТРОМ

Писали смо већ да се Дони Валберг, певач популарних „New Kids On The Block" нашао на суду. Тужен је за намерно подметање ватре у својој хотелској соби а за тај преступ у Америци је предвиђена висока казна затвора. Међутим, вешто се извукао: бесплатно ће снимити поруке за борбу против наркоманије, вожње у пијаном стању као и упутства како се обезбедити од пожара у кући. Суд је установио да се управо њему због неопрезности десило да изазове пожар у хотелу; проверавао је да ли воткако може да се запали шибицама. Када је установио да може, било је касно. Срећом, нико није повређен.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Мик Хакнел из састава INXS је најнедружељубивији човек кога сам у животу срео. Он има изузетан глас, али када сам га упознао, понашао се као идиот".

Бој Џорџ

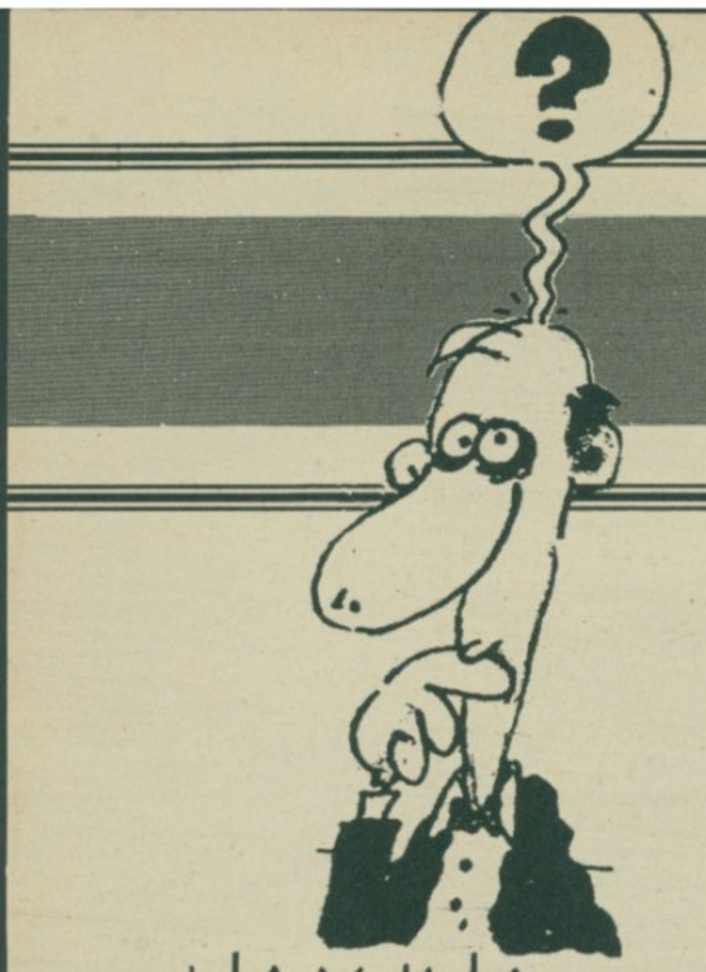

КРАТАК С

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Мајкл Герет

Његов времеплов пружио му је знање, славу и потресан поглед у прошлост

Џејмс Хериген је испружио једну руку према оближњем дрвету и посматрао како му прсти полако продиру кроз кору. Зарио је руку дубље у стабло пробијајући чврсту масу као сунчева светлост воду.

Злаћано лишће летело је ношено свежим јесењим ветром и пролазило кроз његово прозирно тело. Чуо је пригушене, познате звуке и, окренувши се, угледао једног полицајца који је регулисао саобраћај на прометној раскрсници. Забацујући прстима уназад прамен проседе косе, схватио је да може да осети само себе – али ништа друго.

Јато голубова кљуцало је на тлу, очигледно несвесно његовог присуства док је корачао између њих. Тамо напред видео је људе, много људи, раштркане по малом дворишту. Неки су седели на клупама од секвоје, неколицина је стајала нехајно разговарајући, док су остали журно улазили у околне зграде или излазили из њих. С његове леве стране једна старија жена бацала је комадиће хлеба у рибњак. Хериген јој се примаче с леђа.

– Добар дан, госпођо – рекао је благим гласом.

Баш као што је и очекивао, она није ништа одговорила.

– Молим вас, госпођо – додао је подигавши глас – можете ли да ми помогнете?

Бацио је поглед у рибњак. Њен лик се јасно одражавао у води, али његов се није појавио. Онда се, неочекивано, старица окрену и прође кроз њега продуживши својим путем.

Хериген уздахну дубоко и извуче малу свеску из свог лабораторијског капута. Журно је написао:

– Све теореме морају да буду преиспитане. Путовање кроз време могуће је само са посматрачеве тачке гледишта. Изгледа да не постоји никаква интеракција или додир са прошлошћу. Чини се да сам бестелесан као дим – подложан да кроз мене продиру предмети и светлост – а ипак довољно материјалан да могу путовати по чврстим површинама. Мој глас је, за друге, нечујан; за мене је чујан, али нем. Звуци, мириси – све допире нејасно, као из даљине.

Загледао се у временску куглу из које је управо изронио, њен прозирни обрис неуочљив за пешаке који су ходали око њега и кроз њега. Присетио се тестова са андроидима 1996, дањих припрема у годинама које су уследиле и , љубоморе својих колега када је, 1998, он био изабран да буде прво људско биће које ће испробати направу. Биће дочекан као херој кад се врати. Уследиће интервјуи, одликовања, званичне похвале; новинари ће се сјатити пред његовим вратима.

А њихово узбуђење биће сасвим разумљиво – јер помислите само шта је он успео да обави! Љубопитљивом апетиту модерног човека сада је могло да се удовољи. Историја ће моћи да буде проверена или поново написана. Бомбардовање Вашингтона, убиства из шездесетих година... светски ратови, ренесанса, средњи век... древне цивилизације... све ће то сада моћи да буде савршено тачно испитано. Научници ће моћи да посматрају како се прошлост одвија, да буду непосредни сведоци великих историјских догађаја.

УСРЕТ

Ало, овога пута, на првом путовању уназад кроз време, посматрани догађај биће сасвим скроман – нешто што, у очима јавности, неће засенити стварну вредност самог путовања. У питању је био крупан улог и историја ће, још једном, морати да учини уступак науци. Херигену је било дозвољено да изабере догађај – догађај који ће бити од мале важности за сваког другог осим за њега лично.

Бацио је поглед на часовник. Још свега неколико минута.

Прешао је преко дворишта и ушао у једну од зграда, ону која је одговарала згужваној фотографији у његовом џепу. У предворју су људи седели и разговарали, озбиљним и чудно пригушеним гласовима. Један велики зидни часовник дао му је на знање да је оклевао сувише дуго и он журно крену према отвореном лифту.

Шести спрат, подсетио је себе. **Мора пожурити.**

Неки неодређен, пријатан мирис допирао је из букета цвећа у рукама старијег човека поред њега.

– Извините – рече Хериген пружајући руку према дугмету означеном бројем шест.

Овај је гледао безизразно пред себе и притиснуо дугме означено бројем десет. Уз снажан трзај лифт поче да се диже.

Човек га, наравно, није чуо. Хериген прекори себе због овог превида. Бацивши поглед на командну таблу, видео је да је упаљена само десетка. Поново је притиснуо шестицу – и беспомоћно посматрао како његов прст ишчезава у табли.

– **Молим те, боже** – завапио је у себи – **немој дозволити да закасним. Немој дозволити да је и овога пута не видим!**

Његов ручни часовник показивао је 5.22 после подне. Крајњи рок био је 5.28.

Бројеви на табли севали су све више док је лифт настављао да се пење: **три... четири... пет...**

Хериген начини један корак уназад, прецизно одмеравајући свој следећи покрет. На **шест** је затворио очи и бацио се кроз врата.

Нашао се у ходнику. Упркос вратоломији коју је извео, није осетио никакав бол. На супротном зиду један знак је показивао **Породиљско одељење.** Стрелица је водила удесно.

Био је то, очигледно, дан пун посла – ходник закрчен болничким особљем и посетиоцима – али за Херигена нису постојале никакве препреке, било је то као да корача кроз гомилу духова. Ништа, сада, није било толико важно као време. Испољио је једва приметну пажњу чак и док је пролазио поред свог младоликог оца који је седео у једној малој чекаоници и нервозно пућкао цигарету.

Врата породајног одељења нису се померила ни за длаку кад је Хериген јурнуо кроз њих. Испред њега једна група мушкараца и жена у белој одећи сјатила се около стола за порођај.

– Брзо зовите доктора Гледфорда! Дошло је до крварења! – нареди један гинеколог док му је крв капала с руку.

Једна болничарка истрча из просторије. Неколико тренутака касније на интерфону затрешта позив за хитну помоћ.

Хериген је осећао како му пулс удара брже док је кроз гомилу прилазио својој мајци. Лице јој је било затегнуто и мученички бледо. Једна саосећајна медицинска сестра брисала јој је зној са лица. Хериген посегну према њеној руци, у слабашној нади да ће јој тиме помоћи, али свестан да његова милошта неће моћи да премости године које су се испречиле између њих.

Уз гласан ударац врата се раскрилише и један старији лекар притрча младој мајци. Прегледавши је брзо, бацио је смркнут поглед према осталима и одмахнуо главом.

– Можете ли да спасете бебу? – упитао је.

Не говорећи ништа, дежурни лекар продужи са обављањем порођаја.

Хериген се окрену, немоћан да и даље посматра. Присетио се свог детињства, дугих, самотних година и времена кад му је било десет година и кад се окретао небесима и молио их да му једног дана омогуће да види своју мајку лицем у лице. Та молитва најзад му је била услишена.

Илустровао: Бранислав Марковић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Код ове укрштенице сами уписујете црна поља. Колико их има у поједином реду означава број у загради.

ВОДОРАВНО: 1. Филм Милоша Формана – Отисак (1), **2.** Краљ – Домаћа животиња (1), **3.** Име и презиме нашег песника (0), **4.** Жеља, жудња – Део кружнице – Ауто-ознака за Сарајево (2), **5.** Грчко слово – Изрез – Симбол азота (3), **6.** Ознака за понд – Свота, сума (1), **7.** Минерал – Ауто-ознака за Никшић (1), **8.** Иницијали сликара Табачког – Премда (1), **9.** Ред људи на маршу (1), **10.** Врста папагаја – Свеза (1), **11.** Оно што треба извршити (0), **12.** Багрем (0).

УСПРАВНО: 1. Турско купатило – Привиђење, утвара (1), **2.** Врста занатлије, собосликар – Дан у седмици (1), **3.** Барометар без живе – Словенска богиња пролећа (1), **4.** Главни град Бангладеша – Врста мајмуна (1), **5.** Име писца Колдвела – Папин годишњи приход (мн.) (1), **6.** Узвик – Направа за испитивање дубоких слојева земље – Иницијали боксера Јосиповића (2), **7.** Симбол сумпора – Област у Пољској, Шлезија – Место код Опатије (2), **8.** Врста лежаја (1), **9.** Чешкословачки мајстор лутка филма, Јиржи (0), **10.** Оружани сукоб народа – Симбол калијума (1), **11.** Птица (лат.) (1), **12.** Врста голуба (0).

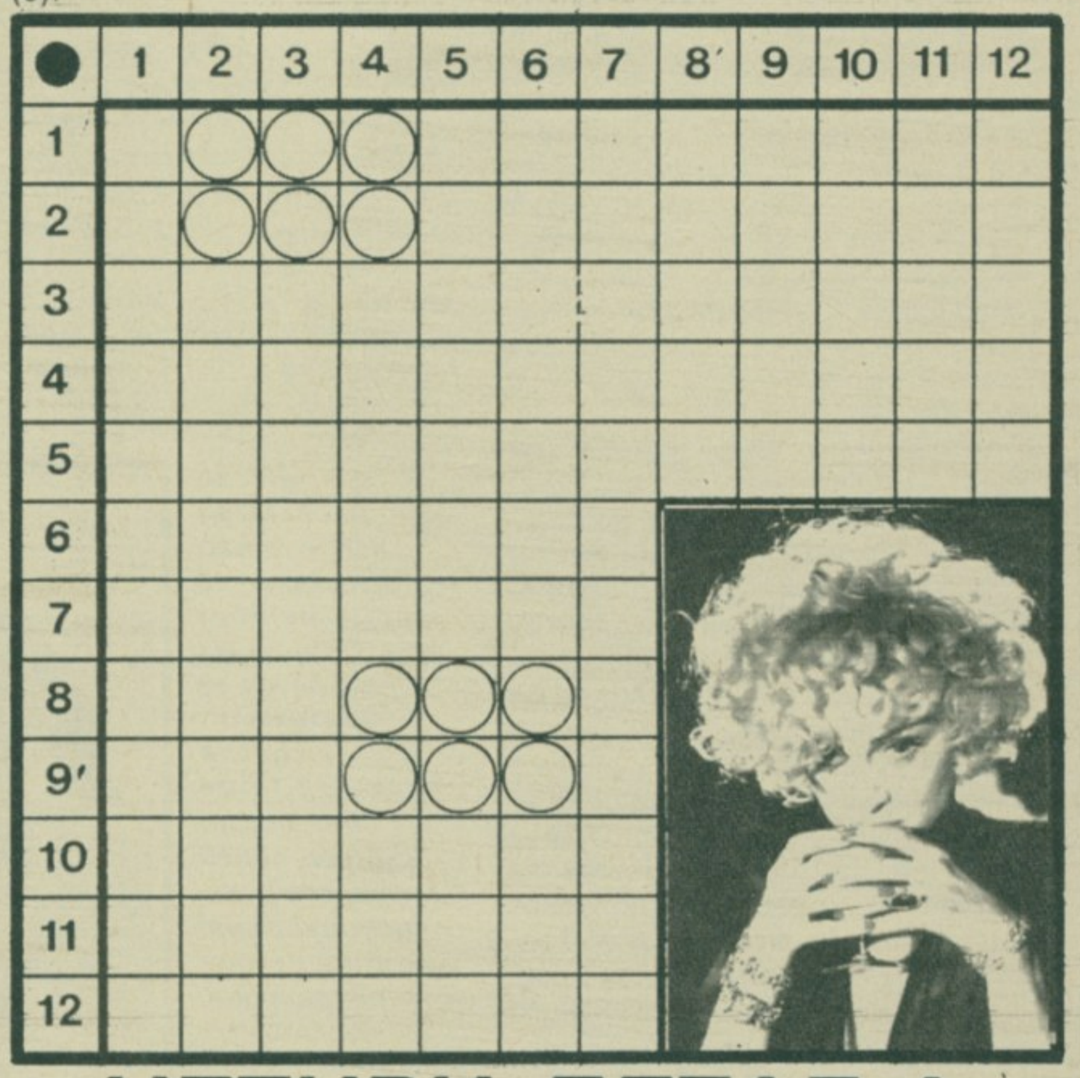

ЧЕТИРИ ДЕТАЉА

Цртајући 21 детаљ са горње слике, илустратор је код 17 начинио грешке. Пронађите четири исправна детаља.

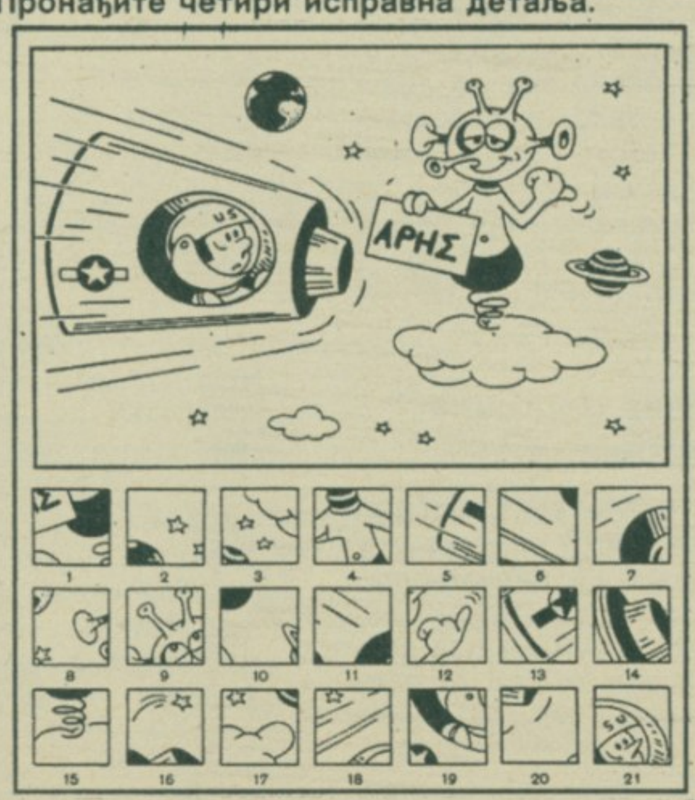

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

РОТВАЈЛЕР: чудовиште или анђео?

ЧУВАР МЕСАРСКОГ БЛАГА

Важи за опасног и у рукама неодговорних особа може заиста да постане страшно оружје. Али, ротвајлер је ипак само пас и то осећајан и привржен власнику, посебно деци

Меса од педесет килограма меса и мишића, висина готово 70 центиметара, држање борца, све то већ на први поглед улива поштовање. Врат као у бика, страшне челичне вилице које су у стању да изврше притисак од близу једне тоне! Израз лица не баш пријатељубазан. Длака црна, поглед директан.

Заиста, како неко ко овако изгледа може да делује безопасно?

Прешао је Алпе

Сви се кинолози слажу да је чукун-чукун-чукундеда данашњег ротвајлера био велики римски пас молос, прослављени овчар који је почетком наше ере на освајачким походима римских легија по Европи пратио њихова стада. Тако је с римским ратницима прешао Алпе, учествовао у колонизацији Швајцарске и најзад стигао у Немачку где су Римљани, да би могли да држе непријатеља на оку, подигли стални логор на месту где се данас налази град Ротвајл, на југу покрајине Виртемберг.

У средњем веку Ротвајл се развио у напредан град са надалеко чувеним сајмовима на којима се трговало житарицама и стоком. Трговци, посебно они коњима, као и месари, стизали су са свих страна из Швајцарске, Данске, па чак и Мађарске, да би овде продали своју робу. На путовањима која су трајала данима и недељама морали су да се бране од разбојника, па је сасвим природно што су временом за помоћника одабрали локалног овчара оданог, храброг и оштроумног пса. Отуд његово прво име – месарски пас, да би тек много касније постао ротвајлер.

Кад би продали робу, трговци су зарађени новац стављали у велику кожну кесу и пре но што крену на пут везивали је за огрлицу пса. Занатом говедара и овчара, који је успут био и чувар касе, ротвајлер се бавио све до краја 19. века кад је законом забрањено терање стоке друмовима. Преко ноћи ротвајлер је пао у заборав. Хронике кажу да је 1900. у самом Ротвајлу био преостао један једини вредан представник ове расе!

Блистава војничка каријера

Почетком овога века љубитељи паса у Штутгарту основали су клуб за ову расу и израдили стандард који је објављен 1904. године. Ипак, веће занимање за ротвајлера показало се тек када су немачки официри почели да се занимају за ову врсту. Од 1912. године груби чобански пас проглашен је „способан за службу" и започео своју блиставу војничку каријеру, али искључиво у својој домовини. Следећих педесетак година нико изван Немачке, тако рећи није знао за њега!

Раса је, на жалост, платила дуг за оно што су Немци учинили у два светска рата и њихов извоз је деценијама био забрањен. Звучи невероватно, али први ротвајлер стигао је у суседну Француску тек 1968. Данас их у овој земљи има око 9.000, и уопште „шваба" је постао не само врло раширен у свету већ и престижан пас који сведочи о статусу свога господара. Такав успех никад не би постигао да није његових неоспорно добрих особина. Данас га држе немачка армија и полиција, а и аустријска почиње да га користи. У многим земљама саставни је део командоских јединица, у САД се додељује затворским чуварима.

Како имају добар њух, ротвајлери су изванредни спасиоци кад треба пронаћи затрпане лавом или преживеле после земљотреса. Наравно да се овај феноменалан трагач у целом свету користи последњих година за откривање дроге и експлозива а забележен је један случај у Француској да се ротвајлерка, по имену Вера, специјализовала у тражењу скупих подземних гљива–тартуфа.

Није за свакога

Међутим, без обзира на све своје добре особине, ротвајлер ни издалека није пас за свакога. Само сталожена и озбиљна личност, уравнотежена и одговорна, са природним ауторитетом, може мислити на живот са псом који се такође одликује надмоћним карактером.

Да би човек владао њиме у свим ситуацијама, кажу стручњаци, најбоље је купити штене од два и по месеца и узети га у своје руке од самог почетка. Обука није светиња, али исто тако не треба псу слепо веровати мислећи да ће почети сам од себе да слуша. Он тражи пажљиву и чврсту руку, али никад не треба заборавити да се ни са ротвајлером, као уосталом ни са другим псима, грубост и неправда не исплати.

Лако га је научити да хода на повоцу, да долази на позив, да му прође и неко ко није из породице, што је веома важно јер би иначе морао да носи брњицу кад крене ветеринару. Што се даље обуке ротвајлера тиче, постоје две опречне школе – једна од њега захтева потпуну послушност, а друга је више „спортска".

– Ми својим члановима – каже председник француског клуба ротвајлера – препоручујемо да свог пса не уче да уједа. Зато што је његов праг раздражљивости врло низак, а реакције муњевите. А кад он неког шчепа, немогуће га је откачити. Чак и дресери, а они су врло ретки у свету, признају да им треба много више времена да ротвајлера науче да пусти него да зграби лутку. Одгајивачи би зато морали добро да размисле коме ће да повере своју штенад. Неки то и раде, други не. Резултат: сви жале кад виде да је доспео у руке незреле или неуравнотежене особе која помоћу њега приказује своју снагу или мужевност. А ротвајлер заиста може постати страшно оружје у рукама лошег господара.

Штене ротвајлера изгледа као анђео. Али, не верујте му. Кад одрасте, израз ће му се променити. Његов господар може бити само смирен човек чврсте руке, непопустљив, али никад суров и неправедан.

ПАС БОГАТАША

● По грађи и особинама ротвајлер је одувек био и остао пас чувар. Међутим, последњих година његова клијентела се регрутује не међу онима који имају овце или говеда већ међу имућнима који своја усамљена имања поверавају његовој бризи. Индустријалци, глумци, лекари, зубари, ветеринари, новинари, нису остали равнодушни на његов шарм, а у последње време и многи трговци, посебно драгуљари, оценили су да његово присуство успешно одбија евентуалне пљачкаше. Све чешће ротвајлер прави друштво и служби обезбеђења као и ноћним чуварима.

Цена једног вакцинисаног штенета је од 16.000 до 24.000 динара.

Укратко, ко год и најмање сумња у своје педагошке способности треба свог ротвајлера да преда на обуку, нарочито ако је у питању мужјак јер су они, по мишљењу свих који их познају, врло надмоћни и увек спремни да власнику оспоре ауторитет. Женке су толерантније и мање независне, послушније и друштвеније, па се лакше уклапају у породични живот. То је и разлог што неки одгајивачи саветују новајлијама да прво узму женку, па тек онда мужјака. У сваком случају, никад два пса истог пола јер су односи међу њима, како расту, све бурнији и пре или касније редовно долази до драматичног обрачуна.

Без свађе и дреке

По својој природи ротвајлер је миран и озбиљан. Никад досадан, никад нападан. Што се мажења тиче, доћи ће да га помилујете кад њему буде згодно, али зато воли да се одмара и то на чудан начин тумарајући тамо–овамо да би се на крају опустио на неком удобном месту. Одрасли, а они стичу пунолетство са три године, не умеју сами да се забаве. Наравно, има изузетака. Белгијски шампиони Клеопатра и Сципион (четири године) јуре лептире, птице и баксузног баштована који је имао ту несрећу да им покаже да их се боји.

Њихови односи са другим домаћим љубимцима нису тешкоћа чак и када је мачка у питању, али под условом да су пре ротвајлера дошли у кућу. У супротном упознавање протиче много теже или је практично немогуће. Јер, ротвајлер има врло изоштрен осећај за своју територију и, то нико не оспорава, сматра да у кући све припада њему, укључујући и украсе на витрини и – децу!

Што се деце тиче, ротвајлер им је привржен и врло стрпљив. Стоји на услузи чак и оним најмлађим док уче да праве прве кораке држећи се за каиш око његовог врата! Ипак, ова наклоност према деци нипошто не значи да се треба играти ватром! Помислите шта би се десило ако вашем детету падне на памет да га изазива док сте ви одсутни! Зато, ако га затекнете да цвили и шкрипи зубима, можете бити готово сигурни да пас није први започео непријатељство.

Ротвајлер, рођени чувар, не трпи никако гужву и дреку јер му је тешко да схвати да се не дешава нешто озбиљно већ да је у питању игра. „Ако случајно грдите децу или се свађате са женом (мужем)", стоји у једном приручнику, „најбоље је да пса затворите у гаражу или купатило иако знате да он то није заслужио!"

Ништа без дворишта

Ротвајлер има потребу да ради и вежба – кажу они који га познају. Без дворишта његов се живот не да ни замислити, а мање је важно колике је оно површине.

Ако му се поклања пажња и поштовање, ни ротвајлер не остаје дужан. Врло је одан и везан за своје господаре и њихов породични круг, али не и према непознатима. Ипак, не треба га због тога сматрати дивљаком. Јесте да је тврдоглав и неумољив у чувању своје територије, али ако вас његов господар позове да уђете, одустаће од сваке даље „дискусије".

Ротвајлер има изванредно памћење, добро памти и лица. При том је врло оштроуман и никад неће на исти начин дочекати непознатог који изгледа доброћудно као оног за кога процени да има рђаве намере. Тешко нежељеном госту ако се оглуши о његова упозорења! У том случају пада му мрак на очи и он креће у акцију ризикујући да се упусти и у најопаснији обрачун с наоружаним нападачима. Кад чујете да лаје, знајте да има добар разлог за то. Никад то не чини без везе. Једноставно, има изузетно осећање одговорности, непоткупљив је и не зна шта је страх, а спреман је да бранећи господара положи свој живот.

Па ипак, ако сте се загрејали за овог изванредног пса, морате знати једно златно правило: немојте га купити брзоплето јер док је сасвим мали личи на бебу фоке. То је тачно, али запамтите: једног дана он ће порасти!"

Припремила: ***В. Милићевић***

Прави борац импозантног раста, херкулovске снаге. Као чувара користе га полиција и војска, а изванредан је и као спасилац затрпаних у лавинама или земљотресу.

Врло је стрпљив са децом, али никако не воли дреку, галаму и свађу.

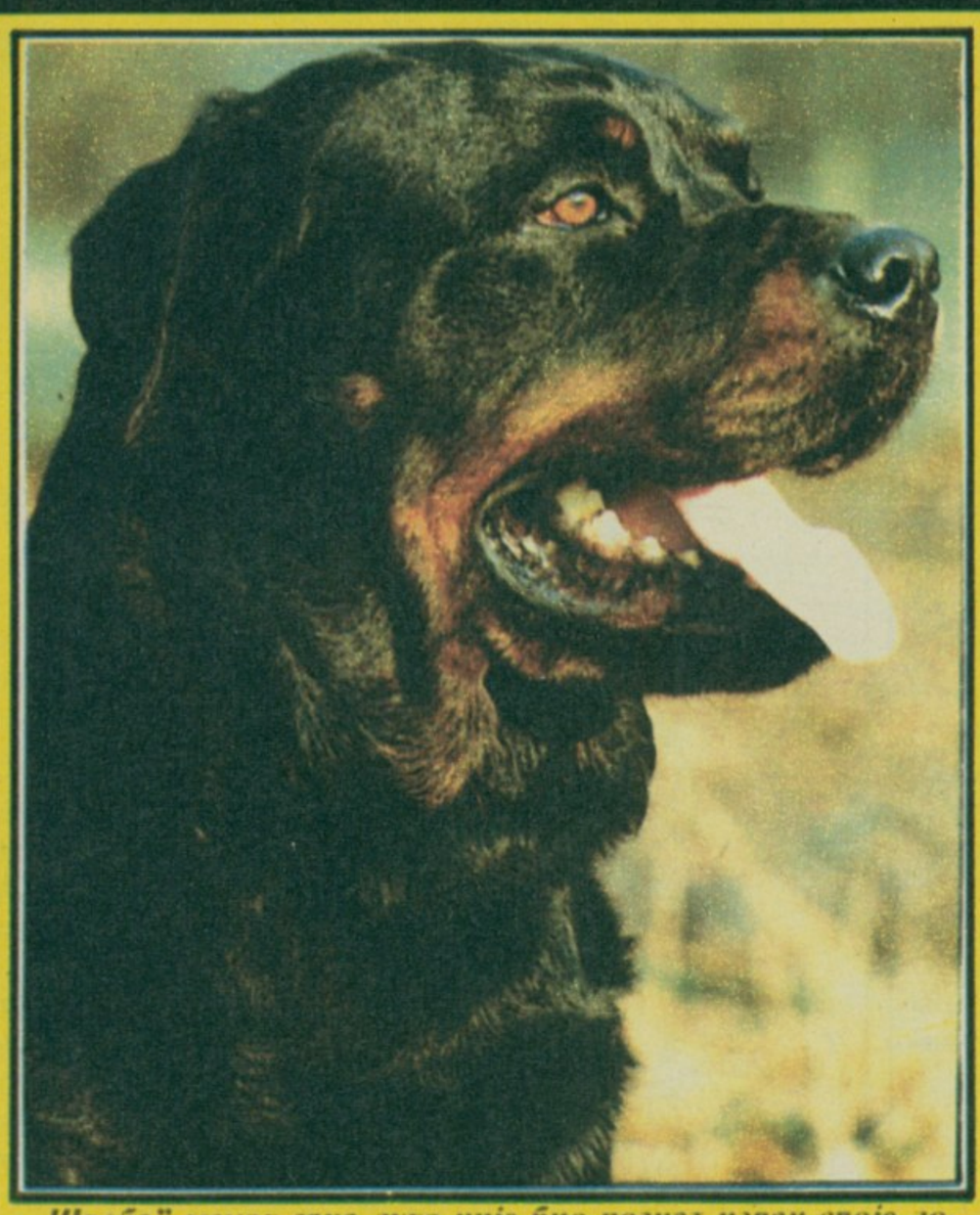

„Шваба" меког срца дуго није био познат изван своје домовине. Због онога што су Немци учинили у два светска рата његов извоз био је све до пре двадесетак година – забрањен! Женка може да ошteни и по 12 младунаца одјелном.

ЈА ♥ ПТТ

ПОШТА ПОШТА П. ФАХ 124 МАКЕДОНСКА 29 11000 БЕОГРАД

Уређује: Вито Недељковић

Тошин бунар

Станујем у Бежанијској улици у Земуну, у близини Тошиног бунара. Волео бих да знам зашто се овај крај и улица зову баш Тошин бунар?

ДЕЈАН
Земун

Трговац и сапунција Теодор – Тоша Апостоловић, који се крајем 18. века доселио из Македоније у Земун, био је познати добротвор који је помогао школство и црквене установе. Поред цркве коју је подигао у Земунском градском парку (срушена је), он је свом граду поклонио и земљиште поред пута Земун – Бежанија, на којем је био и један бунар око кога су се суботом и недељом окупљали стари Земунци. По овом добротвору и бунару који је подигао једна улица и крај око ње зову се Тошин бунар.

Да ли је трема здрава?

Важим за тремароша, како у школи тако, понекад, и у животу. Одговорите ми да ли је то нормално и како уопште трема настаје?

АНКИЦА
Параћин

Познато је да трема може да омете глумца на сцени, па му се догоди да потпуно заборави текст. Слично се дешава и ученицима кад их професор прозове. Често нису у стању ни уста да отворе.

Трема настаје, како то психолози кажу, кад је мотив постигнућа пренаглашен и када осећамо потребу да то што радимо буде савршено урађено. У том случају човек се не боји себе и сопственог неуспеха, него реакције околине.

Мала доза треме није сувишна. Она је знак да поштујеш оне којима се обраћаш и који те слушају, али и да си критичан према себи. То је нормално за човека јер му то помаже да правилно сагледа своје способности и могућности.

Топломер за блиски контакт

Како лекарским термометром може да се измери температура људског тела у тропским пределима где температура ваздуха износи 45 степени?

СНЕЖАНА ДИМИТРИЈЕВИЋ
Зрењанин

Лекарски термометар је грађен тако да на њега не утиче температура ваздуха. Почиње да „функционише" тек кад његов мали резервоар са живом дође у непосредан додир са људским телом.

Ах, те ноге!

Имам криве ноге, боље рећи у облику слова „о". Због тога сам јако несрећна. Бавила сам се и спортом, али не помаже, остале су криве, само су мишићи ојачали. Шта да урадим? Да ли постоји неки хируршки захват који би исправио облик мојих ногу?

НАДА

У писму ниси навела да ли си се већ обраћала лекару ортопеду. Уколико ниси, уради то.

Специјалиста ортопед ће утврдити о чему се тачно ради и, уколико је потребно, предложити операцију, такозвану коректурну остеотомију. С обзиром на твоје године, овај захват могао би да се обави веома успешно.

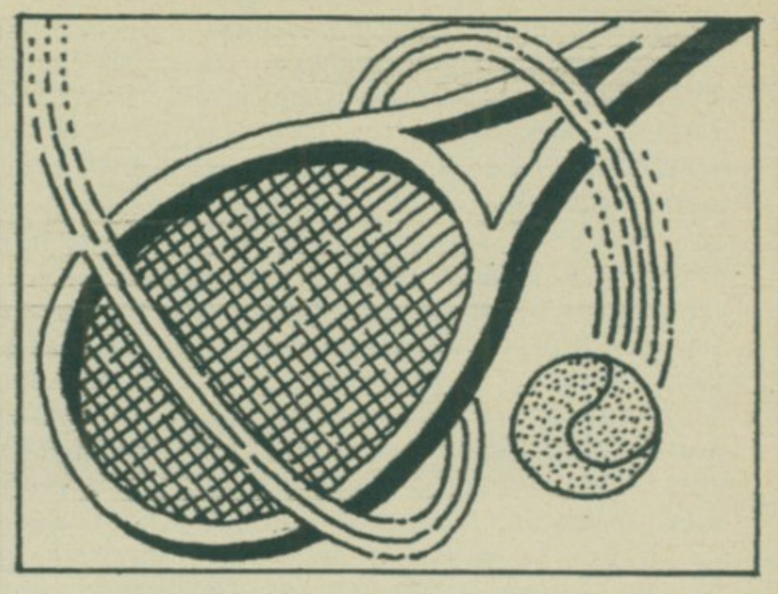

Самобор је први

Тенис је спорт који обожавам и помало играм, колико ми могућности дозвољавају, јер познато је да је то доста скуп спорт. Пратим у штампи сва такмичења, али још нисам нашао податак где је тенис почео да се игра.

СТАНКО
Нови Сад

У нашим крајевима тенис је почео да се игра у Хрватској, и то прво у војним гарнизонима међу официрима. Убрзо се преселио и на властелинска имања у Хрватском загорју. Првих десет година, од 1880. године до 1890, сусрети наших тенисерских пионира одвијали су се на трави а затим су почела да се уређују игралишта посута шљунком.

Прво такво игралиште изграђено је 1890. у Самобору, уз помоћ грофа Монтекучолија.

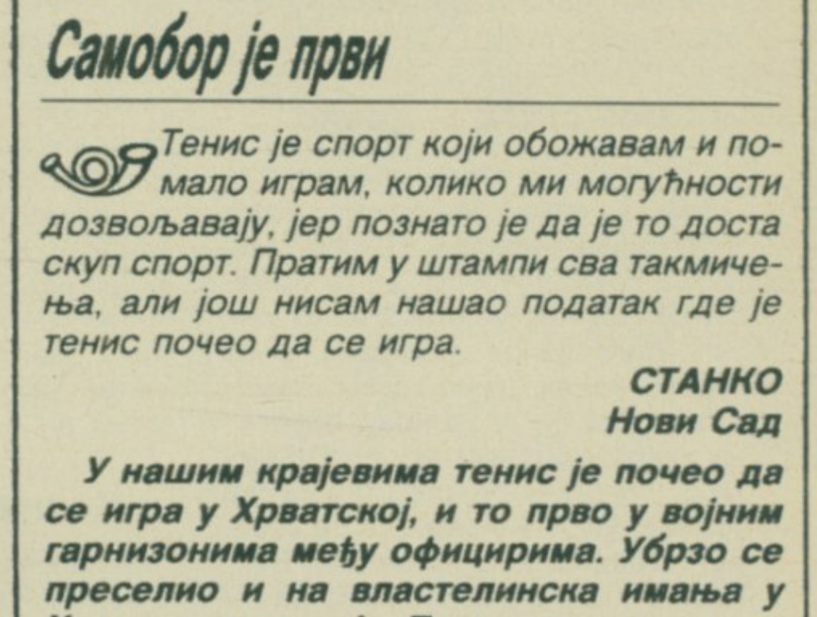

Постаћу пилот

Желим да похађам пилотску школу у Вршцу и надам се да ћете ми помоћи са тачним обавештењима о условима уписа. Поред завршене средње школе, какве физичке предуслове треба да испуњавам?

ПЕЂА
Скопље

ЈАТ-ов школски центар у Вршцу за школску 1991/92. годину не уписује полазнике, осим оних који желе да сами сносе трошкове двогодишњег школовања, а они износе 32.000 америчких долара.

Уколико потребе наше највеће авиокомпаније, ЈАТ-а, то буду захтевале, ова школа ће можда примити ученике у школској 1992/93. години.

Сва обавештења о условима уписа могу да се добију ако пишеш на адресу: ШКОЛСКИ ЦЕНТАР ЈАТ-а, 26300 ВРШАЦ.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Јелена Десница, Колонија шећеране 4, 25220 Црвенка – 13 година, обожава фудбал, сакупља све о Партизану.

Рената Бикар, Јована Јовановића Змаја 10, 21205 Сремски Карловци – воли дописивање, спорт и рап музику.

Биљана Богдановић, 32258 Кушићи – 16 година, воли музику, спорт, дописивање и путовања.

Слађана Матејић, Солунска 30, Београд – 14 година, воли рап, сакупља постере.

Јелена Голубовић, Косте Стаменковића 16, 16203 Вучје – 10 година, воли дружење и дописивање.

Наташа Пауновић, Татинац 105, 31000 Титово Ужице – 16 година, воли музику, филм и дописивање, сакупља марке, салвете, писма и све о „Црвеној јабуци", навија за Црвену звезду.

Доста Радовић, Данице Томашевић 12, 85340 Херцег Нови – сакупља салвете и значке.

Милана Паспаљ, Николе Шакића бб, 44260 Глина – 10 година, сакупља салвете и постере, воли рок музику.

Шарпланинац и шкотски теријер

Хтела бих да купим штене шарпланинца мада су у кући једва на то пристали, због његове величине. Да ли се лако дресира и да ли је најхрабрији пас? Да ли можете да објавите адресу неког узгајивача, као и цену?

ДРАГАНА ИВИЋ
Београд

Родитељи хоће да ми купе шкотског теријера. Где могу да га набавим, али да буде племенитог порекла.

ВЕЛИЗАР ПЕРУНОВИЋ
Београд

Не можемо а да се не сложимо са твојим родитељима када је у питању шарпланинац. Он није пас за држање у градским условима (ниси навела да ли имаш двориште). Иначе, он је храбар, али и својеглав. Дајемо ти два телефона одгајивача ових паса. Први

је:093/80-692, Ристо, Ђевђелија. Штенад су шампионског порекла, штенад прваци изложбе у Београду. Други телефон је:032/822-103.

Штенад шкотског теријера врхунског порекла узгајају се у Новом Саду. За цену и испоруку јави се на телефон:021/611-887.

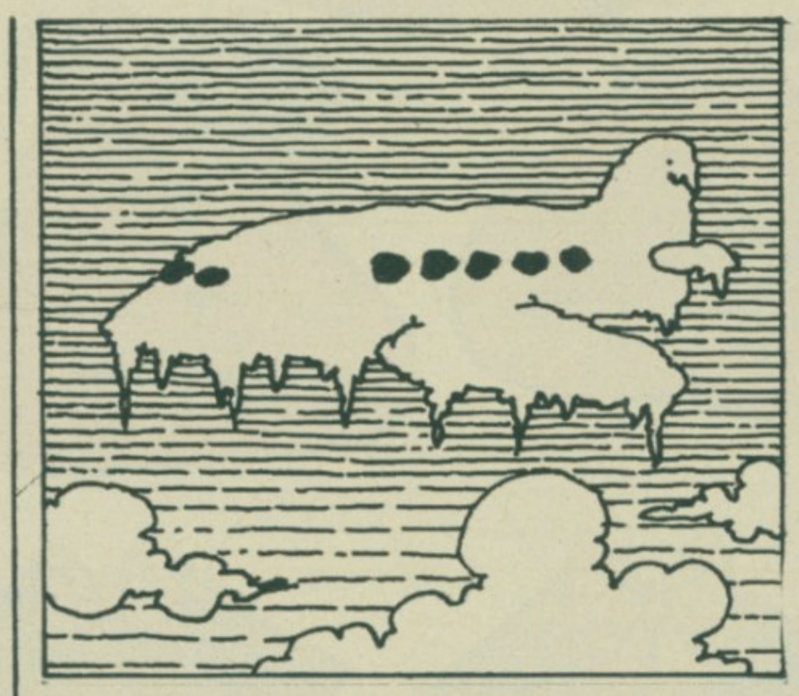

Како се не заледе

Када сам недавно летео авионом, а то ми је било први пут, стјуардеса нас је обавестила да је спољашња температура минус педесет степени. Било ми је чудно да авионска окна нису била залеђена. Како је то могуће?

ДАЧА РНИЋ
Шабац

Могуће је, и то захваљујући – злату. Оно је од свих метала најбољи проводник струје и топлоте па је ова његова особина искоришћена у авио-индустрији тако што се веома танак слој злата превлачи преко спољашње стране стакла за авионске прозоре. За време лета на великим висинама пушта се струја која, уз помоћ злата, греје окна и спречава хватање леда.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: Амадеус, траг, монарх, крава, Алекса Шантић, мерак, лук, са, ро, исечак, н, п, износ, руда, нк, ит, мада, колона, арара, и, задатак, акација.

ЧЕТИРИ ДЕТАЉА: 6, 10, 11 и 20.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2061

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" - редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК' Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.–
СР НЕМАЧКА	DEM	237.–
ШВЕДСКА	SEK	852.–
ФРАНЦУСКА	FRF	807.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампања ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЧИТЕ ПАТУЉЧИЊЕ

Здрав кутак

ПАТУЉЧИЊЕ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

БАТИН КРЕВЕТАЦ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА

КРЕВЕЧЕ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

МОДЕРНА ТРЕНЕРКА

БАТИНА КАПА

ПРОСЕЦИТЕ

СЕКИНА КАПА

ПРОСЕЦИТЕ

ХАЉИНИЦА ЗА СВАКИ ДАН

ОДЕЛЦЕ ЗА СВАКИ ДАН

БЛУЗА ЗА БАТУ

БЛУЗА ЗА СЕКУ

СВЕЧАНА ХАЉИНА

БАТИНА ЗИМСКА КАПА

ЗАСЕЦИТЕ

ПРОСЕЦИТЕ

ЗИМСКА КАПА ЗА СЕКУ

ЗАСЕЦИТЕ

ЗИМСКО ОДЕЛО

КРЕВЕТАЦ ЗА СЕКУ

ЗИМСКО ОДЕЛО

Извлачење добитника наградне игре „Желе Зека" и „Медени" обављено је 9. јуна 1991. у емисији „С оне стране дуге".

Манда и деца су извукли следеће срећне добитнике:

СПИСАК ДОБИТНИКА У ИГРИ „ЖЕЛЕ ЗЕКА" И „МЕДЕНИ"

ЗА ОДЕЉЕЊА:
– 5 плаћених екскурзија за цело одељење добили су:

1. ОШ „Др. Иван Рибар"
   Стевановић Гордана – Учитељица
   II/5 одељења
   32300 Горњи Милановац
2. ОШ „Предраг Девеџић"
   Одељењска заједница VII/1
   17542 Врањска Бања
3. ОШ „Миленко Брковић Црни"
   Доситејева 4 Одељење VII/1
   19000 Зајечар
4. ОШ „Иво Андрић"
   Одељење III/1
   18000 Ниш
5. ОШ „Марија Бурсаћ"
   Одељење II/1
   Учитељица Вера Благојевић
   11000 Београд
   Милана Ракића 81

ЗА ПОЈЕДИНЦЕ:
– 3 видео рикордера добили су:

1. Гачић Ружица
   Личка 12
   11211 Борча
2. Павловић Ана
   ученица I/2 ОШ „Синиша Јањић"
   Манастириште
   16210 Власотинце
3. Матијевић Јелена и Бранислав
   Маршала Тита 130
   26366 Велика Греда

– 5 бицикла ВМХ добили су:

1. Бубњевић Момчило
   Браће Јовановић 105
   26000 Панчево
2. Букоња Светлана
   Вранеши
   36215 Подунавци
3. Станојевић Изворинка
   Маршала Тита 23/2
   19210 Бор
4. Пековић Петар
   Радничка 2/14
   18000 Ниш
5. Добривојевић Мића
   14223 Словац
   код Ваљева

– 20 сетова ЛЕГО коцки добили су:

1. Рауза Милина
   ЈНА 3
   21433 Силбаш
2. Антић Александра
   Барска 18
   19210 Бор
3. Симичић Тихомир
   Жарка Зрењанина 3
   21234 Бачки Јарак
4. Петровић Татјана
   Новосадска 52
   23207 Арадац
5. Јована Марковић
   Нушићева 3
   14000 Ваљево
6. Ђокић Ивана
   Славише Вајнера 10
   18000 Ниш
7. Златков Влада
   Барска бр. 8.
   19210 Бор
8. Тодоровић Марина
   Авалска 42
   34000 Крагујевац
9. Бартулац Слободан
   Маршала Тита 194
   22323 Нови Сланкамен
10. Хорњак Драгана
    Козарачка 17
    21000 Нови Сад
11. Марковић Милош
    Цара Лазара 4/20
    37240 Трстеник
12. Јовановић Снежана
    Градсково
    19205 Зајечар
13. Ђудић Ђурђија
    Вишњички пут I/4
    11000 Београд
14. Нино Павловић
    Душана Вукасовића 69/56
    11070 Нови Београд
15. Јовановић Сандра
    Књегиње Љубице 6/15
    19000 Зајечар
16. Дамњановић Малиша
    С. Суботића 25209 код Свилајнца
17. Павловић Рајка
    Душанова 117
    14000 Ваљево
18. Благић Милош
    Иве Лоле Рибара 1
    11400 Младеновац
19. Перовић Маријана
    Достојевског 9
    11300 Смедерево
20. Златковић Славиша
    Лебанкса 12
    16000 Лесковац

– 20 радних лампи добили су:

1. Васић Маријана
   Омладинска бб
   15320 Љубовија
2. Миловановић Тијана
   Насеље Моше Пијаде 31/20
   36000 Краљево
3. Виторовић Марјан
   Илије Коларца бр. 1
   11431 Колари
4. Савић Марко
   13 октобра бр. 60
   11231 Ресник
5. Стеванов Милован
   Отона Жупанчића 15-а
   21000 Нови Сад
6. Димић Татјана
   Браће Рибникара 27
   21000 Нови Сад
7. Миличевић Марко
   Љубинке Бобић 26/III/16
   11070 Београд 27
8. Јовановић Иван
   Југ Богданова 1/61
   31000 Титово Ужице
9. Миљковић Драгана
   Васе Чарапића 112
   18000 Ниш
10. Танасковић Бошко Авалска 78
    11250 Железник
11. Недић Горан
    Устаничка бб 74000 Добој
12. Јовановић Дејан
    III октобра 105/4
    19210 Бор
13. Врањевац Александар
    Авалска 38
    11080 Земун
14. Маријо и Ана Здравић
    Ђуре Јакшића 13-Б/12
    17630 Сурдулица
15. Вељовић Никола
    Змај Јовина 32
    15300 Лозница
16. Радовановић Ана
    Сремска 27 11080 Земун
17. Николић Ана
    Кључ VI Е5/23
    19000 Зајечар
18. Илић Златко и Александар
    Нова 28 22026 Јарак
19. Арсић Марио
    Лењинова 10 19210 Бор
20. Тијанић Татјана и Марија
    Братства и јединства 234
    11427 Вранич

– 50 сатова – будилника

1. Арсић Маја
   Браће Јерковића 76 а
   11040 Београд
2. Малишић Бојан
   34322 Чумић код Крагујевца
3. Лепосавић Милош
   Булевар револуције 304
   11000 Београд
4. Дамјановић Милена
   15. септембра 120
   14000 Ваљево
5. Јовановић Миодраг
   Гоце Делчева 3/1
   19000 Зајечар
6. Митровић Илија
   Свете Живковића 5
   24000 Крагујевац
7. Поповић Јована
   Вукице Митровић 3
   18000 Ниш
8. Станишић Фрањо
   Светозара Марковића 37
   22427 Хртковци
9. Марковић Тина
   Коче Анђелковића 69
   19325 Текија
10. Докић Тамара
    Ранка Тајсића 5
    11000 Београд
11. Аљоша и Ања Милић
    Радничка 1 25000 Сомбор
12. Биљана Крстић
    Стари Неновака 35
    16000 Лесковац
13. Родић Никола
    Браће Барух 14
    11000 Београд
14. Елчић Снежана
    Солунска 6 11000 Београд
15. Дувњак Јелена
    Грмечка 1
    21000 Бачка Паланка
16. Трикић Сања
    22. октобра 10 11080 Земун
17. Стаменковић Милан
    Бубањска долина 30
    18000 Ниш
18. Петровић Милан
    Николе Коперника 42/17
    18000 Ниш
19. Грабеж Миленко
    Раде Кончара 2
    21410 Футог
20. Петровић Стојан
    Маршала Тита 108
    14224 Лајковац
21. Голубовић Слађан
    Маршала Тита 82
    35226 Кушиљево
22. Ивана Илић
    Тимочка 10
    19227 Звездан
23. Мирослав Станојевић
    Црновршких бригада 6/3
    19210 Бор
24. Лукић Марија
    Миријевски венац 4/61
    11050 Београд
25. Марковић Маринко
    Јована Цвијића 3
    Липнички шор
    15300 Лозница
26. Лазаревски Јован
    Београдска 23/а
    26340 Бела Црква
27. Костић Милош
    Ул. јоргована 69
    18300 Пирот
28. Урошевић Светлана
    Дула Караклајића 47
    14220 Лазаревац
29. Алмира Кријезив IX бригаде 18/1
    19372 Боговина
30. Цветановић Хранислав Марија
    Злукућани
    18253 Југ Богдановац
31. Марко и Јелена Милошевић
    Железничка С4/13
    22408 Врдинк
32. Радовић Миле
    Ул. Брковић Црни 16
    19210 Бор
33. Милојков Сања
    Косте Симина 6
    23266 Чента
34. Милица Никчевић
    13 Нова бб
    11253 Сремчица
35. Михајловић Драгана
    Вука Караџића 39
    22330 Нова Пазова
36. Гарача Маја и Мирко
    Светозара Милетића 5641
    23300 Кикинда
37. Вујановић Дико
    Булевар Лењина 191/17
    11070 Нови Београд
38. Живић Душан
    Маршала Тита 49
    21300 Бечин
39. Младеновић Тамара
    Партизанска 35/9
    11272 Добановци
40. Карановић Стеван
    Добрачина 59
    11000 Београд
41. Недељковић Слађана
    35226 Кушиљево
42. Алтеров Надица
    Петра Драпшина 10
    26205 Баранта
43. Мојсиловић Радмила
    Радомира Милосављевића
    Жарка 5 37000 Крушевац
44. Марко и Марија Старчевић
    Сремска 5/40
    15000 Шабац
45. Мољевић Нада
    Радничка 4
    73240 Вишеград
46. Савић Сандра
    Николе Тесле 16
    19210 Бор
47. Јаковљевић Ненад
    Пут Патизанских база 18
    21000 Нови Сад
48. Радаковић Александар
    Јована Поповића 26 а
    22320 Инђија
49. Радисављевић Слободан
    Туристичко насеље бб 14240 Љиг
50. Поповић Олга
    Ф. Стефановића 12
    21121 Петроварадин

200 утешних награда добитницима шаљемо поштом. Свим добитницима на освојеним наградама честита „СОКО ШТАРК".

МАРКЕТИНГ СЛУЖБА

Soko Štark

WALT DISNEY

МИКИ

ЈЕСИ ЛИ СТО ПОСТО СИГУРАН?

СТО ПОСТО!

ОНДА МОРАМО ШТО ПРЕ НАЗАД!

АЛА ЋЕ СЕ ШИЉА ИЗНЕНАДИТИ КАД ВИДИ ДА СЕ ВРАЋАМО!

САМО СЕ, ИПАК, БРИНЕМ ЗА ШИЉУ...

ЦАНГ! ЦАНГ! ЦАНГ! ЦАНГ! ЦАНГ!

ЦАНГ! ЦАНГ! ЦАНГ!

БУМ! БУМ!

ТРАС! ТРАС! ТРАС!

ШИЉО!

МИЋА ЈЕ ЗАБОРАВИО СВОЈ СКЕЈТБОРД...

ЗНАМ! ГОРЕ, НА ПРВОМ СТЕПЕНИКУ!

9-16

Distributed by King Features Syndicate

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ГРЕБ, ГРЕБ ДО НАГРАДЕ

СУПЕРПРЕМИЈЕ

- **Стан у Београду од 43,43 m², на II спрату, бр. 12, у ексклузивном насељу „Филмски град”**
- **Стан апартман у насељу „Свети врачи” – Бока которска**
- **Петнаестодневни боравак за две особе, по избору добитника**

ИГРА ИЗНЕНАЂЕЊА: **У овом броју „Политикиног Забавника” још увек имате шансу да добијете награду изненађења за две особе**

Највећа, најоригиналнија и најбржа наградна игра на свету је почела! У сваком примерку „Политикиног Забавника” потражите срећку АМЕРИКА и одмах ћете сазнати да ли сте, на пример, добитник путовња у САД, на Флориду и у DISNEY WORLD, за две особе или ћете овог лета уживати у Шпанији и башкарити се у Љорет де Мару.

Ако немате стан, очекује вас један у луксузном насељу „Филмски град” у Београду као суперпремија наградне игре АМЕРИКА. Можда вам је привлачнији апартман у Боки Которској или вашем авантуристичком духу више одговара, рецимо, награда – петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника на било којој тачки Земљине кугле!

То, наравно, није све што смо вам припремили у наградној игри АМЕРИКА, чије награде вреде више од 10 милиона динара. Али, пођимо редом...

10 КОЛА ЗА 10 НЕДЕЉА

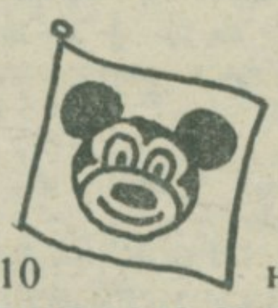

Наградна игра траје 10 кола, односно 10 недеља, од 26. априла до 5. јула 1991. године када се извлаче награде последњег, десетог, кола. До тада ћемо доделити укупно седам хиљада дана боравка у иностранству читаоцима – добитницима награда.

Дакле, сваке недеље можете постати добитник једне од вредних награда које смо вам припремили у игри АМЕРИКА.

Из наслова наградне игре јасно је, надамо се, да је једна од главних награда путовање у САД, боравак на Флориди и посета чувеном Disney Worldu.

И ОДМАХ НЕШТО ВАЖНО

Свака награда (добитак) путовања важи за две особе. Реч је о заиста ексклузивним летовалиштима и у туристичким земљама као што су Шпанија, Грчка, Италија, Португал, Кипар, Турска и Тунис. Једно од њих очекује и вас. Зато не заборавите да и следећих недеља, приликом куповине „Политикиног Забавника”, проверите да ли је у њему срећка АМЕРИКА. Благим скидањем емулзије са срећке сазнаћете одмах да ли сте добитник неке од награда. Ако се појаве звездице, нема добитка, али биће још прилика! Зато пазите! Све друго, осим звездице, је шифра једне од многобројних награда.

Примера ради: ако се после скидања емулзије са срећке појави, рецимо, шифра 1KK16 или 4PTH8 – прави сте срећковић, јер сте обезбедили летовање, и то какво, за две особе, наравно!

И ПОНОВО НЕШТО ВАЖНО!

Било коју шифру можете веома лако дешифровати у сваком броју „Политикиног Забавника” (у рубрици о Наградној игри). Из броја у број штампаћемо цео шифрарник.

Ваша обавеза је, уколико сте добили неку од награда, да се јавите редакцији „Политикиног Забавника”, најкасније у року од седам дана, на телефон 011/324-471 или 011/325-761 локал 520 и то за:

IX коло – до 28. 6. 1991.
X коло – до 5. 7. 1991.

Извлачење суперпремија

Осим награда летовања за две особе, чији је укупан фонд седам хиљада дана боравка у иностранству током летње сезоне, можете добити боравак, такође за две особе, у Југославији – и то у Будви, Петровцу, Бечићима и на Златибору.
Сваке недеље додељиваћемо велики број скејтборда, што ће вероватно обрадовати млађе читаоце, као и мини џипове. Скејтборд и мини џипови су појединачне награде.

И НА КРАЈУ ОНО НАЈВАЖНИЈЕ!

Читаоци, учесници наградне игре АМЕРИКА који нису извукли награду треба да сачувају своје срећке. Како игра траје 10 кола (10 недеља), предвидели смо СУПЕРПРЕМИЈЕ за све учеснике игре који су сакупили десет празних срећака АМЕРИКА. Уз талон који ћемо објавити у „Забавнику" број 2061 (28. 6. 1991. године) пошаљите на нашу адресу 10 празних срећака и учествоваћете 14. јула 1991. године у телевизијском извлачењу СУПЕРПРЕМИЈА. Дакле, 10 празних срећака АМЕРИКА са знаком „Политикиног Забавника" и Лутрије Војводине, са личним подацима на талону, треба да пошаљете на адресу „Политикиног Забавника" најкасније до 13. јула 1991. до 12 часова за извлачење СУПЕРПРЕМИЈА.
А СУПЕРПРЕМИЈЕ су: стан од преко 40 m^2 у једном од најлепших делова Београда, у насељу „Филмски град", затим апартман у насељу „Свети Врачи" – Бока Которска и петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника.

ТАЛОН ЗА СУПЕРПРЕМИЈЕ

Име и презиме:_____

Улица и број:_____

Место становања:_____

Поштански број:_____

Уз талон пошаљите 10 празних срећака (са пет звездица) на адресу: „Политикин Забавник", 10001 Београд, Македонска 29, са назнаком: за „Суперпремије", најкасније до 12. 7. 1991.
Извлачење суперпремија обавиће се 14. 7. 1991. у ТВ емисији „С оне стране дуге", III канал ТВ Београд.

Игра изненађења

Сви учесници наградне игре АМЕРИКА који нису добили ни једну од награда могу да учествују сваке недеље у „Игри изненађења". Довољно је да попуните купон „Игре изненађења" који објављујемо у сваком колу наградне игре у „Политикином Забавнику" и да га у одређеном року пошаљете на нашу адресу, са обавезном назнаком за **„Игру изненађења".**

Наградни фонд ове игре која ће трајати 10 кола, из недеље у недељу, нека остане изненађење и за вас. Имена добитника награда у **„Игри изненађења"** објављиваћемо у „Политикином Забавнику" почев од броја 2055 од 17. 5. 1991. године.

X КОЛО
„ИГРА ИЗНЕНАЂЕЊА"
Купон број 10

Име и презиме:_____

Улица и број:_____

Место становања:_____

Поштански број:_____

Купон број 10 треба да стигне у редакцију најкасније до 5. 7. 1991.
Адреса: „Политикин Забавник", 11001 Београд, Македонска 29, са назнаком: за „Игру изненађења".

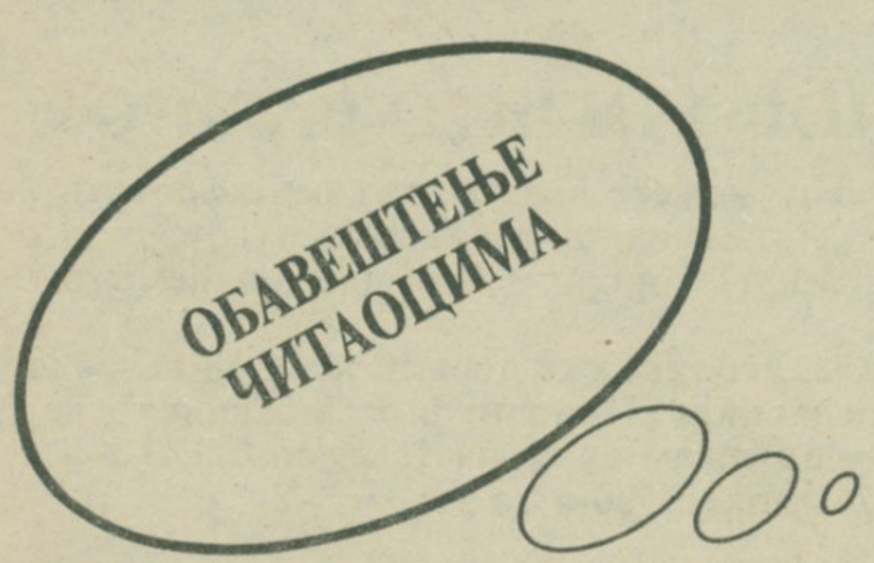

Због промене рокова предаје рукописа штампарији, имена добитника награда осмог, деветог и десетог кола у наградној игри „АМЕРИКА" објавићемо накнадно, у једном од наредних бројева „Политикиног Забавника". Све добитнике одмах ћемо телеграмом или телефоном обавестити о добитку.

ДОБИТНИЦИ ПУТОВАЊА ЗА ДВЕ ОСОБЕ КОЈИ СУ У СЕДМОМ КОЛУ ПРОНАШЛИ СРЕЋКУ „АМЕРИКА" СА НЕКОМ ОД ДОБИТНИХ ШИФАРА:

1. РАДМИЛА СТОЈАНОВИЋ, Моравска 3/6, ПАНЧЕВО, 7KVP
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

2. АНКИЦА ШЕРКИНИЋ, Пујанке 3, СПЛИТ, 7KVP
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

3. МИЛОСАВ ИВКОВИЋ, С. Пауновића 23, ЗЕМУН, 7KVP
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

4. ДРАГАН КЕЧА, Булевар АВНОЈ-а 24/25, НОВИ БЕОГРАД, 7KVP
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

5. ЗОРАНА ДРАГИЧЕВИЋ, Булевар ослобођења 46, ЧАЧАК, 7KVP
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

6. БОЈАН ЦВЕЈИЋ, Патриса Лумумбе 51, БЕОГРАД, 7KVB
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

7. ДАНИЦА МИЛОВАНОВИЋ, Омладинских бригада 85, НОВИ БЕОГРАД, 7KVB
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

8. СТЕВАН БОЖИЋ, Станка Пауновића 1, БЕОГРАД, 7KVB
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

9. АНА СТЕВАНОВИЋ, Здравка Јовановића 57, БЕОГРАД, 7KVB
   – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

10. БРУНА КОЛАКОВИЋ, Рожна 23, ИДРИЈА, 7JTV3
    – ТУРСКА, Ајвалик, 13 дана аутобусом

11. ДРАГАН ГРМУША, Сењак 65, ОСИЈЕК, 7JKL3
    – ГРЧКА, Крф, Лефкас, 12 дана аутобусом

12. СРЂА МАСТИЛОВИЋ, Баба Вишњина 16, БЕОГРАД, 7JIR3
    – ИТАЛИЈА, Римини, 13 дана аутобусом

13. ЗОРАН МАРКОВИЋ, 8. нова 21, БЕОГРАД, 7JTH2
    – ТУНИС, Хамамет, 10 дана авионом

14. ОЛГА ЗЕБИЋ, 29. новембра 84, БЕОГРАД, 7JKA2
    – КИПАР, Ајанапа, 12 дана авионом

15. ВЛАДАН ГРГИЋ, Братства-јединства 121, БОРЧА, 7JPM2
    – ШПАНИЈА, Мајорка, 7 дана авионом

16. ВАСО МАЉЕВИЋ, Мирослава Крлеже 18, МИРИЈЕВО, 7JPA2
    – ПОРТУГАЛИЈА, Албуфеира, 7 дана авионом

17. МИЉКА ВИРИЈЕВИЋ, Браће Митровић 21, ЖЕЛЕЗНИК, 7JB4
    – БУДВА, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз

18. МЕНА СТАМЕСКИ, Његошева 6, БЕОГРАД, 7JP3
    – ПЕТРОВАЦ, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз

19. МИЛАН МАТЕЈАК, Војводе Степе 284, БЕОГРАД, 7JBB5
    – БЕЧИЋИ, хотел „Bellevue", 12 дана, сопствени превоз

20. ЉУБИСАВ САВАТИЋ, Војводе Путника бб, БАЊА КОВИЉАЧА, 7PP11
    – ПОРТУГАЛИЈА, Алгарве, 11 дана авионом

21. ЈОВАН БАША, Јурија Гагарина 67, НОВИ БЕОГРАД, 7JZJ6
    – ЗЛАТИБОР, хотел „Југопетрол", 7 дана, сопствени превоз

22. ЦАНА ЗАРИЋ, Устаничка 118, БЕОГРАД, 7JZJ6
    – ЗЛАТИБОР, хотел „Југопетрол", 7 дана, сопствени превоз

23. ДРАГАН ВУЈАНИЋ, Пере Ћетковића 46, БЕОГРАД, 7PKS
    – ШПАНИЈА, Коста дел Сол, 11 дана авионом

24. МЛАДЕН ТОМАШЕВИЋ, Земунска 78, ДОБАНОВЦИ, 7DDDD
    – САД, Флорида, Walt Disney World, 7 дана авионом

25. НАДА ЋУБИЋ, Д. Вукасовића 54, НОВИ БЕОГРАД, 7ZČ7
    – ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

● **Због великог броја имена, добитнике скејтборда не објављујемо.**

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА „ИГРЕ ИЗНЕНАЂЕЊА" СЕДМОГ КОЛА (КУПОН БРОЈ 7)

У присуству комисије НИП „Политика" награде „Игре изненађења" извукла је ЈОВАНКА ВОЈВОДИЋ, секретар редакције „Политикиног Забавника".

Награде су добили:

1. БРАНКА ТОМАШЕИЋ, Сомборска 20, ЧАЧАК:
ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом

2. ДАНИЈЕЛА ПАНТИЋ, Народног фронта 17, КУРШУМЛИЈА:
ГРЧКА, Атина, 12 дана аутобусом

3. ЉИЉАНА РАКОВИЋ, Гоце Делчева 16/x13, БОР:
ГРЧКА, Крф, 11 дана авионом

4. СИНИША ФАН, Коче Поповића 13, ЖАБАЉ:
ЗЛАТИБОР, Седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

5. САЊА КЕНТЕРА, Јурија Гагарина 37, БЕОГРАД:
ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

6. ГОРАН ВУКЕЛИЋ, Цвјетни трг 12а, НОВА ГРАДИШКА:
ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

7. ЛАЗЕ ТОМАНОСКИ, Цветан Димов 45 а, СТРУГА
ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

ШИФРАРНИК

ДЕСЕТОГ КОЛА

OJPM5 – Шпанија, Мајорка, 7 дана, авионом
OJPA5 – Португалија, Албуфеира, 7 дана, авионом
OJB7 – Будва, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
OJB8 – Будва, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
OJP6 – Петровац, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
OJP7 – Петровац, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
OJPC6 – Петровац, хотел „Castellastva", 12 дана, сопствени превоз
OJBB6 – Бечићи, хотел „Bellevue", 12 дана, сопствени превоз
OJZJ8 – Златибор, хотел „Југопетрол", 7 дана, сопствени превоз
OJKA6 – Кипар, Ајанапа, 12 дана, авионом
OJTH5 – Тунис, Хамамет, 10 дана, авионом
OJTH6 – Тунис, Хамамет, 10 дана, авионом
ODDDD - САД, Флорида, Walt Disney World, 7 дана авионом
OZČ7 – Златибор, седмодневни третман Чигота, сопствени превоз
OSKBR – скејтборд
O612V – Мини компјутер

*** – Без добитка. (Сачувајте ову срећку јер ако сакупите 10 срећака са пет звездица, можете да учествујете у извлачењу суперпремије на крају наградне игре.)

OKK16 – Грчка, Кавала, 16 дана, аутобусом
OPA11 – Грчка, Атина, 11 дана, авионом
OPKV – Грчка, Кавоури, 11 дана, авионом
OPR11 – Грчка, Родос, 11 дана, авионом
OJTV6 – Турска, Ајвалик, 13 дана, аутобусом
OJA 5 – Грчка, Атина, 12 дана, аутобусом
OJKL5 – Грчка, Крф, Лефкас, 12 дана, аутобусом
OJIR6 – Италија, Римини, 13 дана, аутобусом
OJKA5 – Кипар, Ајанапа, 12 дана, авионом

Добитници награда десетог кола, јавите се редакцији „Политикиног Забавника" на телефон 011/324-471 или 011/325-761, локал 520, најкасније до 5. 7. 1991. радним даном од 9 до 15 часова.

ЛЕТО С „ПУТНИКОМ”

Протеклих недеља у „Забавнику” сте могли да прочитате много занимљивости о земљама и пределима у које „Путник”, наша прва туристичка агенција, води своје госте овога лета. Писали смо о природи, градовима, споменицима, прошлости и садашњости народа које ћете упознати на „Путниковим” путовањима. А она су, као што знате, била награде у великој „Забавниковој” игри „Америка” у којој сте у тако великом броју учествовали. За Путникову „Игру у игри или више од (једне) игре” показали сте такође изузетно велико занимање што нас заиста радује.

Захваљујемо читаоцима који су учествовали у „Путниковој” наградној игри, али овога пута нису имали срећу да буду међу добитницима, а нарочито онима који су нам писали, јавили се телефоном или нас посетили.

Посебну захвалност дугујемо онима који су нам овога лета указали поверење определивши се за неко од наших путовања проверених квалитета. Позивамо вас да нам се и даље јављате, чак и када не путујете са нама. Биће нам задовољство да вам помогнемо. „Путник” услужује путнике, предано и стручно, готово седам деценија, много дуже од било које туристичке куће у земљи, са стажом којим може да се похвали неколико туристичких агенција у Европи.

И ако пожелите да видите било коју земљу у свету, међу стотинак оних уз које иде одредница „туристичка”, обратите се „Путнику” сигурни да ју је већ темељно упознао и кроз њу већ провео своје госте.

У Југославији нема града или знаменитости који се нису нашли у „Путниковим” програмима за домаће или иностране туристе и готово да нема хотела који није угостио неку групу „Путника”.

Срдачан поздрав
ПУТНИК

„ПУТНИК" ВАС ВОДИ У ШПАНИЈУ, НА КИПАР И МАЛТУ, У ТУНИС, ГРЧКУ, ТУРСКУ, ЕГИПАТ И ИЗРАЕЛ...

Подсећамо вас на нека занимљива путовања која овога лета организује „Путник". Ако још нисте одлучили где ћете на летовање, ово је прилика да још једном размислите, упоредите и најзад се определите

ДИВЉА ПИТОМА ОБАЛА

На шта прво помислите када чујете Коста Брава? Ако су то песак, сунце и море, погодили сте. Коста Брава – најсевернија шпанска медитеранска област – пружа се у дужини од око 250 километара, од француске границе на северу до реке Тордера на југу.

На шпанском Коста Брава значи „Дивља обала" а име јој је дао давне 1903. године каталонски новинар Агуљо. Од малих рибарских села какав је био Љорет де Мар развио се најживљи туристички центар ове области.

Низови хотела, ресторана, ноћних клубова и дискотека нису успели да избришу недирнуту лепоту ове заносне обале. Високи гребени спуштају се до мора кријући увале и пешчане плаже на којима су се, после пљачки, одамарали средњовековни гусари. Гусара више нема. Коста Бравом је завладао туризам – за свачији укус и џеп.

Али, „Путник" не би био ваш најбољи туристички водич када вам не би открио и нешто више. А то су управо незаборавни излети којима „Путник" награђује читаоце „Политикиног Забавника" у својој „Игри у игри или више од (једне) игре." Барселона, Андора и Фигарас циљ су свих оних који заиста воле да упознају ново и занимљиво...

ОСТРВО С БЛАГОМ

„Не постоји ниједно место у Европи које би било вредније посетити но што је то „Мајорка"... написао је један енглески путописац у „Приручнику за путнике у Шпанији давне 1845. године. А када увек уздржани Енглези хвале, мора да то чине с разлогом.

Надомак шпанског копна, ка истоку, расула су се Балеарска острва, а највеће и најлпеше међу њима је Мајорка. Део сунца пао је у море и настало је ово острво поморанџи и зеленила. За Мајорку су се борили Римљани, Грци, Картагињани, Византинци, Мавари, а у 13. веку освајају је Шпанци и она постаје део Арагонског краљевства. Некадашње краљевство данас је највеће краљевство европског туризма. Око главног града Палме, на шест километара дугој плажи Аренала и Кан Пастиље је најживље...

На Мајорки можете да се возите кочијом и спавате у старом здању из 15. века. И поред најмодернијег туризма овде време уме да иде и пешице... Некада, баш као и сада, славни уметници и познате личности изабрали ту Мајорку за свој дом. Рубен Дарио, поета шпанског „златног доба", и Роберт Грејвс, енглески романсијер, писали су овде. Чувени сликар Хуан Миро повукао се у свој атеље у старом делу Палме... Француска књижевница Орор Дипен, позната под именом Жорж Санд, долази на Мајорку 1838. у пратњи тада већ славног Фредерика Шопена...

МАЛА ВЕЛИКА ОСТРВА

Малта и Кипар свима су по чувењу добро знани. Смештена између континената, на главним средоземним поморским путевима, недалеко од великих лука, на географским картама ова острва личе на сићушне тачке којима се ни контуре јасно не разазнају.

Мала по површини и броју становника, истовремено су велика по значају и улози коју су имала у прошлости медитеранског света, нарочито у доба када су им посетиоци долазили ненајављени, мање више униформисани и на неодређено време. Међутим, те неугодне и дуготрајне посете показале су после много векова и деценија своју добру страну коју је тада било немогуће предвидети. Оне су, без сумње, довеле нове, сада добродошле армије туриста радозналих да виде и сазнају шта су оне претходне, у сасвим другачијим мисијама, урадиле и оставиле за собом обележивши тако своје присуство за сва времена. Поређење Кипра и Малте је занимљива тема којом се, међутим, нећемо бавити. То препуштамо вама. Сличност је, кажу у „Путнику", што ће вам, као својим гостима, и на Малти и на Кипру обезбедити заиста безбрижно летовање са смештајем у удобним хотелима и апартманима уз предусретљиве водиче који ће вас упознати са бројним знаменитостима на острву за које се ове године определите...

КАПИЈА АФРИКЕ

Од Београда до најближе афричке престонице само је два сата лета авионом; путовање краће него до Париза, Мадрида или Копенхагена. Дакле, до капије Африке према Европи, до туниских обала које леже севернije од већег дела шпанске Коста дел Сол или неких грчких острва, има непуних 1200 километара ваздушном линијом. Понајвише због те близине европског копна сусрет са Тунисом доживљава се као долазак у непознати предео добро познатог поднебља.

Али, чим се од аеродрома у близини славне и неуништиве Картагине пође према било ком од бројних туниских летовалишта почиње откривање разноврсних обележја и контраста ове лепе земље стешњене између мора и два велика суседа, Алжира и Либије, на простору мало већем од три петине Југославије.

Ненаметљива непосредност уочљива је особина Тунишана који готово сви, поред арапског,

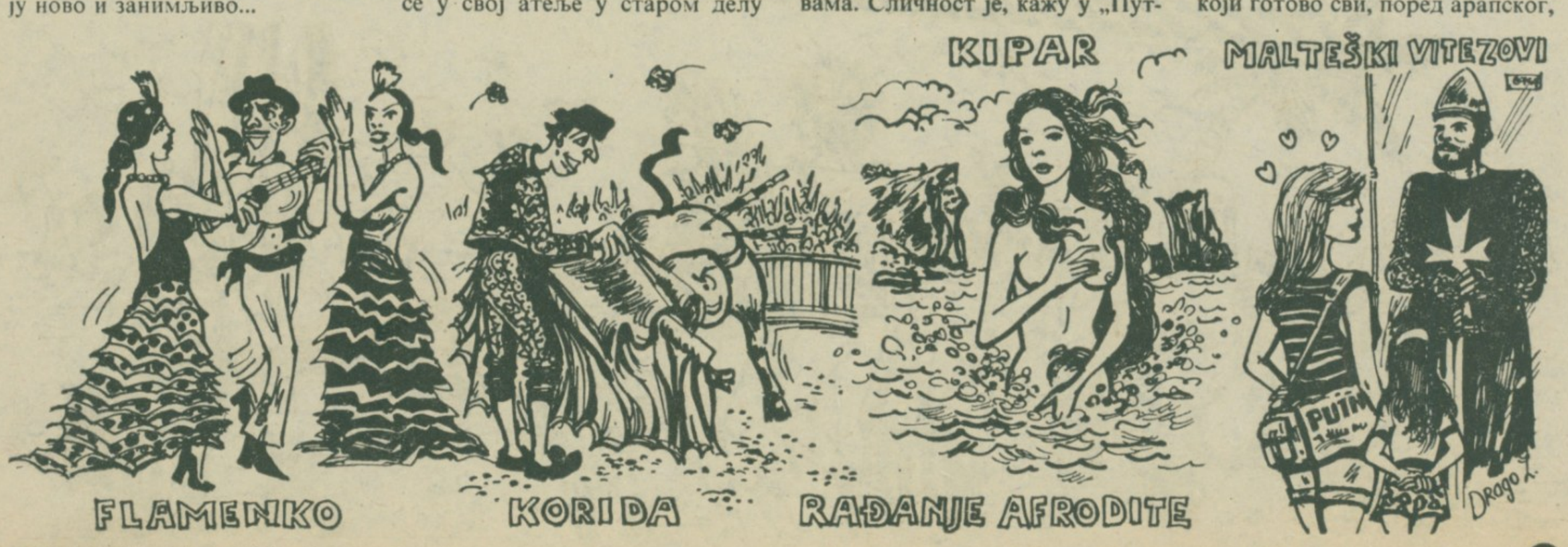

говоре француски, али не као страни већ као други језик преко кога су усвојили део француске културе...

Супротности ове земље тешко би било чак и побројати, како у природи и рељефу тако и у друштвеном животу и обичајима њених седам и по милиона становника... Споменици, међу којима има заиста величанствених и светски значајних, веома су разнолики по стиловима и значењу, али сви они сведоче о великим цивилизацијама и бројним народима који су се смењивали на овом тлу оставивши Тунишанима богато културно наслеђе...

ЗЕМЉА НА ТРИ МОРА

Славна прошлог Грчке обавијена је легендама које смо радо слушали и чији су јунаци и богови заувек остали у памћењу човечанства. Није зато необична жеља да обиђемо њихову постојбину и закорачимо на тло са кога је потекло толико онога што се уткало у темеље света у коме данас живимо.

Завичај богова, јунака и њихових потомака, који сунце обасјава целе године, најизразитије одређује море – и то не једно него три – прошарано бројним великим и малим острвима. Воде Егејског, Јонског и Критског мора запљускују разуђене грчке обале дугачке преко 7000 километара, што је готово петина укупне дужине обала Медитерана, директно повезујући Грчку са 16 земаља овог подручја. Уз то, ниједна тачка на њеној територији није удаљена од мора више од 90 километара. Море је у овој земљи дало печат природи и људима на чији је начин живота, менталитет и обичаје пресудно утицало.

Ако одлучите да посетите Грчку, „Путник" ће вам у томе помоћи са задовољством. Ваше је да се определите за једно од три мора на чијим ће обалама летовати „Путникови" гости...

АВЕНИЈА ДРЕВНИХ ГРАДОВА

Ни једна земља Средоземља не би могла да се похвали тако бројним древним градовима у свом приморју као Турска.

Од Чанакале на Дарданелима до Антакије у близини сиријске границе обалски пут, који се само на појединим местима удаљава од мора, у ствари је најдужа медитеранска авенија крај које су праисторијски, грчки, римски и византијски градови на чијим су темељима или поред њих никли турски урбани центри и насеља.

Од Хомерове и Шлиманове бесмртне Троје нижу се Пергам, велики центар хеленске културе са чувеном Аталусовом библиотеком од 200.000 књига и списа, затим Ефес који се поносио велелепним Артемидиним храмом, једним од седам светских чуда старог века, па Пријена, Милет, Халикарнас, Темесо, Милоса, Аталеја, Тарс, Александрета...

Иза имена Антакија крије се Антиохија, пета, поред Рима, Константинополиса, Јерусалима и Александрије, метропола ранохришћанског света, где су Исусови следбеници први пут названи хришћанима. Њу је походио и Свети Сава на повратку са свог другог путовања у Свету земљу 1235. године.

Негде у средини „велике авеније" лежи Анталија, некадашња Аталеја, коју је основао пергамски краљ Аталус. То је полумилионски град и лука у пространом заливу, отвореном према северним обала Кипра где ће, после два и по сата угодног лета, стизати авиони са „Путниковим" гостима који ће затим аутобусима путовати до оближњих летовалишта Кемер и Алања...

ЛЕТО НА ИЗВОРИШТИМА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Египат и Израел, две древне медитеранске земље, на два континента, изворишта две старе цивилизације, по много чему сличе а истовремено веома различите, заједничко су одредиште изузетно занимљивог „Путниковог" путовања – комбинације летњег одмора и класичне туристичке туре. Оне су два најзначајнија дела блискоисточног простора чији су народи, потомци заједничког праоца, у датим историјским околностима, испреплели у прошлости своје судбине, више него што су то желели.

Свака од ових земаља, чак и само поједини њихови градови, предели и споменици довољан су разлог за садржајно туристичко путовање. Међутим, боравак у обема, током овог лета и на начин на који вам то предлаже „Путник", омогућиће да се боље упозна и њихова садашњост за коју се занима цео свет...

Природне лепоте Израела заиста су невероватне. Ту већ хиљадама година живе људи различити по расној припадности, верским и политичким уверењима, економским интересима, по обичајима и традицијама, најчешће међу собом непомирљиво завађени, али у заједничком настојању да себи подреде ту чудесну природу...

Стога је обилазак Свете земље, њених градова и споменика неупоредиво више од упознавања културне баштине једног народа; то је за многе непосредна спознаја цивилизацијског и духовног поретка по коме су васпитавани и узбудљив доживљај...

И тако све до данашње престонице земље фараона.

А сутрадан сусрет са најважнијом и највећом арапском метрополом, петнаестмилионским градом, утицајним духовним центром исламског света, ужурбаним, бучним и живописним обалама Нила, са његовим чувеним споменицима и богатом прошлошћу...

ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА „ДУНАВ ИНТЕРНАЦИОНАЛ”
ВОДИ ВАС НА МАЛТУ

МАЛТА

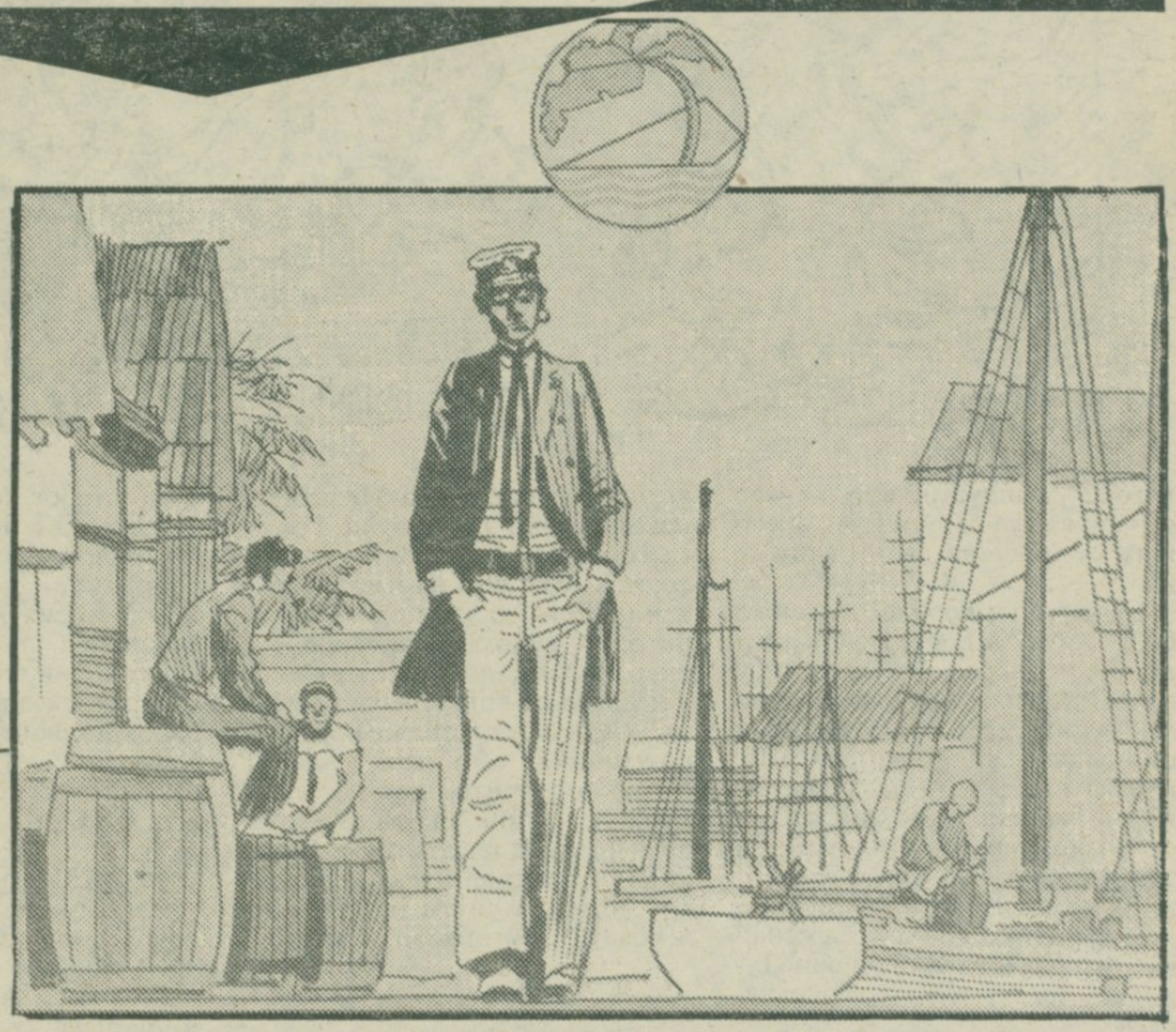

ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА „ДУНАВ ИНТЕРНАЦИОНАЛ”, БЕОГРАД, ТЕРАЗИЈЕ 43
ТЕЛ: 011/339-771, 011/342-761; FAX: 011/339-771
СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПУТОВАЊУ НА МАЛТУ МОЖЕТЕ ДОБИТИ ОД 8 ДО 20 ЧАСОВА.